

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

**BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDEKİ BİREYLERİN AİLE
AİDİYET DÜZEYİNİN BAĞLANMA STİLLERİ VE BENLİK
SAYGISI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Ezgi BİTER

KOCAELİ 2021

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI**

**BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDEKİ BİREYLERİN AİLE
AİDİYET DÜZEYİNİN BAĞLANMA STİLLERİ VE BENLİK
SAYGISI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Ezgi BİTER

Tez Danışmanı : Dr. Öğretim Üyesi Gülşah TURA

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 07.07.2021/16

KOCAELİ 2021

TEŞEKKÜR

Lisans eğitimimden bu yana önümde bir rehber olan, varlığıyla bana güç veren, tez sürecimde umutsuzluğa kapıldığım her anda yanımda olduğunu hissettiğim sevgi dolu danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Gülşah Tura'ya sonsuz teşekkür ederim.

Yaratıcı drama ile beni tanıştıran ve mesleki gelişimimde katkıları olan Dr. Öğr. Üyesi Nejat Akfırat'a, Pozitif Psikoterapi ile hayatıma yeni bir pencere açarak kişisel ve mesleki gelişimimde büyük katkıları olan Dr. Öğr. Üyesi Yıldız Öztan Ulusoy'a teşekkür ederim.

Hayatım boyunca maddi, manevi desteklerini her zaman hissettiğim, dürüstlük, güven, saygı ve sevgiyi bana öğreten ve tez konumda çıkış noktamı oluşturan anneme ve babama sonsuz teşekkür ederim.

Tez yazma sürecimde bana her zaman güç veren, hayata dair fikirleriyle bana yeni ufuklar açan arkadaşlarım Büşra Tekin ve Zeynep Dilay Tükenmez'e teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT	v
SİMGE VE KISALTMALAR	vi
TABLolar LİSTESİ	vii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	4
1.PROBLEM	4
1.1.ALT PROBLEMLER.....	4
1.2.ARAŞTIRMANIN AMACI.....	5
1.3.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	5
1.4.VARSAYIMLAR.....	7
1.5.SINIRLILIKLAR	8
1.6.TANIMLAR.....	8
İKİNCİ BÖLÜM.....	9
2.KURAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1.AİT OLMA	9
2.1.1.Aile Aidiyeti.....	12
2.1.1.1.Aile.....	12
2.1.1.2.Aile Aidiyeti.....	13
2.2.BAĞLANMA	16
2.2.1.Yetişkinlikteki Bağlanma	18
2.3.BENLİK	20
2.3.1.Benlik Saygısı	21
2.4.ALANYAZINDA YAPILMIŞ ARAŞTIRMALAR	25
2.4.1.Aile Aidiyeti ile İlgili Yapılmış Araştırmalar	25
2.4.1.1. Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar	25
2.4.1.2. Türkiye’de Yapılmış Çalışmalar	27
2.4.2.Bağlanma ile İlgili Yapılmış Araştırmalar	33
2.4.2.1.Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar	33
2.4.2.2.Türkiye’de Yapılmış Araştırmalar	35
2.4.3.Benlik Saygısı ile İlgili Yapılmış Araştırmalar	37
2.4.3.1.Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar	37
2.4.3.2.Türkiye’de Yapılmış Araştırmalar	38
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	42
3.YÖNTEM	42
3.1.ARAŞTIRMA MODELİ	42
3.2.EVREN VE ÖRNEKLEM	42
3.3.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	44
3.3.1.Aile Aidiyeti Ölçeği (AAÖ)	44
3.3.2.Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (ÜBBSÖ)	45

3.3.3.Benlik Saygısı Ölçeği (BSÖ)	46
3.3.4.Kişisel Bilgi Formu	46
3.4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ VE ANALİZİ.....	47
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	49
4.BULGULAR	49
4.1. AİLE AİDİYETİ, BENLİK SAYGISI VE BAĞLANMA STİLLERİ ÖLÇEKLERİNE VE ALT BOYUTLARINA DAİR TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER.....	49
4.2.ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİNE DAİR BULGULAR....	51
4.2.1.Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Aile Aidiyeti Düzeylerinin Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi.....	51
4.2.2.Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Benlik Saygısı Düzeylerinin Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi.....	56
4.2.3.Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Bağlanma Stillерinin Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi.....	59
4.2.3.4.Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Bağlanma Stilleri (Güvenli, Kaygılı-Kararsız ve Kaçınan), Aile Aidiyeti ve Benlik Saygısı Değişkenlerinin İlişkinin İncelenmesi	63
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	67
KAYNAKÇA	77
EKLER	90
ÖZGEÇMİŞ	97

ÖZET

Bu araştırmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyet düzeyi, bağlanma stilleri ve benlik saygısı değişkenlerinin ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.çalışma beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyet düzeyini, güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stili ve benlik saygısı düzeylerini ortaya koymaya yönelik ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırma grubunu 18-25 yaş aralığında yer alan 316 kadın, 124 erkek olmak üzere 440 kişi oluşturmaktadır. Araştırma verilerin toplanmasında Kişiisel Bilgi Formu, Aile Aidiyet leği,  Boyutlu Bağlanma Stilleri leği ve Rosenberg Benlik Saygısı leği kullanılmıştır. Bu araştırmada Pearson Korelasyon arpımı Korelasyon Tekniği, Bağımsız Gruplar T testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ve oklu Regresyon Analizleri kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyet düzeyi ile güvenli bağlanma stili ve benlik saygısı düzeyi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stili ile aile aidiyet düzeyi arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyet düzeyi onların cinsiyetlerine, sosyoekonomik durumlarına ve ailesi ile birlikte yaşayıp yaşamama durumuna göre farklılık göstermez iken bireylerin ikamet ettikleri bölgeye, kardeş sayılarına göre farklılık göstermektedir. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin benlik saygısı düzeyi onların cinsiyetlerine, ikamet ettikleri bölgeye, ailesi ile birlikte yaşayıp yaşamama durumuna ve sosyoekonomik düzeylerine göre farklılık göstermez iken yalnızca kardeş sayılarına göre farklılık göstermektedir. Bireylerin aile aidiyet düzeyi ve benlik saygısı düzeyi ile yaşları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bireylerin bağlanma stilleri sahip oldukları cinsiyete ve aile ile birlikte yaşayıp yaşamama durumuna göre farklılaşmamaktadır. Katılımcıların sahip oldukları kardeş sayısı, ikamet ettikleri yer ve sosyoekonomik düzeylerine göre güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma düzeyleri farklılık göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: beliren yetişkinlik, aile aidiyeti, bağlanma stilleri, benlik saygısı

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine the relationship of the family belonging level, attachment styles and self-esteem variables of the individuals in adulthood. The study is a descriptive research designed in the relational screening model to reveal the level of family belonging of individuals in adulthood, the level of attachment that is safe, anxious-unstable and avoiding, and levels of self-esteem. The research group consisted of 440 people between the ages of 18 and 25, including 316 women, 124 men. Personal Information Form, Family Belonging Scale, 3D Attachment Styles Scale and Rosenberg Self-Esteem Scale were used to collect research data. In this research used Pearson Correlation Multiplication Correlation Technique, Independent Groups T test, One-Way Variance Analysis and Multiple Regression Analyses.

As a result of the research, a positively significant relationship was found between the level of family belonging of the individuals in adulthood and the level of safe attachment and self-esteem. A negative and meaningful relationship was found between anxious-unstable and avoiding attachment levels and family belonging level. While the level of family belonging of individuals in the emerging adulthood does not vary according to their gender, socioeconomic status and whether they live with their family, it varies according to the region in which the individuals reside and the number of siblings. The level of self-esteem of individuals in the emerging adulthood does not differ according to their gender, region of residence, status of whether they live with their family and socioeconomic levels, but only varies according to the number of siblings. A positively significant relationship was found between the level of family belonging and self-esteem of the individuals and their age. The bonding styles of individuals do not differ only according to the gender they have and whether they live with the family. The number of siblings the participants had, their place of residence and socioeconomic levels differed in their safe, anxious-unstable and avoiding attachment levels.

Key Words: Adulthood; Attachment Styles; Family Belonging; Self Esteem

SİMGE VE KISALTMALAR

AAÖ	Aile Aidiyeti Ölçeği
BSÖ	Benlik Saygısı Ölçeği
ÜBBSÖ	Üç Boyutlu Bağlanma Stili Ölçeği
TDK	Türk Dil Kurumu

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Betimsel İstatistikler	43
Tablo 2. Araştırmada Kullanılan Ölçeklere ve Alt Boyutlarına Dair Tanımlayıcı İstatistikler	50
Tablo 3. Aile Aidiyeti Düzeyinin ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar ile Yaş Değişkenlerine Dair Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Sonuçları.....	51
Tablo 4. Aile Aidiyeti Düzeyinin ve Alt Boyutlarının Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları.....	52
Tablo 5. Aile Aidiyeti Düzeyinin ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Bireylerin İkamet Ettikleri Bölgeye Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	53
Tablo 6. Aile Aidiyeti Düzeyinin ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Bireylerin Kardeş Sayılarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	54
Tablo 7. Aile Aidiyeti Düzeyinin ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Bireylerin Sosyoekonomik Düzeylerine Göre Bağımsız Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	55
Tablo 8. Aile Aidiyeti Düzeyinin Bireylerin Ailesi ile Yaşayıp Yaşamama Durumuna Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları.....	56
Tablo 9. Benlik Saygısı Ölçeği ile Yaş Değişkenlerine Dair Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Sonuçları	57
Tablo 10. Benlik Saygısı Ölçeğinin Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları	57
Tablo 11. Benlik Saygısı Ölçeğinin Bireylerin İkamet Ettikleri Bölgeye Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	57
Tablo 12. Benlik Saygısı Ölçeğinin Bireylerin Kardeş Sayılarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	58
Tablo 13. Benlik Saygısı Ölçeğinin Bireylerin Sosyoekonomik Düzeylerine Göre Bağımsız Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	58
Tablo 14. Benlik Saygısı Ölçeğinin Bireylerin Ailesi ile Yaşayıp Yaşamama Durumuna Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları	59
Tablo 15. Bağlanma Stilleri Ölçeği ile Yaş Değişkenlerine Dair Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Sonuçları	60
Tablo 16. Bağlanma Stili Alt Boyutlarının Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları	60
Tablo 17. Bağlanma Stili Alt Boyutlarının Bireylerin İkamet Ettikleri Bölgeye Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	61
Tablo 18. Bağlanma Stili Alt Boyutlarının Bireylerin Kardeş Sayılarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	61
Tablo 19. Bağlanma Stili Alt Boyutlarının Bireylerin Sosyoekonomik Düzeylerine Göre Bağımsız Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	62
Tablo 20. Bağlanma Stili Alt Boyutlarının Bireylerin Ailesi ile Yaşayıp Yaşamama Durumuna Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları.....	63
Tablo 21. Bireylerin Bağlanma Stili, Aile Aidiyet Düzeyi ve Benlik Saygısı Değişkenlerinin İlişkisinin İncelenmesine Dair Pearson Momentler Çarpımı Testi Sonuçları.....	64

GİRİŞ

Son elli yıldır deęişen yařam řartlarıyla birlikte yetiřkin rollerinde de çeřitli deęiřiklikler olmaya bařlamıřtır.1950’li yıllarda aileden ayrı bir yařam kurmak, iře girmek, bir aile kurup çocuk sahibi olmak gibi gōrevler 20’li yařların bařında yerine getirilirken, gūnūmūzde bu gōrevlerin yerine getirilmesi 30’lu yařların bařına doęru sarkmaya bařlamıřtır. Gūnūmūzde 18-25 yař arasındaki bireyler tam olarak bir yetiřkinden beklenen sorumlulukları yerine getiremeyip kendine has bazı ōzellikler tařımaktadır. Bireylerin içinde buldukları bu dōnem ‘‘Genç yetiřkinlik dōnemi’’ olarak adlandırılmıřtır. Genç yetiřkinlik dōnemi beliren yetiřkinlik dōnemi (emerging adulthood) olarak da ifade edilmektedir. (Arnett, 2000; s.469; Arnet, 2004: s.2)

Beliren yetişkinlik dōnemi olarak adlandırılan 18-25 arası dōnem, Erikson’un yakınlığa karşı yalıtılmışlık dōnemine denk gelmektedir. Bu dōnemde bireyler çevresindeki diğer kişilerle yakın ilişkiler kurma ve derin paylaşımlarda bulunma ihtiyaı duymaktadırlar. Bu paylaşımların temelinde yalnızlık ve yalıtılmışlık duygusundan uzaklaşarak bir insana, bir yere ait olma ihtiyaı ile diğer bir kiři ile gūvenli bir baę kurma ihtiyaı yatmaktadır. Aidiyet kişinin doğuştan getirdiği bir ihtiyaç olmasının yanı sıra beliren yetişkinlik dōneminde diğer bireylerle derin ilişkiler geliştirmesini ve benlik oluşumunu destekleyebileceği için bu dōnemde ayrı bir ōnem kazanmaktadır. Beliren yetişkinlik dōneminde arkadaş grupları ve aile bireyin aidiyet ihtiyaının karşılandığı kaynaklarını oluşurmaktadır (Alptekin, 2011: s.96-97). Aile bireyin davranışlarında, kişilik gelişiminin sosyal-kūltūrel boyutlarında oldukça etkilidir. Beliren yetişkinlik dōneminde, bireyin kişilik gelişiminin tamamlanmasında aileden alınan destek ōnemli bir rolū ūstlenmektedir (Santrock. J.W., 2014: s.418). Aidiyet duygusu, bireyin içinde bulunduğu aile, arkadaş, okul gibi sistemlerde değerli, ōnemli hissetmesi ile ortaya çıkmakta ve çoęu zaman gūvenli bağlanmanın olduğu yerde ait olma ihtiyaının giderildiği gōzlenmektedir (Gencer, 2019: s.38-41; İlik, 2019: s.59)

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireyler, bir yandan ait oldukları toplum tarafından kabul gören yetişkin sorumluluklarını yerine getirmek amacıyla bu süreçte gereken becerileri kazanmak için çabalarken bir yandan da kendi karakter özelliklerinin farkına varmaya çalışmaktadırlar. Bu dönemde bireyler kendi hayatları üzerine yoğun bir şekilde düşünmekte, geleceğe yönelik isteklerini sorgulamakta ve romantik ilişki içerisine girmektedirler. Hayata dair isteklerini daha özenli ve detaylı sorguladığı bir dönem olan beliren yetişkinlik dönemini, kişinin ergenlikten itibaren kendisine yönelttiği “ben kimim? ben nereye aitim?” sorularının yanıtlarına ulaşabilmesi için oldukça önemli bir dönemdir (Arnett, 2007: s.130-136). Birey ergenlik döneminde kendisini ve hayatı sorgulamaya başlamaktadır. Beliren yetişkinlik döneminde bu sorguların devam etmesi, bireyin kendisi için oldukça sancılı bir sürecin yaşanmasına zemin oluşturmaktadır. Dolayısıyla böyle bir süreçte birey, benliğini şekillendirme noktasında sosyal desteğe ihtiyaç duyabilmektedir. Sosyal destek, bireylerin kendilerini güvende hissettikleri, sevildiklerine ve değerli olduklarına inandıkları bir yapıya ait hissetmeleri olarak tanımlanır (Lepore, Evans ve Schneider, 1991: s.900). Duygusal destek (yakından ilgilenme, değer verme, empati), bilgi desteği (öneri ve farklı bakış açısı sunma), maddi destek ve ait olma duygusunun sağlanması sosyal destek içerisinde yer almaktadır (Goldsmith, 2004: s.52-79). Bir sosyal ağ içerisinde bulunmanın bireylerin karşılaşabilecekleri olumsuz yaşantılardan kaçınmasına yardımcı olacağı ve olumlu duygular yaşamalarını sağlayacağı ifade edilmektedir (Cohen ve Wills., 1985: s.321).

Kişinin yaşamında algıladığı sosyal desteğin benlik saygısı üzerinde önemli bir etkisi vardır (Uchida ve ark., 2008: s.745). Sosyal destek üzerinde yapılmış araştırmaların derlendiği bir meta analiz çalışmasına göre sosyal destek ile depresyon ve yalnızlık arasında negatif yönlü; öznel iyi oluş, yaşam doyumu ve öz saygı ile sosyal destek arasında ise pozitif yönlü bir ilişki vardır. Yapılan meta analiz çalışmasında sosyal desteğin kaynakları aile, arkadaş, öğretmen ve önemli diğer kişiler olarak belirtilmiştir ve en geniş etkiye sahip olan sosyal destek kaynağının aile olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Yalçın, 2014: s.25). Bu bağlamda aileden görülen destek ve aileye karşı hissedilen aidiyet duygusunun beliren yetişkinlik dönemindeki zorlukların daha rahat atlatılmasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Beliren yetişkinlik döneminde, bireylerin büyük bir kısmı ilk kez ailesinden ayrı bir yaşam kurmaya adım atmaktadır. Üniversiteye adım atış bireylerin büyük bir kısmının aileden ayrılmasına sebep olmaktadır. Bu dönemde bireyin ailesine duyduğu ihtiyaç azalmaya başlamaktadır fakat tam olarak ortadan kalkmamaktadır. Üniversite eğitimine kadar ailesinin fiziksel varlığını çoğu zaman yanında hisseden bireyler bir yandan yeni yaşam alanına uyum sağlarken diğer yandan da temel ihtiyaçları başta olmak üzere birçok ihtiyacını karşılama noktasında sorumluluklar almaya başlamaktadır. Yetişkinliğe adım atan üniversite öğrencileri için temel ihtiyaçlarının yanı sıra ait olma duygusu, benlik ihtiyaçları ve sağlıklı bağ kurabilme gibi ihtiyaçlar da kritik bir öneme sahiptir (Kuşat, 2003: s.50-55).

Bireyin benliğine yönelik sorgulamaları ve gelecek planları, beliren yetişkinlik döneminde daha gerçekçi bir hal almaktadır. Bu dönemde bireyin sosyal ilişkilerinde hissettiği bağımsızlık duygusu ve bilişsel gelişimi, benlik olgusunu önemli ölçüde şekillendirmektedir. Bireyin ailesine karşı duygularını ifade edebilmesi, ailesinin yanında olduğunu ve sorunları ile mücadele ederken ailesinin desteğini hissetmesi benlik saygısının gelişimini desteklemektedir (Smith, 2007: s.24). Yetişkinler üzerinde yapılan araştırmaların incelendiği bir meta analiz çalışmasına göre bireylerin aile bütünlüğü ile benlik saygısı düzeyleri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki görülmektedir (Seki, 2020: s.62-63). Buradan yola çıkarak beliren yetişkinlik döneminde bireyin kendisini ailesine ait hissetmesi ile bireylerin benlik saygısı arasında ilişki olabileceği düşünülmektedir.

Beliren yetişkinlik dönemi kişinin yaşamında kararsızlık ve karmaşanın yoğun olduğu, hayatıyla ilgili önemli kararlar verdiği bir dönemdir. Bu dönemde bireyin benliği büyük ölçüde şekillenmektedir. Birey kişiler arası ilişkilerine daha fazla zaman ayırabilmekte ve çevresiyle yeni bağlar kurabilmektedir. Birey için zorlu geçebilecek olan bu dönemde ailesine karşı hissettiği aidiyet duygusu, süreci daha rahat atlatmasına destek olabilmektedir. Bu çalışmada birbiri ile ilişkili olduğu düşünülen aile aidiyeti, bağlanma stilleri ve benlik saygısının, beliren yetişkinlik dönemindeki bireyler üzerinde incelenmesi planlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Çalışmanın bu bölümünde, çalışmadaki problem durumu, alt problemler, çalışmanın amacı ve önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.PROBLEM

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyeti ve bağlanma stilleri ile benlik saygısı arasında bir ilişki var mıdır ?

1.1.ALT PROBLEMLER

1. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyet düzeyleri ile yaş, cinsiyet, ikamet edilen bölge, kardeş sayısı, sosyoekonomik düzey, aile ile birlikte yaşayıp yaşamam durumları arasında arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin benlik saygısı düzeyleri ile yaş, cinsiyet, ikamet edilen bölge, kardeş sayısı, sosyoekonomik düzey, aile ile birlikte yaşayıp yaşamam durumları arasında arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin bağlanma stilleri ile yaş, cinsiyet, ikamet edilen bölge, kardeş sayısı, sosyoekonomik düzey, aile ile birlikte yaşayıp yaşamam durumları arasında arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyeti ile bağlanma stili; bağlanma stili ile benlik saygısı; benlik saygısı ile aile aidiyeti arasında anlamlı bir ilişki var mıdır ?
5. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyeti onların benlik saygısını ve bağlanma stilini yordamakta mıdır ?

1.2.ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmada beliren yetişkinlik dđnemindeki bireylerin aile aidiyeti, bağlanma stilleri ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

1.3.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

İnsanoğlu birtakım biyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarla dđnyaya gelmektedir. Yaşamına sağlıklı bir Şekilde devam edebilmesi için bu ihtiyaçların belli bir dđzeyde karşılanması gerekir. Ait olma ihtiyacı bireylerde kđltürden ve coğrafyadan bağımsız bir Şekilde var olan doğuştan getirilen psikolojik bir ihtiyaçtır. Ait olma ihtiyacı kendini bir sisteme dahil hissetme, anlaŐılma, gđvende hissetme ile ilişkilidir (Ardahan, 2006: s.68-70).

Aidiyet ihtiyacının ilk olarak ortaya çıkışı ve aidiyet ihtiyacının karŐılanmaya başladığı ilk yer ailedir. Aile içerisinde aidiyet duygusunu hisseden bireyler dahil oldukları diğer sistemlerde de aidiyet duygusu geliŐtirebilir, sağlıklı ilişkiler kurabilirler. Aile üyelerinin birbirlerine destek olması, birbirlerinin fikirlerine saygı göstermesi, her koŐulda birbirlerinin yanında olması yani aitlik duygusu, bireylerin toplumla bağ kurmasına ve sosyalleŐmesine yardımcı olmaktadır. Aidiyet duygusu geliŐmiŐ bireylerin riskli davranışlara yönelme eğilimi azalırken sağlıklı davranışlara yönelimi artmaktadır (Mavili ve ark., 2014: s.31-32). Aidiyet ihtiyacının aile, arkadaş, okul, toplum gibi alanlarda ve yaşamın tüm gelişim dđnemlerinde doyurulması oldukça önemlidir. Özellikle aidiyet duygusu ilk olarak hissedildiği yer olan aile, bize aile aidiyetinin incelenmeye değer bir konu olduğunu göstermektedir.

İnsanın doğuştan getirdiği psikolojik ihtiyaçlar içerisinde bağ kurma ve sosyalleşme ihtiyaçları da yer alır. Bireyin bağlanma Őemalarının da oluŐtuđu ilk yer ailedir. Bakım veren kişi ile çocuk arasında gđven, sevgi temelli oluŐturulan bağlanma stili gđvenli bağlanma olarak nitelendirilir ve erken çocukluk dđneminde

oluşan bağlanma stilleri, bireyin yetişkinlik dönemindeki davranış biçimlerinin, sosyal ilişkilerinin temelini oluşturmaktadır. Güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin benlik algılarının daha olumlu olduğu, başkaları ile yakınlık kurabildikleri ve kendilerini değerli hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Hao ve Wilkonson, 2014; Kan, 2018: s.65-66; Sümer ve Güngör, 1999: s.93).

Bireylerin akran ilişkileri, aile ilişkileri, duygu durumları ve kendisine yönelik farkındalıkları; onların iyi oluşlarını etkileyen temel faktörlerdendir (Kararmak ve Siviş-Çetinkaya, 2011: s.38). Yapılan araştırmalar incelendiğinde bireylerin ebeveynine güvenli bağlanmasının öznel iyi oluşu etkilediği görülmektedir (Eken, 2010: s.89; Çevik, 2010: s.57; Özer, 2009: s.63-64). Bu bağlamda beliren yetişkinlik döneminde bireyin ailesi ile bağlarının devam ediyor olması aile faktörünün bireyin iyi oluşunda etkisi olabileceğini düşündürmektedir. Bireyin geliştirdiği bağlanma stili; bireyin geleceğe olumlu bakışı, zorluklarla baş etme düzeyi, arkadaşlık ilişkileri, iyimserlik ve kendine güven gibi yaşamsal alanlarında da etkisi olduğu görülmüştür (Eken, 2010). Ailesi ile güvenli bağ kurabilmiş ve ailesinin sosyal desteğini hissedebilen bireylerin benlik saygısı düzeyleri de yüksektir (İkiz ve Savi-Çakar, 2010: s. 2340).

Benlik gelişimi tüm yaşam boyu devam eden dinamik bir süreç olup erken çocukluk döneminde oluşmaya başlamaktadır. Ergenlik döneminde karmaşık bir hal alan benlik, yetişkinlik dönemine kadar belirgin bir hale gelmeye başlar. Benlik saygısı da bireyin kendisine yönelik algılarının duyuşsal yönünü ve kişinin kendi davranışlarının yargılanması sonucu hissettiği şeyleri ifade eder. Ergenlik dönemi bireyin özerliğini kazanmasında oldukça önemli bir noktadadır (Özdemir ve Çok, 2011: s. 154). Özerklik duyuşsal, davranışsal ve değerler olmak üzere üç boyutta incelenmekte olup, bireyin ailesine dayanmadan kendi ayakları üzerinde durması, bağımsızlık, bireysel başarı, kendine güven ve kendine özgü seçimler yapabilmesi ile açıklanır (Ryan ve Lynch, 1989: s. 346; Steinberg, 2007: s.56). Günümüzde ergenlik döneminde bunların tamamının karşılanamıyor olması özerklik kazanma sürecinin beliren yetişkinlik döneminde de devam ettiğini göstermektedir. Bu dönemde kişinin ailesinden ve arkadaşlarından bağımsız olması, kendi eylemlerini düzenlemesi ve başlatması özerklik için önemlidir. Özerklik için tam

olarak bağımsızlaşma, aile ile çatışma ve ondan ayrılma gerekli olmayıp var olan sosyal ilişkilerin bireyin özerklik gelişimi üzerinde olumlu yönde etkisi olmaktadır (Deci ve Ryan, 2000: s. 227-230). Öz belirleme kuramı özerklik kavramını açıklarken benlik ve içsel güdülenmeyi vurgulayarak içsel süreçleri ön plana çıkartmıştır. Bu bağlamda bireyin ailesi tarafından yeterli ilgi ve sevgiyi görmesi, anlaşıldığını hissetmesi onun benlik saygısı gelişimini destekleyecektir.

Günümüzde ergenliğe giriş yaşı aşağıya düşüyor olmasına rağmen ergenlikten çıkış 20'li yaşları bulmaktadır. Bu dönemde bireyler üniversite eğitimlerine başlamakta ve yaşamlarında yeni bir yolculuğa çıkmaktadır. Beliren yetişkinlik döneminde ait olma ihtiyacının doyurulması oldukça önem arz etmekte, benlik saygısı büyük ölçüde şekillenmekte ve birey diğer bireylerle derin ilişkiler kurmaya başlamaktadır. Farklı bir süreçle karşı karşıya kalan birey, yeni bir yaşam alanı kurmayı deneyerek yetişkin olmanın birçok sorumluluğu ile karşılaşmakta, onlarla mücadele etmektedir. Bu süreçte çevresi ile kurduğu bağlanma stiline ve benlik saygısının ailesine karşı hissettiği aitlik duygusu ile ne düzeyde ilişkili olduğu bir merak konusudur. Alan yazın tarandığında, beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyet düzeyleri ile bağlanma stilleri (Dursun, 2019; İlik, 2019); bağlanma stilleri ile benlik saygısı (Ertürk, 2021; Kaçar, 2021) arasındaki ikili ilişkiler incelenmiş olup aile aidiyeti, bağlanma stili ve benlik saygısını birlikte inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada alan yazındaki eksikliğin giderilmesi; bağlanma stilleri, aile aidiyet düzeyi ve benlik saygısı değişkenlerinin birbirleriyle ilişki durumlarının incelenmesinin alan yazına önemli bir katkısının olacağı düşünülmektedir.

1.4.VARSAYIMLAR

Bu araştırma;

- Katılımcıların araştırma formunda yer alan maddeleri, gerçekleri yansıtacak biçimde, samimi ve içten cevapladıkları,
- Çalışmanın yapıldığı araştırma grubunun evreni iyi derecede temsil

ettiği varsayımları çerçevesinde planlanıp yürütülmüştür.

1.5.SINIRLILIKLAR

Bu araştırma;

- Araştırmada kullanılan Aile Aidiyet Ölçeği, Benlik Saygısı Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Ölçeğinin maddelerinin ölçtüğü nitelikler,
- 2020-2021 döneminde, 18-25 yaşı arasındaki yer alan bireyler,
- Şimdiye kadar yapılmış olan araştırmalar ve araştırmanın sonucunda ulaşılan bulgular ile sınırlıdır.

1.6.TANIMLAR

Araştırmada çalışılan temel değişkenlere ait tanımlar yer almaktadır.

Aile Aidiyeti: Bireyin ebeveynleriyle olan ilişkilerinden memnun olması ve kendisini içinde bulunduğu ailenin bir parçası hissetmesidir (Chubb ve Fertman, 1992: s.81).

Aidiyet: Bireyin çevresi ile etkileşimde iken hissettiği bağlılık, adanmışlık ve özerklik duygularıdır (Mavili, 2015: s.115).

Benlik Saygısı: Bireyin kendini değerlendirmesi sonucu ulaştığı benlik kavramına yönelik değerlendirmelerinin tümüdür (Yörükoğlu,2004: s.105).

Bağlanma: Bireyin, kendisi için özel olan birileriyle yoğun duygusal bağlar kurma eğilimi ve isteğidir (Bowlby, 1973).

Bağlanma stili: Kişinin kendisi için önemli olan insanlara karşı geliştirdiği belirgin bir etkileşim şeklidir (Budak, 2000).

İKİNCİ BÖLÜM

2.KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde ait olma, aile aidiyeti, yetişkinlikte bağlanma ve bağlanma stilleri, benlik saygısı kavramlarına yönelik açıklama ve alan yazın taramasına yer verilmiştir.

2.1.AİT OLMA

İnsanın dünyaya gözlerini açtığı andan itibaren yaşamını devam ettirebilmesi için diğer insanlara ihtiyacı vardır. İhtiyaçlarının çevresindekiler tarafından karşılanması kendisini önemli ve özel hissetmesini, ona bakım veren kişilere güvenmesini sağlayacaktır. Doğum sonrası çevresi ile kurduğu bu bağlılık kişinin yaşamındaki aitlik duygusunun temellerini oluşturmaktadır. Ait olma kavramını TDK, “ilgili, ilişkili olma, bir yere mensup olma ‘’ olarak tanımlamaktadır. Aidiyet kişinin iletişimde bulunduğu bireye, topluma, okula, aileye, dine, etnik kökenine yönelik olarak farklı formlarda yer alabilir.

İnsanlar çevresindeki kişilerden en az birisiyle yakın ve doyurucu bir ilişki kurma; bu ilişkiyi sürdürme dürtüsüyle dünyaya gelirler. İlişkiyi sürdürme dürtüsü, kişinin çevresindeki biri ile istikrarlı ve etkili bir iletişimde bulunmasına ve o kişi ile duygusal temasın sağlanmasına dayanmaktadır. Bireylerde ilişkiyi sürdürme dürtüsü evrensel olmakla beraber bu dürtünün karşılanma şekli birbirinden farklılaşmaktadır. Ait olma ihtiyacı bireyin, çevresi ile kurduğu sosyal bağların yanı sıra üreme ve hayatta kalma ihtiyaçları ile de ilişkilidir (Baumeister ve Leary, 1995: s.502).

Ait olma kavramı birçok kuramda incelenmiş, birbiri ile ilgili birçok noktaya değinilmiştir. Bu kuramcılardan biri olan Anant (1967)'a göre aidiyet kişinin, kendisini içinde bulunduğu sistemin bir parçası olarak görüp o sistem içerisinde önemli olduğunu hissetmesidir. Kişinin kendisini değerli görmesi, çevresi tarafından kabul görmüş hissetmesi ve deneyim elde etmesi ait olma duygusunun bir boyutunu oluştururken; kişinin, kendisine ve sisteme ilişkin algıları da ait olma duygusunun diğer bir boyutunu oluşturmaktadır. Aidiyet duygusu kişinin dünyaya gelişi ile oluşmaya başlar ve yaşamının geri kalan kısımlarında da onun duygularını, düşüncelerini ve eylemlerini etkilemektedir. Aidiyet kavramının psikolojik, sosyolojik, mantıksal, fiziksel ve ruhsal perspektifleri vardır (Walker ve Anant, 1988: s.203). Alptekin (2011)'e göre, aidiyet duygusu kişinin içinde bulunduğu toplum, kültür, aile yapısı, ekonomik durum, eğitim durumu, siyasi görüş gibi çeşitli faktörlerden de etkilenmektedir.

Ait olmak kişinin yaşamındaki temel gereksinimlerden biridir (Baumeister ve Leary, 1995: s.504; Glasser, 1984: s.330.; Hill, 2006: s.213; Maslow, 2000: s.40). Maslow'a göre aitlik ihtiyacı fizyolojik ihtiyaçlar giderildikten sonra kendisini gösteren, saygı ve kendini gerçekleştirme ihtiyacından önce giderilmesi gereken bir ihtiyaçtır. Kişi içinde bulunduğu toplumdaki diğer bireylerle iletişime geçme eğiliminde olup o toplumda yer edinme çabası içerisindedir. Aidiyet ve sevgi ihtiyacının yeterli düzeyde giderilmesi kişide patolojik semptomların oluşmasını engellemekte ve kişinin yaşamında iyileştirici bir rol oynamaktadır (Maslow, 2000: s.41).

Fromm (1941)'a göre, kişinin doğumu ile anne karnından ilk ayrılışı gerçekleşmiştir. Doğum sonrası bireyin temel ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için bir yetişkine ihtiyacı vardır ve bu temel ihtiyaçlar ona bakım veren kişi tarafından karşılanır. Böylece kişinin fizyolojik ve güvenlik ihtiyacı karşılanırken kişi ilk kez bir sistemin içerisinde kendini ait hissetmeye başlar. Kişi onlardan ayrı bir birey olduğunu fark etmeye başladığında, ait olmanın verdiği konfor ve güven duygusu ile özgürleşip kendi olma ihtiyacı arasında seçimler yapmak zorunda kalır. Fromm, insan davranışlarını kontrol eden ihtiyaçları, fizyolojik ve varoluşsal ihtiyaçlar olarak

ikiye ayırmıştır. Fizyolojik ihtiyaçlar doğuştan getirilen birtakım dürtülerle karşılanabilirken (açlık, susuzluk, savunma vb.) varoluşsal ihtiyaçların karşılanması daha zordur. Köklülük, aşmak, kimlik duygusu varoluşsal ihtiyaçlar arasında yer almaktadır. Köklülük ihtiyacı kişinin bir başkası ile sürekli, kalıcı ve güvenli bağ kurmasını ifade etmektedir. Doğumla beraber anneden ayrılan bebek köklülük ihtiyacını ailesi ile karşılamaya başlamaktadır, köklülük ihtiyacı tam olarak karşılanamayan birey yaşamının ilerleyen yıllarında diğer kişilerle üretken bir şekilde bağ kurarak aitlik ve köklülük ihtiyacını karşılayabilir. Teslim olma, güç ve sevgi yoluyla kişi kendisi dışındaki diğer bireylerle temas kurar ve ilişki ihtiyacını karşılar. İlişki ihtiyacı karşılanan birey kendisini bir ilişkiye ait hissedeceği için yalnızlık ve varoluşsal ayrılığın vermiş olduğu duygu halinden uzaklaşmış olur.

Adler'e göre kişi diğer insanlarla ilişki kurma potansiyeli ile dünyaya gelmektedir. Almancadaki (orijinal) hali "Gemeinschaftsgefühl" olan bu potansiyel, dilimizde insanlığın bir üyesi olduğunu hissetme, topluluk duygusu ve sosyal ilgi olarak karşılığını bulmaktadır. Ait olma duygusu sosyal ilgi olarak adlandırılan duygu ve davranış süreçlerinin yaşanmasına, sosyal hayata uyum sağlanmasına yardımcı olur. Sosyal ilginin karşılanmadığı durumlarda ait olma duygusu kişinin hissedebileceği stres ve kaygıya karşı bir tampon görevi görmektedir (Curlette ve Kern, 2010: s.34). Bu bağlamda kişinin yaşamındaki en temel ihtiyaç olan aitlik ihtiyacının karşılanmaması birtakım problemlere yol açmaktadır. Depresyon, kaygı, kıskançlık, yalnızlık gibi psikolojik problemlerin temelinde de aitlik ihtiyacının karşılanmaması yatmaktadır. Kişi karşılanmayan bu ihtiyacını gidermek için sağlıklı olan iletişim biçimlerine başvurabilmekte, kişinin suça eğilimi artabilmekte ve hatta kişi intihara yönelebilmektedir (Baumeister ve Leary, 1995: s.502; Bailey ve McLaren, 2005: s.85; Hill, 2006: s.214; Levett-Jones, Lathlean, Maguire ve McMillan, 2007: s.217).

Bireyler içinde buldukları çevrenin etkisiyle özgür seçimler yaparak aidiyet duygusu geliştirirler; bu duygu bireylerin çevreleriyle olan ilişkilerini etkiler (Alptekin, 2011: s.34). Aidiyet duygusu kişilerin çevresiyle geliştirdiği etkileşimle, toplumun içinde var olarak gelişen bir duygudur. Kişiler diğer insanlarla samimi

ilişkiler geliştirmek, birlikte olduğu kişi tarafından değerli olduğunu hissetmek ve ona gúvenmek isterler. Bunların gerçekleşmiş olması aidiyet duygusunun gelişmesini sağlamaktadır. Ardahan (2006)'a gúre de duygusal desteğin artması ve sosyal destek aidiyet duygusunu olumlu yúnde etkilemektedir. Bireye duygusal ve sosyal desteği sağlayabilecek olan ilk ve en temel kurum ise ailedir.

2.1.1.Aile Aidiyeti

2.1.1.1.Aile

Aile farklı kúltúrlerde ve coğrafyalarda farklı anlamlarla karşımıza çıkmaktadır dolayısıyla tek bir tanıma ulaşılması oldukça zordur. Nazlı (2000)'ya gúre aile; girdileri, úgeleri ve çıktıları olan, çevresinden etkilenen ve çevresini etkileyen bir sistemdir. Bu sistem psikolojik, fizyolojik ve sosyal işlevleri yerine getiren dinamik bir yapıdır. Gladding'e (2015) gúre aile; aralarında duygusal, sosyal ve ekonomik birlikteliği olan, biyolojik ve fizyolojik bağları olan kendilerini aynı çatının úyesi olarak gúren kişilerden oluşan topluluktur. Aile úyeleri súrekli etkileşim halindedir, karşılıklı olarak birbirlerini etkilerler.

Her aile içinde bulunduğu kúltúre, manevi dinamiklere, úyelerinin kişilik úzelliklerine gúre farklı úzellikler gústermektedir. Yapılan araştırmalarda çoğu kúltúrede sağlıklı aile úzelliklerinin benzer olduğu kanısına ulaşılmıştır (Cutler ve Radford, 1999: s.150). Bağlılık, kıymet bilme, birlikte zaman geçirmeye istekli olma, etkili iletişim úrúntúleri, tinsel uyum, kriz durumları ile baş edebilme, cesaretlendirme, ve aile içindeki rollerin açık olması sağlıklı ailenin úzellikleri arasında yer almaktadır (Asay ve DeFrain, 2007: s.3 ; Gladding, 2005: s.26; Krysan, Moore ve Zill, 1990: s.4). Bağlılık, kişinin iyi zamanlarında da kútu zamanlarında da diğer aile úyelerinin ona destek olmasını birlik olmayı, sadakati ifade eder. Sağlıklı ailelerde úyeler karşılıklı saygı çerçevesinde etkili bir iletişim kurarlar, birbirleri ile geçirecekleri zamanın ne kadar súreceęinden çok paylaştıkları şeylerin yoğunluğunu dikkate alırlar. Sağlıklı aile ortamında búiyyen çocuklar,

sağlıksız aile ortamında yetişen çocuklara kıyasla yaşamlarının ilerleyen yıllarında çevresi ile ilişki kurmakta ve sürdürmekte daha başarılı olmaktadır (Walsh, 1995: s.590). Bağlılık, birlikte zaman geçirmeye istekli olma, etkili iletişim ve cesaretlendirme davranışları sağlıklı ailenin özellikleri içerisinde yer almaktadır. Bu davranış şekilleri bireyin yaşadığı yaşamındaki aidiyet kavramına karşılık gelmektedir (Walker ve Anant, 1988: s.204). Aidiyet duygusunun ilk olarak hissedildiği yer aile olduğundan araştırmanın ilerleyen kısımlarında aile aidiyeti incelenecektir.

2.1.1.2.Aile Aidiyeti

Çocuğun temel güven duygusunu kazanmasında ve sosyalleşme ihtiyacının karşılanmasında aile oldukça kilit bir noktada yer almaktadır. Ebeveynlerin çocukla baş başa zaman geçirmesi, ona değerli olduğunu hissettirmesi, samimi ve yakın ilişkiler kurulması çocuğun gelişimi için oldukça değerlidir. Sayar (2012)'a göre aidiyet çevrendeki kişiye emek verme/alma, birlikte olma ve bir şeyleri beraber deneyimleme anlamına gelmektedir. Kişinin bu davranışları ilk olarak gözlemlediği ve deneyimlediği yer ailedir. Bu bağlamda araştırmanın bu bölümünde aile aidiyeti incelenecektir.

Aile aidiyeti çocuğun ebeveynleri ile karşılıklı ve sürekli bir şekilde kurduğu duygusal bağı ifade etmektedir. Aile üyelerinin birbirleri ile kurduğu bağ onlara kendini güvende hissettirir ve çocuklar üzerinde pozitif aidiyet duygusu oluşturmaktadır (Gülel, 2019: s.60). Aidiyet hissinin güçlü olduğu ailelerde, bireyler birbirleri ile verimli zaman geçirir, çeşitli aktiviteler yapar, birbirlerinin kararlarına saygı duyar, gerektiğinde birbirlerine destek olur, birebir zaman geçirebileceği ortamlar oluşturur ve aile ritüellerini geliştirirler (Hedin, 2012: s.20).

Aidiyet salt bir duyguyu temsil etmeyip, duygu-düşünce-davranışlar dizisinden oluşmaktadır. Aile aidiyetinin olduğu sistemlerde, bireyler bazı durumlarda bir ötekinin isteği için kendi isteklerini erteleyebilir, diğer aile üyelerinin

paylaşımlarını dikkatlice dinler ve diğer aile üyeleri tarafından da önemsenir; aile üyeleri birbirlerinin haklarını gözetirler. Aile aidiyet bağının sağlandığı sistemlerdeki bireyler, toplumsal ve kamusal alanla daha kolay bağ kurabilmektedir. Aile aidiyet bağının zayıf olduğu sistemlerdeki bireyler ise bireyin çevresindeki zorluklara karşı dayanma gücünü zayıflatmaktadır (Mavili, Kesen ve Daşbaşı, 2014: s.41).

Horney (1950)'e göre her birey sağlıklı gelişim seyretme potansiyeli ile dünyaya gelmektedir. Bu potansiyelini sürdürmek için uygun çevresel koşullara ihtiyaç duymaktadır. Bireye doğduğundan belli bir olgunluğa erişene kadar uygun koşulları sağlayabilecek kişiler ona bakım veren kişilerdir. Bakım veren kişilerin umursamaz, reddedici ya da şımartıcı tutumları kişide temel kaygı duygusunun ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Terk edilme, yalnız olma, önemsiz ve çaresiz hissetme, tehlikede hissetme durumlarını temel kaygıyı ifade etmektedir. Kişi bebeklikte oluşan temel kaygı ile mücadele ederken kendi bireyselliğinden vazgeçebilir, içinde bulunduğu topluma yabancılaşmana ve yalnızlığına rağmen diğer insanların sevgisini kazanmaya çalışabilir. Kişinin zihninden geçen “onun dediğini yaparsam beni severler”, “onlar gibi davranırsam cezalandırılmam” düşünceleri davranışlarına şekil vermeye başlayabilir.

Çocuğun yetiştiği ortamda olumlu ilişkilerin kurulması, destekleyici ve saygı içeren bir aile ortamının olması, çocukların yaşama dair pozitif duygular geliştirmesine katkı sağlamaktadır. Tam aksi bir ortam içerisinde, sert tutum sergileyen ebeveynler tarafından yetiştirilen ve aile üyelerinin arasında duygusal bağın kurulamadığı sistemlerde çocukların suça yöneliminin arttığı, çevresine karşı saldırgan davranışlarda bulunduğu gözlenmektedir (Açıkel Gülel ve Daşbaşı, 2019: s.483). Aile üyelerinin birbirlerinin yaptığı davranışları görüp cesaretlendirmesi, üyelerin birlikte bir şeyler deneyimlemesi ve paylaşımında bulunmaları bireyin içinde bulunduğu aileye karşı hissettiği aitlik duygusunu kuvvetlendirmektedir (Karakeçili, 2015: s.4-5). Kişinin kendi yaşamında yapmak istediği şeylerin engellenmesi ailesine karşı aidiyet duygusu olumsuz yönde etkileyecektir.

Aile içerisinde sağlıklı bir aidiyet duygusunun temelinde güvenli bağlanma duygusu bulunmaktadır ve kişinin kendi kararlarını verirken ailesiyle güvende olduğunu, huzurlu olduğu hissetmesi gerekir. Aile aidiyetinin sağlıklı olduğundan söz edebilmek için üç temel eylem gereklidir: Fiziksel birliktelik, sosyal birliktelik ve duygusal birliktelik. Fiziksel birliktelik, aile üyelerinin birlikte zaman geçirmekten keyif almasını; sosyal birliktelik, birlikte keyif aldıkları aktiviteyi gerçekleştirmelerini (Allport, 2003: s.155-157); duygusal birliktelik ise aile üyelerinin birbirleri ile duygularını paylaşmalarını, empatik bir eğilimle iletişim kurmalarını ifade etmektedir (Güneş, 2017: s.55).

Kır (2011)'a göre ebeveynler çocuklarının aidiyet duygusunu geliştirmeleri için onlara gereken desteği vermeli ve yaşamlarında rehber olmalıdır. Aksi takdirde ilişkilerinin olumlu olmadığı, aidiyet duygusunun gelişmediği ailelerde yetişen bireyler ileriki yaşamlarında kendini içinde bulunduğu sosyal ortama yabancılaşmış hissedebilir. Aileye dair hissedilen aidiyet duygusu, kişinin toplumda daha çok yer edinmesi ve aileden kopması ile değişkenlik göstermektedir; ergenlikten sonraki dönemlere kişinin yeni bir çevre ile aidiyet duygusunu geliştirmesiyle gittikçe azalmaktadır (Keskin ve Seferoğlu, 2017: s.103-104).

Aidiyet ve kimlik duygusunun temelinde bağlanma duygusu vardır. Kişi başka bir kişi ya da grupla arasında duygusal bir bağ kurulmadığı sürece orada aitlik duygusundan da söz etmek güçleşmektedir (Ruppert, 2014: s.23). Bağlanma ve aidiyet duygusunun temelini, güven duygusu oluşturmaktadır. Güvenli bağ kurabilmiş çocukların ailesi ile oluşturduğu güvenli ilişkiler ilerleyen yıllarda aidiyet duygusuna dönüşür. Erken çocukluk döneminde oluşmuş bağlanma stili, kişinin ilerleyen yıllarda kendi çevresi ile geliştirdiği ilişkiler için bir temel görevi görmektedir. Kişi yaşamının ilerleyen dönemlerinde de ilk kez bağ kurduğu kişilere benzer kişilerle temasta bulunma eğilimindedir (Güneş, 2018: s.57). İlk bağlanma nesnesi öncelikle anne, sonrasında baba ve diğer aile üyeleri ile devam edip sosyal çevresindeki diğer kişilerle devam etmektedir.

2.2.BAĞLANMA

Anne karnında beslenme, güvenlik gibi temel ihtiyaçları karşılanan bebek, anne karnından ayrıldıktan sonra bu ihtiyaçlarını tek başına giderebilmek için büyümeye ve gelişmeye ihtiyaç duymaktadır, bu da diğer canlılara nazaran insanlar için oldukça yavaş gerçekleşmektedir. Bu nedenle bebekler hayatta kalabilmek için bir başkasına ihtiyaç duyarlar. Bu ihtiyaç hali bebeğin ona bakım veren kişi ile duygusal ve sosyal bağ kurmasını gerektirir. Bebek dünyaya geldiği andan itibaren bazı fizyolojik ihtiyaçlara sahiptir. Bu ihtiyaçların temelinde beslenme ve korunma yer almaktadır. Bebeğin sağlıklı bir gelişim seyredebilmesi için fizyolojik ihtiyaçların karşılanması yeterli olmaz. Temas içeren dokunma, ilişki kurma ihtiyaçları da bebeğin hayatta kalması için oldukça önemlidir. Fizyolojik ihtiyaçların, sevgi ve güvenlik ihtiyacının bir kişi tarafından karşılandığı duygusal ve fiziksel süreçlerin bütününe bağlanma adı verilir (Bowlby, 1982: s.670).

Bağlanma, bebeğin ihtiyaç halinde bakım veren kişiyi araması, yakınlık kurma isteği ile kendini gösteren ve devamlılığı olan bir davranış örüntüsüdür (Bowlby, 2012). Bakım veren kişi ile bebek arasındaki davranış ve iletişim şeklinin hepsini kapsayan bağlanma Bowlby (2012)'e göre temelde duygusal bir bağ ifade etmektedir. Duygusal bağ; rahatlık, güven duygusu, desteklenme ve ait hissetmeyi içermektedir. Bağ kurulan kişi ile bağlanan arasındaki bu duyguların sürekli bir hal alması ve ayrılıkların yaşanmaması kişinin gelişimi için oldukça önemlidir (Hazan ve Shaver, 1994: s.11).

Bağlanma duygusunun temelinde güvenlik arayışı vardır, bebeğin yetersizlikleri dikkate alındığında bakım veren ile bağlanması kaçınılmazdır (Main ve Soloman, 1990: s.142-143). Her bebek anneye yönelme güdüsü ile dünyaya gelir ve bu harekete birincil sevgi denir. Anne de çocuğuna ilgi, sevgi gösterme güdüsü taşır. Karşılıklı oluşan bu doğal güdü bebek ile anne arasında güçlü bir bağın oluşmasını sağlar (Pines, 2004: s.69-70). Bebeğe bakım veren kişi tarafından karşılanan güven duygusu bebeğin dünyayı algılama biçimini şekillendirmektedir (Sayar ve Tüzün, 2006: s.25).

Bowlby'e göre bağlanmanın üç temel özelliği yakınlık arayışı, güvence üssü ve güvenlik sığınağıdır. Yakınlık arayışı, bebeğin bakım verenin yakınında olması, onun varlığını bilmesidir ve bağlanmanın niteliği ile ilişkilidir. Güvence üssü, bebeğin bir yeri keşfederken kendisini bir yere bağlı hissetmesidir. Güvenlik sığınağı ise bir şeyler keşfettikten sonra tekrar dönebileceği ve kendini güvende hissettiği, destek bulabileceği bir yerdir. Bakım veren kişinin bağlanan bireye yeni şeyler deneyimleme, keşfetme olanağı tanırken ona geri dönüş için güvenli limanlar oluşturması ve destek olması bağlanmanın temel dinamiklerindedir (Sayar ve Tüzün, 2006: s.31-32).

Bağlanma üzerine yapılan tanımların ortak noktalarına bakıldığında, bebeğin güvenlik ve fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanması ardından da bakım veren kişi tarafından sevgi, ilgi, yakınlık görmesinin onun ileriki yaşantısında da önemli bir yeri olduğu anlaşılmaktadır. Anne ve çocuk arasındaki duygusal-sosyal bağ, kişinin ileriki yaşlarında çevresindeki diğer bireylerle ilişkilerinin de önemli belirleyicisidir (Muris ve Maas, 2004: s.320). Kişinin yaşamı boyunca ailesi, arkadaşları ve diğer insanlarla kurduğu bu bağlar, onun davranışlarını ve kişiliğini etkilemektedir. Sağlıklı bir bağlanmadan söz edebilmemiz için, oluşan bağın taraflar arasında duygusal bir anlam taşıması, süreklilik arz etmesi, ayrılık anında bağlanan kişide kaygı durumu oluşturmasına karşın tekrar birleşme anında güven ve dinginlik hissini ortaya çıkartması gerekmektedir (Ainsworth, 1982: s.15). Doğumdan itibaren kişinin çevresiyle olan etkileşiminde yaşam boyu devam eden bağlanma örüntüsü içsel çalışan modeller olarak ifade edilmektedir (Bowlby, 1973: s.3). Bu modele göre kişinin erken çocukluk döneminde bağ kurduğu kişilerle ilgili zihninde şemalar oluşturmaktadır, birey yeni deneyimler elde ederken önceki yaşantılarından faydalanarak daha kısa sürede kararlar almaktadır. İçsel çalışan modeller, kişiye çevresiyle kurduğu duygusal, sosyal ilişkilerde bir yol haritası görevi görmekte olup bağlanmaya dair oluşan ilk şemalar yaşamın ilerleyen dönemlerinde bireyin hayatına giren kişilerle olan ilişkilerini etkilemektedir.

2.2.1.Yetişkinlikteki Bağlanma

Bağlanma ile ilgili çalışmalar ilk başta çocuğun bakım veren kişi ile arasında kurulan bağın beslenmeye dayandığını ifade etmektedir. İlerleyen yaşlarda bireyin iletişim kurması ve kendi temel ihtiyaçlarını karşılamaya başlaması ile bağlanmanın farklı bir boyuta evrildiğini söyleyebiliriz. Birey eğlenmek, onay görmek, saygı duyulmak, desteklenmek ve ait hissetmek için bağ kurmaya ihtiyaç duyar. Bağlanma davranışı kişinin istediği yakınlığı elde etmek ve sürdürmek için geliştirdiği davranış şekilleridir (Tanış, 2014: s.18). Yetişkinlik dönemindeki bağlanma örüntüleri, bebeklik dönemindeki örüntüler ile benzerlik göstermektedir ve yetişkin bağlanması üzerine yapılan çalışmalar çocukluk dönemindeki bağlanma stillerinden yola çıkarak geliştirilmiştir (Ainswith,1989: s.706; Elgin ve Pritchard, 2006: s.7).

Bartholomew ve Horowitz (1991), bağlanmayı açıklarken Bowlby tarafından geliştirilen içsel çalışan modellerden faydalanmışlardır. Yetişkin bağlanmasını benlik boyutu ve başkaları olarak iki farklı boyutta; bu boyutları da olumlu- olumsuz yanları şeklinde incelemiş; erişkin dönemindeki bağlanmayı dört boyut olarak ele almıştır. Güvenli bağlanma stiline sahip bireyler, kendilerini değerli bulurlar ve ilişki halinde olduğu kişilere de değer verirler. Bu kişiler kolayca yakın ilişki kurabilirler, çevresi ile kendi özel alanı arasındaki sınırı koruyabilirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991: s.240; Bartholomew ve Shaver, 1998: s.30). Güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin yakın çevresi ile ilişkimi kuvvetlidir ve kendi duygularını rahat bir şekilde paylaşabilir; olumsuz yaşantılardan, stresten diğer bağlanma stillerine sahip olanlara nazaran daha az etkilenir (Kuyumcu, 2011: s.60). Korkulu bağlanma stilinde, bireyler reddedilme ve kaybetme korkusu yaşadıkları için yakın ilişkilerden uzak dururlar. Kayıtsız bağlanma stilinde, bireyler özerkliğinden taviz vermek istemez ve yakın ilişkilerden uzak dururlar, dışsal bir onaya ihtiyaç duymazlar. Saplantılı bağlanma stilindeki bireyler, sürekli karşı taraftan onay/takdir kazanmaya çalışırlar, kendilerini kanıtlama çabası içerisinde oldukları için yakın ilişkilerden uzak dururlar, dışsal bir onaya ihtiyaç duymazlar. Saplantılı bağlanma stilindeki bireyler, sürekli karşı taraftan onay/takdir kazanmaya çalışırlar, kendilerini kanıtlama çabası içerisinde oldukları için yakın ilişkilerden uzak dururlar, dışsal bir onaya ihtiyaç duymazlar. Saplantılı bağlanma stilindeki bireyler, sürekli karşı taraftan onay/takdir kazanmaya çalışırlar, kendilerini kanıtlama çabası içerisinde oldukları için yakın ilişkilerden uzak dururlar, dışsal bir onaya ihtiyaç duymazlar.

Hazan ve Shaver (1987) erişkin bağlanma stillerini açıklarken, Ainsworth tarafından çocuklar için geliştirilen bağlanma kuramından ve romantik ilişkilerdeki bağlanma kuramlarından faydalanmıştır. Erişkin dönemdeki bağlanmayı güvenli, endişeli/kararsız ve kaçınan olmak üzere üç boyutta incelemiştir. Güvenli bağlanma stilinde birey kendisine ve diğerlerine değer verir, yakın çevresiyle sağlıklı bir iletişim kurabilirken endişeli-kararsız bağlanma stilinde bireyin kendini kabul etmesi başkalarının onayına bağlıdır. Kaçınan bağlanma stilinde ise hem kendisine hem de çevresine karşı olumsuz yargılar beslemekte ve yakın ilişkilerden kaçmaktadır. Benzer şekilde Main (1985) de yetişkin dönemindeki bağlanmayı üç boyutta incelemiştir: güvenli bağlanma, kararsız bağlanma ve kayıtsız bağlanma. Erişkinlik döneminde güvenli bağlanan bireyler geçmişteki aile yaşantılarına ve çocukluk deneyimlerine olumlu bakarlar. Kayıtsız bağlananlar, çocukluk yaşantılarını anlamlandırmakta zorluk çekerken, kararsız bağlananların geçmişte yaşadıkları sorunlar yetişkinlikte de zihinlerinde devam etmekte ve yaşamlarını etkilemektedir (Waters, 2004: s.3). Batrholomew (1990)'un yaptığı bir çalışmada da güvenli ve kayıtsız bağlanan bireylerin, benlik saygısının yüksek olduğu; korkulu ve saplantılı bağlanan bireylerin ise düşük benlik saygısına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Akt. İlik, 2019: s.34).

Bylsma, Cozzarelli ve Sumer (1997) yetişkinler üzerinde yaptıkları çalışmada bağlanma stilleri ile benlik saygısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Katılımcılara bağlanma stillerini ve benlik saygılarını ölçmek amacıyla testler uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, güvenli bağlanma gösteren katılımcılarının, güvensiz bağlanma gösteren katılımcılara göre daha yüksek benlik saygısına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Sümer ve Güngör (1999) tarafından yapılan bir çalışmada, üniversite öğrencileri ile çalışılmıştır. Çalışma grubu üzerinde birbirini izleyen üç çalışma ile bağlanma stillerine ait iki ölçeğin güvenilirlik ve geçerliliğini incelemiş ve sonuçlarını kültürlerarası verilerle karşılaştırılmıştır. Güvenli bağlanma ile benlik saygısı arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu, olumsuz benlik saygısı ve güvensiz bağlanma arasında ise negatif yönlü ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Hao ve Wilkonson (2014) tarafından 9494 üniversite öğrencisinden elde edilen verilerin değerlendirildiği, bağlanma stilleri ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelendiği bir meta-analiz çalışmasında: kaygı ve kaçınma faktörleri ile benlik saygısının zıt yönlü olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kan (2018), üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmasında bağlanma stillerinin benlik saygısı üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bireylerin korkulu ve saplantılı bağlanma stili benlik saygısını azaltıcı bir etkiye yol açarken; kayıtsız bağlanma stili benlik saygısını arttırıcı bir etkiye yol açmaktadır. Özetle bağlanan kişinin kendisine ilişkin düşünceleri, inançları, duyguları, özsaygısı, çevresinden beklentileri ona bakım veren kişi ile arasında oluşan yakınlık, güven hissi sayesinde oluşmaktadır (Cassidy, 1988: s.130). Yerli ve yabancı alan-yazın incelendiğinde de bağlanma stilleri ile benlik saygısı arasında ilişki olduğunu ifade eden araştırmalar mevcuttur. Araştırmanın devamında benlik saygısı kavramı işlenecektir.

2.3.BENLİK

Benlik kavramının psikolojide ilk ortaya çıkışı William James ile olmuştur. James benliği kişinin kendisine dair söyleyebileceği her şey olarak tanımlamıştır (Akt. Bacanlı, 1997: s.4). James ben kavramını özne olan ben ve nesne olan ben olarak iki boyutta açıklamıştır. Özne olan benin içerisinde maddesel benlik, sosyal benlik ve ruhsal benlik yer alırken; özne olan ben ise, kişiye ait olan planları, hayalleri, deneyimleri yapan kişiyi kapsamaktadır. Nesne olan ben ise saf egoyu temsil eder ve yaşanan deneyimlerden etkilenme durumunu ifade eder (Aslan Yılmaz, 2016: s.81).

Coley (1992) benliği ayna metaforu ile açıklamaktadır. Ona göre kişi kendi davranışlarını ve düşünceleri hakkında bir yargıda bulunurken, çevresinin onun hakkındaki söylemlerinin etkisinde kalmaktadır. Başkalarının kişi hakkındaki söylemleri ile kişinin benlik algısı şekillenmektedir (Akt. Armutlu, 2008: s. 29).

Mead (1970)'e göre benlik, sosyal yapının bir parçası olduğundan, çevre ile etkileşime girildiğinde ortaya çıkar. Birey iletişim kurduğu kişiler aracılığıyla kendisini görebilmektedir (Cüceloğlu, 2002: s.99). Rosenberg'e göre ise benlik, kişinin doğuştan getirdiği özelliklerin çevre ile etkileşime girmesi kendisine yönelik oluşan algılarını ifade etmekte ve kişinin özünü oluşturmaktadır. Ona göre benlik duygu ve düşüncelerin toplamını toplamından oluşmaktadır (Akt. Yenidünya, 2005: s.26-27).

2.3.1.Benlik Saygısı

Self-esteem sözcüğünün yerli literatürdeki anlamı, bireyin kendine saygı duyması, kendini değerli görmesi, kendini önemli hissetmesi ve duygularını ifade etmesi anlamlarına gelirken kavram olarak karşılığı benlik değeri duygusu, benlik değeri, kendilik değeri, öz değerlilik ifadeleridir. Self-esteem kavramının yerli alan yazında en yaygın kullanımı ise “benlik saygısı”dır (Korkmaz, 1996: s.19-20). Benlik saygısı, benliğin kabulü, değerlilik, özgüven duygularının toplamını ifade etmektedir (Çevik ve Demir, 2013: s.18).

Benlik kavramı ile benlik saygısı kavramları birbirlerinden farklı anlamlar ifade etmektedir. Benlik, kişinin ben kimim sorusuna verdiği yanıtları ifade etmekte olup takdir görme, onaylanma gibi bilişsel süreçlerle açıklanmaktadır. Benlik saygısı, bireyin öz değerlendirmesiyle kendisine yönelik memnuniyetinden oluşan kişisel bir yargıdır. Benlik saygısı olumlu olabileceği gibi olumsuz da olabilir, durağan değildir ve sürekli değişim halindedir. Benlik saygısı, içinde bulunduğu ortama, ortaya çıkış durumuna göre kendini sevme, yeterlilik ve kendini kabul olmak üzere üç farklı şekilde ifade edilmektedir (Oktan ve Şahin, 2010: s.546). Yörükoğlu (2000)'na göre benlik saygısı kendini olduğundan aşağıda ya da yukarıda görmeyi değil, kendinden memnun olma halini ifade etmektedir. Benlik saygısı kendini olduğu gibi kabul etme, kendini sevmeyi ve özüne güvenmeyi içeren bir ruh halidir. Benlik saygısı psikolojik açıdan insanın temel ihtiyaçlarından birisi olarak değerlendirilmekte olup sağlıklı kişilik gelişimi için oldukça önemlidir. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde yer alan

sevme-sevilme, ait olma ihtiyaçları da benlik saygısı ile ilişkilendirilmiştir. Benlik saygısı yaşam doyumunu etkileyerek, yaşam boyu iyi oluşla ilişkilendirilmektedir (Çeçen, 2008: s.425).

James (1980)'e göre de benlik farklı durumlarda ve farklı gelişim dönemlerinde, yaşanan olaylar karşısında değişkenlik gösterebilen dinamik bir yapıya sahiptir. Bireyin kendi yaşam olaylarında ne kadar başarılı olduğu onun kimliğini ifade ederken, kendisine yönelik algıları da onun benlik saygısını ifade etmektedir. Zaman içerisinde bireyin başarılı ve başarısız olduğunu alanları fark edip başarısız olduğu alanlarda kendini geliştirmeye başlaması, benlik saygısının bireyi motive eden bir yanının olduğunu göstergesidir. Benlik saygısı bireye, özgüven, başarı ve başarısızlık gibi temel özellikleri öğreterek hayata hazırlamaktadır (Akt. Mruk, 2006: s.108-109).

Benlik saygısı günümüze kadar farklı kuramcılar tarafından farklı şekillerde açıklanmıştır. Psikanalitik kuramda benlik ego (benlik), id (üst benlik), süperego (alt benlik) olarak üç boyutta incelenmiştir. Benlik duygusunun gelişimi süper egonun gelişim ile oldukça ilişkilidir. Bireyin sosyal çevresi ve kendince doğru kabul ettiği davranışları sergileme durumu ile benlik saygısı artarken tam tersi söz konusu olduğunda ego, süper egoya karşı suçluluk hissetmekte ve bireyin benlik saygısı azalmaktadır (Çevik ve Demir, 2013: s.22).

Adler benliğin sosyal çevre ile şekillendiğini savunmaktadır. Ona göre benlik saygısı aşağılık duygusu ile üstünlük duygusu arasındaki mücadeleyi ifade etmektedir. Benlik saygısını etkileyen faktörler arasında, bireyin aile içerisinde algıladığı konum ve doğum sırası yer almaktadır (Çevik ve Demir, 2013: s.22). Kişinin aşağılık kompleksinden kurtulmak için geliştirdiği öznel algısını yaratıcı benlik olarak adlandırmaktadır ve bu benlik ona yaşamında karşılaştığı güçlüklerle mücadele edebilme gücünü vermektedir (Yılmaz, 2018: s.45).

Sullivan'a göre benlik saygısı, kişinin çevresi ile kurduğu ilişkilerle biçimlenmektedir. Kişi ilk olarak aile üyeleri arasında sonrasında da yakın çevresi tarafından, küçük düşürülmekten, güçsüz görünmekten uzak durmaya çalışmaktadır. Bu süreçte kişinin ödüllendirilen ve kabul gören yanları iyi beni, reddedilen yanları ise kötü beni oluşturma ve benlik saygısı şekillendirmektedir (Çevik ve Demir, 2013: s.22).

Allport'a (1961) göre benlik duygusu doğuştan gelmemektedir. Benlik algısı bebeğin yaşantıları ile zamanla kendisinin çevresindeki nesnelere ayrı bir şey olduğunu fark etmesi ile gelişmeye başlar ve bu gelişim yaşam boyu sürer. Proprium kavramı, benliğin alt boyutlarını simgelemekte olup ego ve benlik kavramlarının birleşmesinden oluşmaktadır. Proprium'un içerisinde insana özgü kişiliğin içsel tüm yanlarını ifade eden yedi temel duygu vardır. Bedensel benlik, benliği genişletme, kendini tanıma, akılcı olma, benlik imgesi, kendini bulma ve ego sınırlarını genişletme duygular arasında yer almaktadır. Bireyin içsel yanlarını ifade eden yedi temel duygu birbirinden bağımsız olmayıp zamanla kaynaşarak değişmektedir. Bu duygular bireyin benliğinin bütünlük kazanmasında ve kişinin yaşamını anlamlı devam ettirmesine imkan sağlamaktadır (Geçtan, 1997: s.67).

Erikson (1968)'a göre benlik saygısının gelişiminin başladığı ilk yer 0-2 yaş arası kapsayan temel güvene karşı güvensizlik dönemi olmakla beraber benlik saygısının gelişimindeki en etkili dönem ergenliktir. Benlik algısının en temel işlevi kimlik gelişimine yardımcı olmaktır. Kişi, ergenlik dönemine kadar olan tüm deneyimlerini, bu dönemde ilk kez irdelemeye başlar, kendisine yönelik algıları ile başkalarının onu nasıl gördüğünü karşılaştırmaya başlamaktadır. Bu dönemi başarılı atlatan bireyler sağlıklı benlik saygısına ve sağlıklı bir kimliğe ulaşmaktadır (Aslıhan, 1998: s.19).

Roger (1951)'a göre benlik, bireyin kendisine yönelik algılarının bütünüdür ve iki tür benlik yapısı vardır. Bunlardan birisi, şuan mevcut olan gerçek benlik diğeryse kişinin olmak istediği ulaşmak istediği noktayı ifade eden ideal benliktir. Bu kavram kişiyi sürekli bir çaba halinde tutmakta ve benliği sabit olma halinden

çıkarmaktadır. Benlik kavramı kişinin kendisine dair algılarının olduğu anda şekillenmeye başlamakta ve bu şekillenme süreci, bireyin çevresiyle etkileşim halinde olduğu süreç boyunca devam etmektedir. Birey çevresinde yaşananlardan benlik kavramına uygun yaşantıları içselleştirmekteyken uygun olmayanları kabul etmemekte veya değiştirmektedir (Akt. Meyvacioğlu, 1983: s.1-2).

Lecky (1951)'e göre kişinin benlik fikrinin belirlenmesi onun davranışlarının belirlenmesinde en temel yoldur. Bireyin kendisi için idealize ettiği benlik ile benlik tasarımı arasındaki uyum onun ruh sağlığı için oldukça önemlidir. İki arasındaki uyum ne kadar yüksek olup kişi ona uygun davranışlar sergilerse kendisini daha iyi hissetmekte ve ikisi arasındaki uyum ne kadar düşük ise de daha kaygılı ve huzursuz hissetmektedir. Benlik kavramı benlik imajını, benlik saygısını, ideal benliği kapsayan bir çatı gibidir. Benlik imajı, bireyin kendisini diğerlerinden ayıran özelliklerinin sıralamasıdır. İdeal benlik, kişinin ulaşmak istediği yetenekler ve davranışlarının bütünüdür ifade etmektedir. Benlik saygısı ise ideal benlik ile benlik imajı arasındaki farkın değerlendirilmesidir. Benlik saygısının içerisinde olan kişiliğe güven ve yeteneğine güven düzeyi yüksek ise benlik saygısı da yüksek olacaktır (Lawrance, 2000: s.2-4).

Benlik saygısı sosyal dinamiklerle beraber şekillenmektedir. Etnik grup, aile, sosyal çevre, verilmiş statülerin toplamı kişinin benliğini oluştururken bunlara yönelik olumlu/olumsuz değerleri de benlik saygısını oluşturmaktadır. Kişinin yaşamında merkezde kendisini önemli hissettiği özellikler yer alırken diğer kısımlarda kendisini daha az önemli hissettiği alanlar yer almaktadır. Kişi, kendini değerli gördüğü, önemsendiği, kabul gördüğünü alanlara yönelerek benlik saygısını arttırmaktadır (Çevik ve Demir, 2013: s.25). Benlik saygısının olumlu değerlendirilmesi yüksek benlik saygısı, benlik saygısının olumsuz değerlendirilmesi ise düşük benlik saygısı şeklinde ifade edilmektedir. Yüksek benlik saygısı girişkenlik, iyi ilişkiler kurma, mücadele etme, başa çıkma becerileri ile ilişkilidir. (Güloğlu ve Kararmak, 2010: s.76; Oktan ve Şahin, 2010: s.546) Benlik algısının olumsuz değerlendirilmesi ise düşük benlik saygısı şeklinde ifade edilmektedir. Düşük benlik saygısına sahip bireyler performanslarının altında başarı

göstermektedir, reddedilmekten korkmakta ve dikkat çekici işler yapmaktan kaçınmaktadırlar.

Benlik saygısı kişinin kendinde var olan özelliklerinden memnun olması, kendisinin sevilmeyi ve beğenilmeyi hak ediyor olarak görmesidir. Kişinin kendisini var olan halinden daha yukarıda ya da daha aşağıda görmeyip özünün farkında olmasını ve onu kabullenmesini ifade ederken bireyin kendisini korumasına da yardımcı olmaktadır. Sosyometrik teoriye göre kişinin sahip olduğu özelliklerin, bir başkası tarafından değerli görülmesi, kabul edilmesi, onay görmesi benlik saygısını arttırmaktadır. Aynı zamanda sosyometrik teoriye göre benlik saygısı, sosyal görünüm ve aitlik duygusu arasında bir ilişki vardır. Benlik saygısının eş seçimi, samimi ilişkiler kurma, grup ilişkilerinin benlik saygısı, bağlanma ile ilişkili olduğuna dair çalışmalar vardır (Kavanagh ve Scrutton, 2015: s.27). Düşük benlik saygısı; genç hamilelik, yalnızlık, suça eğilim, madde kullanımı, istismar, kişisel sorunlar gibi problemler üzerinde etkilidir (Leary, 1999: s.34).

2.4.ALANYAZINDA YAPILMIŞ ARAŞTIRMALAR

2.4.1.Aile Aidiyeti ile İlgili Yapılmış Araştırmalar

Alanyazında yer alan aile aidiyeti ile ilgili çalışmalar; yurt dışında yapılan çalışmalar ve Türkiye’de yapılan çalışmalar olarak iki grupta incelenmiştir.

2.4.1.1. Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar

Chen Chen (1998), 12-22 yaş arası 479 ergen üzerinde gerçekleştirdiği çalışmasında aidiyet ve yalnızlık kavramlarını incelemiştir. 12-22 yaş arası dönemi üç ergenlik dönemine ayırarak çalışmasını yürütmüştür. Aileye karşı hissedilen aidiyet duygusu geç ergenlik döneminde olan bireylerde erken ve orta ergenlik döneminde olan bireylerden daha yüksektir. Geç ergenlik döneminde bireylerin arkadaşlarına karşı hissedilen aidiyet duygusu artarken yalnızlık düzeyi azalmaktadır.

Aileye karşı ve romantik ilişkiye karşı hissedilen aidiyet duygusu ile bireyin hissettiği yalnızlık duygusu arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir.

Gailliot ve Baumeister (2006), üniversite öğrencilerinin aidiyet algısı ile benlik saygısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma 117 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların hissettikleri aidiyet algıları yükselirken benlik saygısı düzeyleri de yükselmektedir.

Leake (2007), 14-19 yaş aralığında yer alan 60 birey ile aile aidiyeti üzerinde etkili olduğu düşünülen aile ile ilgili faktörleri araştırmıştır. Bireyin ebeveyni ile geliştirdiği iletişim şeklinin niteliği ve üvey kardeşin varlığı bireyin aile aidiyet düzeyini yordamakta olup üvey kardeşin varlığı ile aile aidiyeti arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bireylerin yaşları arttıkça algılanan aile aidiyet düzeyinin de arttığı gözlenmiştir.

Slaten ve Baskin (2013), 436 üniversite öğrencisinin algıladığı aile ve akran aidiyetinin, kariyer karar verme güçlüklerini yordayıp yordamadığını incelemiştir. Aile ve akran aidiyeti karar verme güçlüklerini etkilediği görülmüştür. Psikolojik sıkıntı, akademik motivasyon değişkenlerinin aile aidiyeti ile arasındaki ilişki olduğu sonucuna ulaşılmış olup bireylerin aile aidiyet düzeyi artarken akademik motivasyonun da arttığı, psikolojik sıkıntıları ve kariyer karar verme güçlükleri azaldığı görülmüştür.

Kang ve ark (2015) tarafından Koreli lise ve üniversitedeki 591 atlet sporcu üzerinde aile aidiyeti, benlik saygısı ve ebeveyn sosyal desteği arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Bireylerin benlik saygısı ve ebeveyn sosyal desteği arasında pozitif yönlü bir ilişki gözlenmiştir. Ailelerin bireylere spor konusunda destek olması onların aile aidiyetini ve benlik saygısını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Afroz ve Tiwari (2015), 14-60 yaş aralığında 262 kişinin aitlik kavramı hakkındaki düşüncelerini öğrenmek amacıyla nitel bir çalışma yapmıştır. 14-17 yaş grubundaki bireyler aidiyeti aşk ve şefkat, 25-30 yaş arası bireyler sevgi ve şefkat, 35- 40 yaş grubu duyguların paylaşımı, sevgi ve şefkat, 55-60 yaş grubu ise aile sevgisi olarak ifade ettiler. Bireylerin hangi durumlarda ait hissettiklerine dair yanıtlarıysa 14-17 ve 35-40 yaş grubunda sevgi ve şefkati hissettiğinde; 25-30 ve 55-60 yaş grubunda sevdiğim bir şeyi ya da birini kaybettiğimde yanıtları yoğunlaşmıştır. Katılımcıların hepsi siyasi, sosyal, ekonomik bir gruba dahil olduklarını ifade etmiştir. Katılımcıların neden bir gruba ait oldukları sorulduğunda tüm yaş gruplarındaki katılımcıların gerekçeleri bağlanma ve birbirine yardım etme başlıklarında yoğunlaşmıştır. 35-40 yaş grubunun kimlik, memnuniyet ve mutluluk kazanmayı da bir gruba ait olma gerekçeleri arasında değerlendirmiştir.

2.4.1.2. Türkiye’de Yapılmış Çalışmalar

Koçyiğit (2014), üniversite öğrencilerinin ait olma cinsiyet değişkenine göre onların geleceğe yönelik tutumlarını incelemiştir. Araştırma 22430 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Üniversite öğrencilerinin geleceğe yönelik tutumları, onların aileye aidiyet düzeylerine göre farklılaşmamakta olup arkadaş aidiyetine göre farklılaşmaktadır. Yüksek arkadaş aidiyetinin olduğu kişilerde planlı ve olumlu gelecek tutumu gözlenmiş olup kaygılı gelecek tutumunda böyle bir farklılaşma gözlenmemiştir.

Demirtaş, Yıldız ve Baytemir (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmada genel aidiyet ve temel psikolojik ihtiyaçların benlik saygısı üzerindeki etkisi incelenmiş olup 263 ergen üzerinde çalışılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre bireylerin genel aidiyet düzeyleri ve temel psikolojik ihtiyaçları benlik saygısının %41’ini açıklamaktadır.

Aslantürk (2017) bireylerin tek ebeveynli ya da çift ebeveynli olma durumları ile aile aidiyetleri arasındaki ilişkiyi 832 üniversite öğrencisi üzerinde incelemiştir.

Çalışmada çift ya da tek ebeveynli olma durumuna göre öğrencilerin aile aidiyet düzeyi farklılaştığını ve çift ebeveynli (tam aile) olanların aile aidiyet puanları tek ebeveynli öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Her iki grup da aile aidiyetinin en çok hissedildiği yer olarak özel günleri ve zor günleri belirtmiştir.

Daşbaşı ve ark. tarafından (2017), Konya ilinde farklı üniversitelerde eğitim gören 1748 öğrenci üzerinde gerçekleştirilen çalışmada, öğrencilerin kullandıkları duygu stili ile aile aidiyeti arasındaki ilişki incelenmiştir. Yapılan araştırmada kadınların aile aidiyet düzeyi erkeklerden anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Aile içerisinde şiddete maruz kalan bireylerin aile aidiyet düzeyi şiddete maruz kalmayanlardan anlamlı derecede düşük olduğu gözlenmiştir. Köy ve kasabada yaşayan bireylerin aile aidiyet düzeyinin, il ve büyükşehir göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bireylerin aile aidiyet düzeyi onların duygu stillerine göre farklılaştığı görülmüş; problemlere karşı ilgisiz ve suçlayıcı bir tutum sergileyen bireylerin aidiyet puanları sakinleştirici, akılcı ve uyumlu bir tutum sergileyen bireylerden daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk sırası açısından aile aidiyeti incelendiğinde, ortanca çocukların ilk ve son çocuklara göre aile aidiyet düzeyi daha düşük olduğu görülmüştür. Ebeveynleri aşırı ilgili, koruyucu ve demokratik ebeveyn tutumuna sahip bireylerin aile aidiyeti otoriter tutuma sahip ebeveynleri olan bireylerden daha yüksek olup en düşük aidiyet düzeyi ilgisiz ebeveyn tutumuna sahip olan bireylerde görülmüştür.

Saki (2018), 1200 üniversite öğrencisi üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada bireylerin aile aidiyet düzeylerinin spor ve farklı değişkenlerle ilişkisini incelemiştir. Bireylerin aile aidiyet düzeyinin cinsiyete göre farklılaştığı gözlenmiş olup kadın öğrencilerin aile aidiyet düzeyi erkek öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Aile aidiyet düzeyi ve spor yapma durumu arasında bir ilişkiye ulaşılmamıştır. Aile aidiyet düzeyi bireyin spor yapma amacına göre farklılaşmaktadır ve sağlık için spor yapan bireylerin aile aidiyet düzeyleri serbest zamanı değerlendirmek için yapanlardan daha yüksek bulunmuştur. Bireysel veya takım halinde spor yapan gruplar arasında aile aidiyet düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Yeter (2019), 518 üniversite öğrencisi üzerinde mutluluk düzeyleri ve manevi yönelim düzeyleri ile aile aidiyeti arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Üniversite öğrencilerinin manevi yönelim düzeyi ve mutluluk düzeyi ile aile aidiyet düzeyi arasında da pozitif yönlü bir ilişki gözlenmektedir. Üniversite öğrencilerinin aile aidiyet düzeyi, cinsiyet, eğitim görülen sınıf düzeyi, öğrenim görülen bölüm, anne baba eğitim düzeyi, aile tipi, kardeş sayısı ve barınılan yere göre farklılık göstermezken, algılanan maddi duruma göre farklılaştığı görülmüştür. Algılanan maddi durumu düşük ve ortanın üstü olan gruplarda kendilik aidiyeti anlamlı derecede farklılık gösterdiği gözlenmiştir.

Avşar (2019), boşanmış ve boşanmamış ailelerde yetişen, 15-18 yaş aralığındaki, 370 çocuk üzerinde aile aidiyetini ve psikolojik sağlamlığını karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Boşanmış ailede yetiştirilen çocukların toplam aile aidiyeti puanları düşük; boşanmamış ailelerde yetiştirilen çocukların toplam aile aidiyeti puanı ise orta bulunmuştur. Boşanmış aile sisteminden gelen bireylerin aile aidiyet düzeyi annesinin mesleğine ve yetiştigi yere göre değişirken, boşanmamış aile sisteminden gelen bireylerin aile aidiyet düzeyleri değişmemektedir. Boşanmış ailelerdeki değişimde büyükşehir ve ilde yetişen bireylerin aile aidiyet düzeyi kasaba ve köyde yetişenlerden anlamlı derecede yüksektir. Boşanmış ve boşanmamış aileden gelen çocukların aile aidiyet düzeyi ebeveynlerinin onlara karşı tutumlarına göre farklılaştığı gözlenmiştir; demokratik tutum sergileyen ebeveynlerle büyümüş çocukların aile aidiyeti toplam puanları ilgisiz ve otoriter tutum sergileyene ebeveynlerle büyümüş çocuklardan daha fazla olduğu görülmektedir. Sevgi dolu ebeveynlerle büyümüş çocuklar pozitif benlik saygısı geliştirebilmektedir, bu bireyler cinsiyet rollerini de ebeveynlerinden öğrenmişlerdir. Bir kız çocuğu annesinden kadın olmayı, anne olmayı öğrenirken babasından da karşı cinle ilişki kurmayı, güven duygusunu öğrenir. Aile sisteminin içerisinde annenin ya da babanın olmaması çocuğun sosyal davranışları üzerinde olumsuz etki oluşturabilmektedir.

Bardakçı (2019), devlet korumasında yetişmiş 420 bireyin aile aidiyeti ve sosyal destek algısı üzerinde çalışma gerçekleştirmiştir. Değişen yaş grupları ile aile aidiyeti toplam puanı anlamlı derecede farklılaşmaktadır. 65+ yaş grubu ve 18-25 yaş

aralığı en düşük aile aidiyet puanına sahip iken 40-64 yaş aralığı en yüksek aidiyet puanına sahiptir. 26-45 yaş aralığı ise yaş gruplarının aile aidiyeti puan sıralamasında ikinci sırada yer almaktadır. Katılımcıların aile aidiyeti toplam puanları onların eğitim durumuna göre de farklılaşmakta olup lisans mezunu bireylerin aile aidiyet durumları lise ve ilköğretime göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Gök (2019), ebeveyn algısı, aile aidiyeti ve psikolojik ihtiyaçlar ile öznel iyi oluşunun ilişkisi 663 ergen üzerinde incelenmiştir. Araştırmada ebeveyn algısı, temel psikolojik ihtiyaçlar ve öznel iyi oluş ile aile aidiyeti arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki gözlenmektedir. Çalışmanın sonucunda anne- babaların katılımcı, yakınlık kuran, özerk bir ortam oluşturan bireyler olması, önem verdikleri kişiler tarafından değerli görülmesi, bir topluma ait hissetmesi ergenlerin iyi oluşunu olumlu yönde etkilediği gözlenmiştir.

Polat (2019) tarafından yapılan çalışmada, ergenlerin aile aidiyet düzeyinin çeşitli psiko-sosyal değişkenlerle ilişkisi incelenmiştir. Araştırmada 245 bireyden veri toplanmıştır. Ergenlerin aile aidiyeti düzeyleri onların cinsiyetine göre farklılaşmamaktadır. Ergenlerin aile aidiyeti alt ölçeklerinden aldıkları puan onların algıladıkları sosyoekonomik düzeye göre incelenmiş olup aile aidiyeti, algılanan sosyoekonomik düzeye göre farklılaşmaktadır; yüksek sosyoekonomik düzeye sahip olan ergenlerin aile aidiyet puanları düşük sosyoekonomik düzeye sahip olanlardan anlamlı derecede yüksektir. Aile aidiyet ölçeğinin alt ölçeği olan kendilik aidiyeti, algılanan sosyoekonomik düzeye göre farklılaşmamaktadır. Ergenlerin aile aidiyet düzeyi, sahip oldukları kardeş sayısına göre farklılaşmakta olup ailede 1 ve 2 kardeşe sahip olan bireylerin aile aidiyet ortalaması 3 ve 4 üzeri kardeşe sahip olanlardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tunç (2019), üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti, evlilik beklentileri ve evlilik tutumları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasını, 17-25 yaş aralığındaki toplam 472 kişi üzerinde gerçekleştirmiştir. Araştırma sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin aile aidiyetleri onların cinsiyetlerine, yaşlarına, kardeş

sayılarına, ailesinin aylık gelirine, anne ve babanın eğitim durumuna göre farklılık göstermemektedir. Üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti ile evlilik beklentisi arasında, evlilik beklentisi ile evlilik tutumu arasında, aile aidiyeti ile evlilik tutumu arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki gözlenmektedir. Aile aidiyetinin artması evlilik beklentisinin artmasını onun da evliliğe yönelik tutumun artması ile ilişkili olduğu gözlenmektedir.

Aslantürk & Kaya Kılıç (2020), üvey aileye sahip gençlerin aile ve aile aidiyeti kavramına yönelik duygu, düşünce ve eğilimlerinin öğrenilmesinin amaçlandığı, 10 birey üzerinde gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile nitel bir çalışma gerçekleştirmiştir. Katılımcılar aile kavramını, sevgi, birliktelik güven ve destek kavramları ile ifade edilmiş katılımcıların çoğunda sevgi ve birliktelik kavramları ön plana çıkmıştır. Üvey aileye sahip gençler aile aidiyetini, birlikte zaman geçirme, mezuniyetler ve özel günlerde beraber olma şeklinde ifade ettiği ve gençlerin, üvey olan ebeveynle kurdukları iletişim ve diğer ebeveynin yapılmış olan yeni evliliğe yaklaşımının, bireyin aile aidiyeti üzerinde önemli bir etken olduğu gözlenmiştir.

Erözkan (2020), 887 üniversite öğrencisi üzerinde aile aidiyetinin sağlıklı yaşam davranışlarına etkisini araştırmıştır. Yaptığı çalışmada, öğrencilerin aile aidiyet puanları onların cinsiyetine göre farklılaştığı; kadın öğrencilerin aile aidiyet düzeyinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çekirdek aileye sahip olan bireylerin de aidiyet düzeyi geniş aileye sahip olanlardan daha yüksektir. Anne-babanın birlikte ya da ayrı olma durumuna göre aile aidiyeti incelendiğinde, toplam aidiyet puanı farklılaşmakta olup, boşanmış ebeveynlere sahip bireylerin aile aidiyet düzeyleri ebeveynleri birlikte olanlardan daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti ölçeğinden aldıkları toplam puanlar ile sağlıklı yaşam biçimi davranışları ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki mevcuttur. Aile Aidiyeti Ölçeği toplam puanı ve alt boyutları ile fiziksel aktivite, stres yönetimi sağlık sorumluluğu, beslenme, kişiler arası ilişkiler, manevi gelişim alt boyutu arasında pozitif bir ilişki gözlenmiştir.

Özdemir, Daşbaşı ve Kesen (2020), üniversite öğrencilerinin aile aidiyet düzeyi ile özgeci tavırları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma için 987 kişiden veri toplanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin aile aidiyetinin alt boyutu olan kendilik aidiyeti ve aile aidiyeti alt boyutu, özgeci tavırların alt boyutları olan aile, sosyallik ve yardımseverlik boyutu bireylerin aile ile düzenli zaman geçirip geçirmeme, ailenin yanında ağlayabilme ve ailenin bireyi başkaları ile karşılaştırma durumuna göre farklılaşma gözlenirken özgeci tavırlar ölçeğinin alt boyutu olan sorumlulukta böyle bir farklılaşma gözlenmemiştir. Ailede var olan bir probleme karşı geliştirilen tutuma (sakinleştirici, suçlayıcı-ilgisiz, akılcı ve uyumlu) göre aile aidiyeti ve özgeci tavırlar farklılık göstermektedir. Yardım isteyebileceği arkadaş sayısı, yaşamın genelinde hissedilen duygu ve duyguların anlaşıldığını düşünme değişkenlerine göre de aile aidiyetinin ve özgeci tavırların farklılaştığı görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin aile aidiyet puanları ve özgecilik puanları cinsiyete göre de farklılaşmamaktadır. Üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti ile özgeci davranışları arasında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki mevcuttur. Aidiyet duygusunu hisseden bireylerin birbirlerini destekleyici, dayanışma ve yardımlaşma, empati içeren bir ilişki içerisinde olduklarından gözlenmiştir.

Aslantürk, Daşbaşı ve Kesen (2020), üniversite öğrencilerinin aile aidiyet düzeylerinin farklı değişkenlerle ilişkisini incelemiştir. Araştırmada 2745 kişi üzerinden veri toplanmıştır. Bireylerin aile aidiyeti toplam puanı ve alt boyutları olan kendilik aidiyeti ve aile aidiyeti puanları ailelerinin çekirdek ya da geniş olma durumuna göre farklılaştığı görülmektedir. Çekirdek aileye sahip bireylerin aile aidiyet düzeyi geniş ailelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bireylerin aile aidiyet düzeyi ve alt boyutlarından aldıkları puanların ebeveynlerinin birlikte olma durumlarına göre de farklılaştığı görülmektedir. Anne-babası birlikte olan bireylerin aile aidiyet düzeyi ayrı olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bireylerin aile içi şiddete maruz kalma, maruz kalınan şiddetin sıklığı ve ebeveynler arasındaki şiddete tanıklık durumuna göre aile aidiyet düzeyi farklılık gösterdiği görülmüştür. Aile içi şiddete maruz kalan bireylerin aile aidiyeti daha düşük bulunmuş olup, şiddetin sıklığının en yoğun olduğu gruba göre daha düşük olduğu görülmüştür. Aile içerisinde şiddete tanıklık etmeyen bireylerin aidiyet düzeyi tanık olanlara göre daha yüksek bulunmuştur.

2.4.2.Bağlanma ile İlgili Yapılmış Araştırmalar

Alan yazında yer alan bağlanma ile ilgili çalışmalar; yurt dışında yapılan çalışmalar ve Türkiye’de yapılan çalışmalar olarak iki grupta incelenmiştir.

2.4.2.1.Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar

Muris, Meeters, Melick, Zwambag (2001) tarafından yapılan çalışmada 155 ergen üzerinde, ebeveyn ve akran ile iletişim kalitesi, anksiyete düzeyi ve bağlanma stili değişkenleri incelemiştir. Güvenli ve kaçınan bağlanma stiline sahip bireyelerine ebeveynleri ve arkadaşları ile iletişim düzeyi kararsız bağlanan bireyelerden daha yüksektir. Güvenli bağlanma stiline sahip bireyeler ebeveynlerine ve arkadaşlarına karşı kararsız bağlanma stiline göre daha az yabancılaşma hissetmektedir. Kararsız bağlanma stiline sahip bireyelerin anksiyete düzeyi güvenli ve kaçınan bağlanma stiline sahip bireyelerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

DiTommaso, E., Brannen-McNulty, C., Ross, L. ve Burgess, M. (2002), tarafından gerçekleştirilen çalışmada 183 üniversite öğrencisinin bağlanma stilleri, sosyal ve duygusal yalnızlık düzeyleri ve sosyal beceri düzeyleri incelenmiştir. Araştırmada güvenli bağlanan bireyelerin sosyal beceri düzeyinin diğer bireyelerden yüksek olduğu ve duygusal- sosyal yalnızlık düzeyleri düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Güvenli bağlanmanın duygusal ve sosyal yalnızlık üzerinde etkili bir yordayıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bogaert ve Sadava (2002), genç yetişkinlerin cinsel deneyimleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Kaçınan bağlanma stiline sahip bireyeler gündelik seks, yakınlıktan kaçınmak gibi davranışlara yönelebilmekte veya seks yapmamayı tercih etmektedir. Güvenli bir şekilde bağlanmış bireyeler ise insanlarla duygusal yakınlık kurarak daha sık ve tatmin edici pozitif cinsel deneyim yaşayabilmektedir. Çalışmada katılımcıların yoğun yakınlık ihtiyacı nedeniyle istemedikleri zaman bile seks yapmak amacıyla bir ilişkiyi başlatmak/ sürdürmek, reddedilmekten kaçınmak

için kendinden beklenen şeyleri yapma eğiminde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Pellerone, Tomasello, Migliorisi (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ebeveynlik, alekstim ve yetişkin bağlanma biçimlerinin incelendiği çalışma lise ve üniversite öğrencileri üzerinde şekillenmiştir. Bireylerin bağlanma stiline alt boyutu olan kaçınma düzeyi, lise öğrencilerinde üniversite öğrencilerinden daha yüksektir. Kaçınmacı bağlanma seviyesini yordayan değişkenlerde en çok paya sahip olanlar dış odaklı düşünme, duyguları tanımakta zorlanma, duyguları hissetme, yaş, anne kontrolü, baba bakımı olarak bulunmuştur. Kaygı seviyesini yordayan değişkenlerde ne çok paya sahip olanlar, hissederek iletişim kurmada zorluk, baba kontrolü, duygularını tanımada zorluk, dış odaklı düşünme yer almaktadır.

Anwer, Malik, Maqsood, Rehman (2017), 340 yetişkin üzerinde bağlanma stilleri ve sosyal, duygusal zeka arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Güvenli bağlanan bireyler kişilerarası iletişimleri iyi olup empatik tutumlar sergiledikleri, algıladıkları sosyal destek fazla olup yeterince sosyal bir ağa sahip olduklarından sosyal ve duygusal zekalarının yüksek olduğu gözlenmiştir. Kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin de düşük düzeyde sosyal ve duygusal zekaya sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

D'Arienzo, Boursier, Griffiths (2019), sosyal medya bağımlılığı ve bağlanma stilleri hakkında yapılmış çalışmalar üzerinde bir meta-analiz çalışması gerçekleştirmiştir. Araştırmada güvensiz bağlanmaya sahip bireylerin sosyal medyayı daha fazla kullanmakta olduğu etrafındaki eksik olan sevgiyi gidermenin bir yolu olarak, sosyal medya kullanımını gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveynleri tarafından şefkat, ilgi ihtiyacı karşılanmayan bireyler yüksek bağlanma kaygısına sahip olup Facebook'ta daha fazla zaman geçirip orada etkileşime girmiş, oradan gelen dönütlerle bu ihtiyaçlarını gidermektedir.

2.4.2.2. Türkiye’de Yapılmış Araştırmalar

Sönmez (2018) tarafından yapılan çalışmada 215 üniversite öğrencisi üzerinde algıladıkları anne baba tutumu, benlik saygısı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Bireylerin güvenli bağlanma alt boyutundan aldıkları puanlar arttıkça benlik saygısı düzeyleri artış gösterirken bireylerin korkulu ve saplantılı bağlanma alt boyutundan aldıkları puanlar artarken benlik saygısı düzeyleri düşüş göstermektedir. Bireylerin algıladıkları koruyucu-istekçi anne baba tutumları arttıkça saplantılı bağlanma, kayıtsız ve korkulu bağlanma düzeylerinin de arttığı gözlenmiştir.

Kandaz (2018) tarafından yapılan çalışmada benlik saygısı, depresyon ve bağlanma stilleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma 124 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre bireylerin benlik saygısı düzeyleri düştükçe depresyon düzeylerinde artma gözlenmektedir. Bireylerin sahip oldukları bağlanma stili ile onların benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bireylerin yaşları arttıkça güvenli bağlanma düzeyleri ve benlik saygısı düzeylerinin yükseldiği gözlenmiştir.

İlik (2019), bireylerin bağlanma stillerini ve aile aidiyeti arasındaki ilişkiyi 566 ergen üzerinde incelemiştir. Öğrencilerin güvenli, kayıtsız ve korkulu bağlanma alt boyutlarından aldıkları puanlar ile aile aidiyeti bir ilişkisi yok iken, saplantılı bağlanma ile aile aidiyeti arasında düşük düzeyde negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Ergenlerin aile aidiyet duygusu arttıkça, ergenlerin saplantılı bağlanma düzeyinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kocaman Karaközoğlu (2019), 696 üniversite öğrencisi üzerinde yetişkin bağlanma stilleri ve aile işlevlerine göre öznel iyi oluşlarını incelemiştir. Bireylerin iyi oluş düzeylerin onların bağlanma stillerine göre farklılaştığı görülmektedir; güvenli bağlanan bireylerin iyi oluş düzeyleri korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanan bireylere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Hazal Akpınar (2019), üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve yalnızlık algısı ile rastgele cinsel yaşantıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmasını 638 üniversite öğrencisi üzerinde gerçekleştirmiştir. Güvenli bağlanma stili alt boyutunda bireylerde aktif cinsel hayatı olmayanların puanı olanlardan daha yüksek bulunmuştur, kaygılı- kararsız ve kaçınan bağlanma stili alt boyutunda aktif cinsel hayatı olanların puanı olmayanlardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tek gecelik ilişkisi olan katılımcıların güvenli bağlanma puanları tek gecelik ilişkisi olmayanlardan daha düşüktür. Kaygılı-kararsız ve kaçınmacı bağlanma stiline sahip bireylerin yalnızlık düzeyleri güvenli bağlanma stiline sahip bireylerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Uzun (2019), bağlanma stillerinin stres, anksiyete, depresyon ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi 18-40 yaş aralığındaki 540 kişi üzerinde incelemiştir. Genç yetişkinlerin saplantılı bağlanma ve korkulu bağlanma puanları arttıkça yaşam doyumu azalmaktadır. Genç yetişkinlerin korkulu, güvenli ve saplantılı bağlanma puanları arttıkça algıladıkları stres ve stresle baş etme düzeyleri, depresyon düzeylerinin arttığı gözlenmektedir.

Ayhan (2020), 803 üniversite öğrencisi üzerinde onların bağlanma stili, öz anlayış düzeyleri ve psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkiyi incelemiş, bağlanma stili ve öz anlayışın bireylerin psikolojik iyi oluşlarını yordama düzeyini değerlendirmiştir. Öz anlayış ile güvenli bağlanma arasında pozitif yönde bir ilişki gözlenirken korkulu, kayıtsız ve saplantılı bağlanma ile öz anlayış arasında negatif yönde bir ilişki gözlenmiştir. Psikolojik iyi oluş ile güvenli bağlanma arasında pozitif yönde manidar bir ilişki varken korkulu, kayıtsız ve saplantılı bağlanma ile psikolojik iyi oluş arasında ters yönde bir ilişki gözlenmiştir. Öz anlayış, güvenli bağlanma ve korkulu bağlanmanın psikolojik iyi oluşun yordayıcıları arasında yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Temiz (2020), algılanan anne ve baba tutumunun bağlanma stilleri, öz-şefkat ve benlik saygısı üzerine etkisini, yaşları 18-60 arasında değişen, 300 yetişkin

üzerinde incelemiştir. Algılanan anne-baba tutumunun bağlanma stillerine olan etkisi incelendiğinde; baba tutumunun kabul-ilgi boyutunun kaçınmacı bağlanmayı negatif yönde etkilediği, kabul/ilgi boyutunun kaygılı bağlanmayı negatif etkilediği ve anneden algılanan kabul/ilgi boyutunun ise kaygılı bağlanmalı pozitif yönde etkilediği gözlenmiştir.

Bingül (2020), yalnızlığı bağlanma stilleri, beğenilme arzusu ve olumsuz değerlendirilme korkusu açısından değerlendirdiği çalışmasını 690 kişi üzerinde gerçekleştirmiştir. Yalnızlık düzeyi ile korkulu ve saplantılı bağlanma stilleri arasında pozitif yönde, güvenli bağlanma ile yalnızlık arasında ise negatif yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kayıtsız bağlanma ile yalnızlık düzeyi arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir.

Kurt (2020), Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında çalışan psikolog, sosyal çalışması, psikolojik danışman, sosyolog, öğretmen ve çocuk gelişimi mesleğini yapan 148 kişi üzerinde bağlanma stilleri ve algılanan sosyal destek ile psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bireylerin psikolojik dayanıklılık puanları ile kaygılı bağlanma puanları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki gözlenirken kaçınmacı bağlanma puanları ile psikolojik dayanıklılık arasında bir ilişki gözlenmemiştir.

2.4.3. Benlik Saygısı ile İlgili Yapılmış Araştırmalar

Alan yazında yer alan benlik saygısı ile ilgili çalışmalar; yurt dışında yapılan çalışmalar ve Türkiye’de yapılan çalışmalar olarak iki grupta incelenmiştir.

2.4.3.1. Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar

Wilkinson ve Parry (2004), bireylerin anne, baba ve akran bağlanma stili ile benlik saygısı arasındaki ilişkiyi 495 ergen üzerinde incelemiştir. Benlik saygısının alt boyutu olan kendinden hoşlanma alt boyutunu sırasıyla cinsiyet, güvenli bağlanma kaçınan bağlanma, korkulu bağlanma ve saplantılı bağlanma ile anne ve

arkadaş ile iletişiminin yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benlik saygısının öz yeterlilik alt boyutunu da sırasıyla cinsiyet, saplantılı bağlanma, saplantılı ve kaçınan bağlanma ile anne ile olan iletişimin kalitesi yordadığı gözlenmiştir.

Moksnes ve arkadaşları (2010), stres, benlik saygısı ve duygu durumları arasındaki ilişkiyi ergenler üzerinde incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre erkeklerin bütün stres alanlarında (ev yaşamı, akran baskısı, okula devam, okul başarısı, romantik ilişkiler ve ekonomik durum) kızlardan yüksek benlik saygısına sahip olduğu gözlenmiştir. Ergenlerin anksiyete ve depresyon durumları ile benlik saygısı arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir.

Balakrishnan, V. ve Fernandez, T. (2018), benlik saygısı ve empatinin siber zorbalık üzerindeki etkisini 1288 yetişkin üzerinde incelemiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre benlik saygısının mağduriyet ve seyirci davranışı üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Düşük benlik saygısı olan bireyler mağdur veya seyirci olduklarında çevreden gelecek tepkilerden korktuklarından yaşadıkları olayı yetkililere bildirmekte daha temkinli davranışlar göstermekte iken yüksek benlik saygısına sahip bireyler olay karşısında öfkeli hissedip olayı bildirme ve hakkını arama konusunda daha iddialı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Keizer, R., Helmerhorst, K.O.W., Gelderen ve L.V.R.V. (2019), ergenlik dönemindeki bireylerin anne ve babası ile geliştirdiği ilişkinin kalitesi ve benlik saygısı arasındaki ilişki 542 kişi üzerinde gerçekleştirmiştir. Anne-ergen ilişkisinin kalitesi kadın ve erkek ergenlerin ikisi ile de ilişkili iken baba-ergen bağlanması sadece kızların özgüvenleri ile ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akran ilişkisinin kalitesinin de ergenlerin benlik saygıları ile ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2.4.3.2. Türkiye’de Yapılmış Araştırmalar

Şahin Baltacı ve Altan (2016), lise öğrencilerinin depresyon ve şiddet eğilimi ile akran/ebeveyne bağlanmasının benlik saygısını yordama gücü 283 birey üzerinde incelenmiştir. Bireylerin depresyon ve şiddet eğilimi, anne-baba ve arkadaş

yabancılaşma arttıkça benlik saygısı düzeyi düşmekte; anne-baba ve arkadaşlara olan güven ve iletişim arttıkça da benlik saygısı düzeyinin yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır. Depresyon, arkadaşlara güven, anneye ve arkadaşlara yabancılaşma düzeyi lise öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin önemli yordayıcıları arasında olduğu gözlenmiştir.

Turan (2017), üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı travmaları ile depresyon ve benlik saygısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma 149 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. İyi bir çocukluk geçirdiğini ifade eden bireylerin benlik saygısı düzeyleri iyi bir çocukluk geçirmemiş olan ya da emin olmayan bireylerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bireylerin benlik saygısı düzeyleri yükselirken depresyon düzeylerinin düştüğü gözlenmiştir. Duygusal istismarın benlik saygısını olumsuz yönde etkilediği, minimizasyonun ise benlik saygısını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Kurtyılmaz, Can ve Ceyhan (2017), 399 üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada benlik saygısı, sosyal bağlılık, ilişkisel saldırganlık ve sosyal kaygı değişkenlerini incelemiştir. Bireylerin benlik saygısı düzeyleri yükseldikçe hissedilen sosyal kaygının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bireylerin benlik saygısı ile sosyal bağlılık düzeylerinin sosyal kaygı düzeylerini yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sezen Haleplioğlu (2017), üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerini psikolojik dayanıklılık ve benlik saygısı bağlamında incelemiştir. Çalışma 171 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin psikolojik dayanıklılık düzeyleri arttıkça benlik saygısı düzeylerinin de arttığı gözlenmiştir. Bağlanma stilleri ve benlik saygısı arasındaki ilişki incelendiğinde bireylerde güvenli bağlanma puanları yükseldikçe benlik saygısı düzeyi arttı; korkulu ve saplantılı bağlanma düzeyi yükseldikçe ise benlik saygısı düzeyinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sönmez (2018), üniversite öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumu, benlik saygısı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Demokratik anne-baba tutumu arttıkça benlik saygısı düzeyinin yükseldiği; otoriter ve koruyucu anne-baba tutumu arttıkça ise benlik saygısı düzeyinin düştüğü gözlenmiştir. Temiz (2020), algılanan anne ve baba tutumunun bağlanma stilleri, öz-şefkat ve benlik saygısı üzerine etkisini 300 yetişkin üzerinde incelemiştir. Yalnızca babadan algılanan kabul/ilgi boyutunun, bireylerin benlik saygısı pozitif ve anlamlı düzeyde etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Onar Kaya (2020), üniversite öğrencilerinde anne-baba tutumu, benlik saygısı ve depresyon arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bireylerin algıladıkları demokratik ebeveyn tutumu artarken bireylerin benlik saygısı düzeyinin yükseldiği ve depresyon düzeyinin düştüğü görülmüştür. Bireyin algıladığı koruyucu ve otoriter ebeveyn tutumu artarken depresyon düzeyinin yükseldiği, benlik saygısı düzeyinin düştüğü gözlenmiştir. Depresyonun risk faktörleri içerisinde benlik saygısının düşüklüğünün yer aldığı görülmüştür.

Kırıt Gülaydın ve Semerci (2020), romantik ilişki içerisinde olan 250 kişinin ilişki doyumu, bağlanma stili, kişiler arası ilişki tarzlarını ve benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bireyin çevresi ile geliştirdiği iletişim şeklinin besleyici olması ve ilişkiden alınan doyumun yüksek olması ile bireyin benlik saygısının yüksek olması arasında bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bireyin yakın çevresi ile geliştirdiği bağlanma stiline kaygılı ve kaçınan olması ile düşük benlik saygısının ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kara, Gürbüz ve Sarol (2018), yetişkinlerin serbest zamanda sıkılma algısı ile benlik saygısı, algılanan sosyal yetkinlik arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmayı 206 genç yetişkin üzerinde gerçekleştirmiştir. Yetişkinlerin benlik saygısı düzeyinin düşüklüğü ile serbest zamanda sıkılma algısının alt boyutu olan doyumsuzluk düzeyinin ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yukay, Tunçer ve Barış (2020), genç yetişkinlerde affedicilik düzeyinin ve benlik saygısının sosyal zekayı yordama gücü incelenmiştir. Çalışma 329 genç yetişkin üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bireylerin sosyal zeka düzeyleri arttıkça benlik saygısı düzeyleri ve affedicilik düzeyleri de artmaktadır. Bireylerin benlik saygı düzeyleri ve sosyal zeka düzeyleri onların affedicilik düzeylerini yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın amacına uygun olarak biçimlendirilen araştırma modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve veri analizinde kullanılan istatistiksel bilgiler verilmiştir.

3.1.ARAŞTIRMA MODELİ

Bu çalışmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyet düzeylerinin bağlanma stili ve benlik saygısı ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden olan genel tarama modeline göre tasarlanmıştır. Bu araştırma değişkenlerin birbirleri ile ilişki incelenmek istendiğinden genel tarama modelinin alt başlığı olan ilişki tarama yöntemi tercih edilmiştir. İlişki tarama yöntemi iki veya daha fazla değişkenin birbiri arasında ilişki olup olmadığını, ilişkinin yönünü ve miktarını belirlemeye yardımcı olan bir araştırma modelidir. (Karasar, 2018: s.111).

3.2.EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu çalışmanın evrenini beliren yetişkinlik döneminde olan 18-25 yaş arası bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın evreni oldukça büyük olduğundan Uygun Örnekleme Modeli kullanılmıştır. Uygun örnekleme: para, zaman, iş gücü sınırlılıkları nedeniyle örneklemin daha ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir şekilde belirlenmesidir (Büyüköztürk, 2018: s.85).

Araştırma verileri çevrimiçi formlar üzerinden toplanmıştır. Araştırma için sosyal medya kanallarında (facebook, instagram, telegram) araştırmanın amacı ve yaş aralığı belirtilerek gönüllülerden anketi doldurmaları istenmiştir. Araştırma

formunu Kasım/2020-Ocak/2021 ile tarihleri arasında toplamda 452 kişi yanıtlamıştır. Araştırma formunu eksik yanıtlayan ya da uygun yaş aralığında olmayan 12 kişi çıkartılarak 440 kişi araştırma örneklemini oluşturmuştur. Katılımcılara dair betimsel istatistikler Tablo 1.'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Betimsel İstatistikler

Değişken	Kategori	F	%
Cinsiyet	Kadın	316	71,8
	Erkek	124	29,2
Yaş	18	57	13,0
	19	95	21,6
	20	75	18,0
	21	55	12,5
	22	56	12,7
	23	27	6,1
	24	31	7,0
	25	44	10,0
Kardeş sayısı	1	43	9,8
	2	187	42,5
	3	111	25,2
	4 +	101	22,5
Aile ile Birlikte Yaşayıp/Yaşamama Durumu	Evet	373	84,8
	Hayır	67	15,2
Ayrı Yaşama Süresi	0-6 ay	12	2,7
	6-12 ay	6	1,4
	12-24 ay	6	1,4
	24 ay +	51	11,6
Sosyoekonomik Düzey	Alt	68	15,5
	Orta	351	79,8
	Üst	21	4,8
İkamet Edilen Yer	Köy	33	7,5
	İlçe	135	30,7
	İl	86	19,5
	Büyükşehir	186	42,3

Tablo 1. incelendiğinde katılımcıların %71,8'inin kadın, %29,2'ünün erkek olduğu görülmüştür. Katılımcıların yaşları 18-25 arasında değişmektedir ve yaş ortalaması 20,87 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların %9,8'i tek çocuk, %42,5'i iki kardeş, %25,2'si üç kardeş, %22,5'i ise dört kardeş üzeridir. Katılımcıların %90,2'sinin anne ve babası birlikte iken %8,2'sinin anne ve babası ayrıdır. Katılımcıların %84,8'i ailesiyle birlikte ikamet ederken, %15,2'si ailesinden ayrı yaşamaktadır. Katılımcıların %2,7'si 0-6 aydır, %1,4'ü 6-12 aydır, %1,4'ü 12-24 aydır, %11,6'sı ise 24 aydan uzun süredir ailesinden ayrı yaşamaktadır. Katılımcıların sosyoekonomik durumları incelendiğinde %15,5'i üst, %79,8'i orta, %4,8'i alt düzeyde sosyoekonomik duruma sahiptir. Katılımcıların ikamet ettikleri bölge incelendiğinde %7,5'i köyde, %30,7'si ilçede, %19,5'i ilde ve %42,3'ü de büyükşehirde ikamet etmektedir.

3.3.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Veriler toplanırken katılımcıların ailesine karşı hissettiği aitlik duygusunu ölçmek amacıyla Mavili ve arkadaşları (2014) tarafından geliştirilen “Aile Aidiyet Ölçeği”; sahip oldukları bağlanma biçimi hakkında bilgi almak için Erzen (2016) tarafından geliştirilen “Üç Boyutlu Bağlanma Ölçeği”, benlik saygısı seviyelerini ölçmek için Rosenberg (1965) tarafından geliştirilen, Çuhadaroğlu (1986) tarafından Türkçeye uyarlanan “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” ; katılımcılara ait demografik bilgileri elde etmek için araştırmacı tarafından hazırlanan “ Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

3.3.1.Aile Aidiyeti Ölçeği (AAÖ)

Mavili ve ark. tarafından geliştirilen ölçek “tamamen katılıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum”, “tamamen katılmıyorum” şeklinde 5’li likert tipi olarak geliştirilmiş olup ölçek toplamda 17 maddeden oluşmaktadır. Bunların 13’ü olumlu, 4’ü olumsuz olarak yazılmıştır. Ölçek, kendilik alt boyutu ve aile alt boyutu olmak üzere iki boyutludur. Kendilik alt boyutu 1, 3, 4, 6, 7, 10,

11, 12, 13, 14, 15 ve 17. maddelerinden oluşup, kişinin ailesine yönelik hissettiği aidiyet duygusunu ifade etmektedir. Aile alt boyutu, 2, 5, 8, 9 ve 16. maddelerinden oluşup ailesinin bireye hissettirdiği aidiyet duygusunu ifade etmektedir. İki alt boyuta dair puanların toplamı aile aidiyet puanını vermektedir. Ölçek için alınabilecek en yüksek puan 85, en düşük ise 17 puandır. Ölçekten alınan puanın artışı aile aidiyet düzeyinin artışı ifade etmektedir. Ölçeğin güvenirlik ve geçerlilik çalışması, 2014 yılında Konya’da öğrenim gören 844 kız, 735 erkek üniversite öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Kendilik aidiyeti alt boyutu için Cronbach Alpa kat sayısı, 0.93; aile aidiyeti alt boyutu için Cronbach Alpa kat sayısı 0.82’dir. Ölçeğim toplam güvenlik kat sayısı ise yeterli düzeyde (0.94) olduğu bulunmuştur. Aile aidiyeti ölçeğinin (AAÖ) Türkçede güvenirlik ve geçerlilik çalışmasını yapan Mavili, Kesen ve Daşbaş ile ölçek kullanımı izni için e-posta yoluyla iletişime geçilmiştir. Verilen izin onayı Ek-3’de yar almaktadır.

3.3.2. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (ÜBBSÖ)

Erzen tarafından 2015 yılında geliştirilen ölçek, “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum”, “kesinlikle katılıyorum” şeklinde 5’li likert tipi olarak oluşturulmuştur. Toplamda 18 maddeden oluşan ölçeğin, 7’si kaçman bağlanmayı, 6’sı kaygılı-kararsız bağlanmayı, 5’i de güvenli bağlanmayı temsil etmektedir. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçeğin üç ayrı düzlemde (dil, içerik, yapı) geçerlilik çalışması ve 876 kişi üzerinde de güvenirlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin dil ve anlam geçerliliği için Türk Dili alanında akademisyen olan iki bilim insanı ile, içerik geçerliliği için bağlanma alanında araştırma yapmış olan iki bilim insanı ile, pilot uygulama için ise ortaokul, lise ve üniversite öğrenim öğren 244’ü kız, 216’sı erkek olan 660 kişi ile çalışılmıştır. Ölçeğin dil- anlam ve içerik geçerliliği için hesaplanan Cohen Kappa puanları sırasıyla .72 ve .87 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenlik katsayıları Cronbach Alpa ile hesaplanmıştır. Güvenli, kaçman ve kaygılı-kararsız bağlanma stilleri için belirlenen iç tutarlılık katsayıları .69, .80 ve .71’dir. Ölçeğin alt boyutlarından olan kaçman bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma olumsuz özellikleri, güvenli bağlanma alt boyutu ise olumlu özellikleri ölçtüğü için ölçeğin iç tutarlılık katsayısı hesaplanamamıştır. Üç boyutlu bağlanma stili ölçeğinin Türkçede güvenirlik ve geçerlilik çalışmasını

yapan Erzen ile ölçek kullanımı izni için e-posta yoluyla iletişime geçilmiştir. Verilen izin onayı Ek-4'de yer almaktadır.

3.3.3. Benlik Saygısı Ölçeği (BSÖ)

M. Rosenberg (1965), tarafından geliştirilen ölçek, kişinin benlik saygısını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek toplamda 63 maddeden ve 12 alt ölçekten oluşmaktadır. Doğrudan benlik saygısını ölçen birinci alt ölçek Guttman ölçekleme yöntemine göre hazırlanmış olup diğer alt ölçekler ise benlik saygısıyla ilgili olduğunu düşünülen alanları ölçmektedir. Bu çalışmada RBSÖ'nin ilk alt ölçeğine ait 10 maddesi kullanılmıştır. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlaması Füsun Çetin Çuhadaroğlu tarafından 1985 yılında yapılmıştır. Ölçek Guttman ölçekleme tekniğine uygun olarak hazırlanmıştır. 5'i olumlu, 5'i olumsuz toplamda 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenirlik katsayısı guttman tekniğine göre hesaplandığında 0.92 olarak bulunmuştur. Ölçek maddelerinde "Çok Doğru", "Doğru", "Yanlış", "Çok Yanlış" seçenekleri bulunmaktadır. Ölçeğin 1., 2., 4. ve 7. maddesinde c ve d şikkı; 3., 8., 9. ve 10. maddelerinde ise a ve b şikkı puan getirmektedir. Maddeler puanlanırken 1- 2-3; 4-5; 9-10 maddeleri kendi aralarında bir grubu temsil etmektedir ve 6., 7. Ve 8. maddeler de bireysel olarak değerlendirilmektedir. Testi dolduran bireyin alınabileceği en yüksek puan 6'dır. 0-1 puan, yüksek benlik saygısını; 2-4 puan, orta düzeyde benlik saygısını; 4-6 puan da düşük benlik saygısını ifade etmektedir. Puanın düşüklüğü benlik saygısının yüksek olduğunu, puanın yüksekliği ise benlik saygısının düşük olduğunu ifade etmektedir. Benlik saygısı ölçeğinin Türkçe'ye çevrilmesinden, Türkçe güvenirlik ve geçerlilik çalışmasından sorumlu Çuhadaroğlu ile e-posta yoluyla iletişime geçilmiş ve ölçeğin kullanım haklarına sahip olan Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği'nden ölçek kullanım izni alınmıştır. İznin onayı Ek-5'de yer almaktadır.

3.3.4. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmaya katılan kişilere dair genel bilgilere ulaşmak adına oluşturulmuştur. Katılımcıların yaşı, cinsiyeti, öğrenim düzeyi, anne-baba birliktelik durumu, kardeş sayısı, aile ile birlikte yaşayıp yaşamama, ikamet edilen bölge ve

algılanan sosyoekonomik düzeylerini belirlemeye yönelik sorular sorulmuştur.

3.4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ VE ANALİZİ

Veri toplanmaya başlamadan önce araştırmada kullanılan AAÖ, BSÖ ve ÜBBSÖ geliştiren kişilerden ölçek kullanımı hakkında izin alınmıştır. Ölçek kullanım izinleri elde edildikten sonra Kocaeli Üniversitesinden Etik kurul izni alınmıştır. Etik kurul izni Ek- 6'da yer almaktadır. Veriler online olarak toplanmıştır. 18-25 yaş arası bireylerin çoğunlukla zaman geçirdiği sosyal medya ağlarında form dağıtılarak gönüllülere ulaşılmıştır. Veri toplama süreci Kasım 2020- Ocak 2021 tarihleri arasında tamamlanmıştır.

Araştırmanın sonucunda elde edilen verilerin analizi SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 25 programı ile analiz edilmiştir. Demografik bilgilerin açıklanmasında nitel veriler sayı(n), yüzde(%) olarak nicel veriler ise ortalama olarak ifade edilmiştir. Araştırmada yapılan normallik testlerinde çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmış olup, +1,5 ve -1,5 arasındaki değişim normal kabul edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Verilerin karşılaştırılmasında bağımsız gruplar için T testi ve One-Way Anova testi kullanılmıştır. Aile aidiyet düzeyi ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson Korelasyon katsayısı kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi <.05 olarak kabul edilmiştir.

Araştırmada kullanılacak olan analiz yöntemlerinin belirlenmesi için verilerin normallik incelemesi yapılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için verilen çarpıklık ve basıklık katsayılarına bakılmıştır. Verilerin çarpıklık ve basıklık katsayıları -1,5 ile +1,5 arasında yer aldığından verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir. Normal dağılıma sahip verilerde parametrik testler kullanılmaktadır.

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin Aile Aidiyeti toplam puanları ve Benlik Saygısı düzeylerinin ikamet edilen bölgeye, kardeş sayısına, algılanan sosyoekonomik düzeye ve bağlanma stillerine göre farklılaşma durumlarını

belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) yapılmıştır.

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin Aile Aidiyeti toplam puanları ve Benlik Saygısı düzeylerinin cinsiyete ve aile ile birlikte yaşayıp yaşamama durumuna göre farklılaşma durumlarını belirlemek amacıyla Bağımsız Grup T testi yapılmıştır.

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin Aile Aidiyeti toplam puanı ile Benlik Saygısı düzeyi arasındaki ilişkinin yönünü ve derecesini belirlemek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon testi kullanılmıştır.

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin Bağlanma Stillerinin alt boyutları olan güvenli, kaçınan ve kaygılı kararsız bağlanma stillerinin, ikamet edilen bölge, kardeş sayısı, algılanan sosyoekonomik düzeye göre farklılaşma durumunu belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır.

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin Bağlanma Stillerinin, cinsiyete ve aile ile birlikte yaşayıp yaşamama durumuna göre farklılaşma durumlarını belirlemek amacıyla Bağımsız Grup T testi yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bu bölümde araştırma sürecinde toplanan verilerin analizine yer verilecek olup elde edilen istatistiksel bulgular açıklanacaktır.

4.BULGULAR

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin, Aile Aidiyeti Ölçeği, Bağlanma Stilleri Ölçeği ve Benlik Saygısı Ölçeğine verdikleri yanıtlara dair ölçek ve alt ölçek puanları ilişkisel tarama modeli ile incelenmiştir. İlk olarak araştırmada kullanılan ölçeklere dair tanımlayıcı istatistikler verilip ardından araştırmada kullanılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ve Bağımsız Gruplar İçin T Testlerin analizlerinden elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

4.1. AİLE AİDİYETİ, BENLİK SAYGISI VE BAĞLANMA STİLLERİ ÖLÇEKLERİNE VE ALT BOYUTLARINA DAİR TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER

Veri analizine geçilmeden önce araştırmaya katılan genç yetişkinlerin Aile Aidiyeti Ölçeği, Benlik Saygısı Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Ölçeğine verdikleri yanıtların varsayımları test edilmiştir. Katılımcılar tarafından yanıtlanan ölçeklere ve ölçeklerin alt boyutlarına ilişkin değişkenlerin merkezi eğilim ölçüleri, çarpıklık ve basıklık değerleri belirlenmiştir. Ölçeklere ve ölçeklerin alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler Tablo 2.'de verilmiştir

Tablo 2. Araştırmada Kullanılan Ölçeklere ve Alt Boyutlarına Dair Tanımlayıcı İstatistikler

Ölçekler ve Alt Boyutları	Ortalama	SH	Çarpıklık	Basıklık
Aile Aidiyeti Toplam	65,90	,032	-,970	,503
Kendilik Aidiyeti	48,85	10,250	,453	-1,027
Aile Aidiyeti	17,13	4,60	,088	-,516
Benlik Saygısı	2,4	,004	,480	-,914
Güvenli Bağlanma	19,92	,007	-,662	,382
Kaçınan Bağlanma	14,80	,011	,785	,720
Kaygılı-Kararsız Bağlanma	16,80	,013	,212	-,654

Tablo 2. incelendiğinde, araştırma için kullanılan ölçeklerden ve ölçeklere dair alt boyutlardan elde edilen verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri -1,03 ile ,785 arasında hesaplanmıştır. Verilerin çarpıklık ve basıklık katsayılarının +1,5 ile -1,5 arasında olması, Tabachnick ve Fidell'e (2013) göre, verilerin normal dağılım gösterdiğini ifade etmektedir. Araştırmada kullanılan ölçeklerden elde edilen veriler +1,5 ile -1,5 arasında değişim gösterdiğini için verilerin normal dağılım gösterdiğini söylenebilmektedir.

4.2.ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİNE DAİR BULGULAR

Araştırmanın alt problemlerine dair sonuçlar, bu bölümde tablolar halinde açıklanmıştır.

4.2.1.Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Aile Aidiyeti Düzeylerinin Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyeti ölçeğinden aldıkları puanlar ile yaşları arasındaki ilişki ve bireylerin cinsiyetlerine, ikamet ettikleri bölgeye, kardeş sayılarına, sosyoekonomik düzeylerine ve ailesi ile birlikte yaşayıp yaşama durumu, yaşıyorsa yaşama süresine göre aile aidiyeti düzeylerinin farklılaşma durumu incelenmiştir.

Araştırmaya katılan 18-25 yaş arası bireylerin aile aidiyet düzeyi ile yaşları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Testi uygulanmıştır.

Tablo 3. Aile Aidiyeti Düzeyinin ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar ile Yaş Değişkenlerine Dair Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Sonuçları

Değişkenler	A	B	C	D
Yaş(A)				
Aile Aidiyeti (B)	,079			
Kendilik Aidiyeti(C)	,075	,764*		
Toplam Aile Aidiyeti(D)	,080	,883*	,978*	1,00

p<.05*

Korelasyon değerinin +1,00 pozitif yönlü mükemmel bir ilişkiyi, -1,00'a yakın olması negatif yönlü mükemmel bir ilişkiyi ifade etmektedir. Korelasyon değerinin mutlak değer olarak, 0,00-0,29 olması düşük düzeyde; 0,30-0,69 olması orta düzeyde; 0,70-1,00 olması ise yüksek düzeyde korelasyonu göstermektedir

(Büyüköztürk, 2013: s.32). Tablo 3. incelendiğinde aile aidiyeti, kendilik aidiyeti alt boyutları ve toplam aile aidiyeti puanını ile yaş arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır, $p > .05$.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin aile aidiyet düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Bağımsız Örneklem T Testi uygulanmıştır.

Tablo 4. Aile Aidiyeti Düzeyinin ve Alt Boyutlarının Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	P
Aile Aidiyeti	Kadın	316	16.80	4.69	434	-2.554	.011
	Erkek	124	18.05	4.29			
Kendilik Aidiyeti	Kadın	316	48.52	10.41	434	-1.249	.212
	Erkek	124	49.89	9.92			
Toplam Aile Aidiyeti	Kadın	316	16.80	14.38	434	-1.741	.082
	Erkek	124	18.06	13.28			

Tablo 4.'e göre bireylerin, cinsiyetlerinin kadın ya da erkek olma durumuna göre aile aidiyeti alt boyutu puanları farklılaşmaktadır, $t(434) = -2.554$, $p < .05$. Kadınların aile aidiyeti alt boyutunun puan ortalaması 16.80; erkeklerin ise 18.05'dir. Bu sonuca göre erkeklerin aile aidiyetlerinin kadınlara oranla daha yüksek olduğu söylenebilir. Katılımcıların kendilik aidiyeti ve toplam aile aidiyeti puanları cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $t(434) = -1.741$, $p > .05$; $t(434) = -1.249$, $p > .05$.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin aile aidiyet düzeylerinin ikamet ettikleri bölgeye göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır.

Tablo 5. Aile Aidiyeti Düzeyinin ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Bireylerin İkamet Ettikleri Bölgeye Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek ve Boyutları	D	N	$\bar{x}$	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	SD	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Aile Aidiyeti Alt Boyutu	A	33	15,84	5,85	G.arası	285,533	3	94,511	4,583	,00	B-C
	B	135	16,19	4,47	G.içi	8991,556	436	20,623	3,428		B-D
	C	86	17,83	4,83	Toplam	9275,089	439		4,192		
	D	186	17,73	4,18							
Kendilik Aidiyeti	A	33	46,60	11,39	G.arası	1063,773	3	813,557	4,192	,017	
	B	135	46,96	11,04	G.içi	45097,624	436	194,081			
	C	86	50,43	11,03	Toplam	4661,398	439				
	D	186	49,89	8,78							
Toplam Aile Aidiyeti	A	33	62,46	16,93	G.içi	2440,671	3	813,557	4,192	,006	B-C
	B	135	63,15	14,73	G.arası	84619,247	436	194,081			B-D
	C	86	68,26	15,26	Toplam	87059,918	439				
	D	186	67,26	12,00							
A: Köy B: İlçe C: İl D: Büyükşehir											

Tablo 5. incelendiğinde beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin toplam aile aidiyet puanı ve aile aidiyeti alt boyutundan aldıkları puanlar onların yaşadıkları bölgeye göre farklılaşmaktadır, $F(3, 436) = 4.192$, $p < .05$; $F(3, 436) = 45.83$. Tek yönlü varyans analizinde çoklu karşılaştırma yapılabilmesi için grupların puan ortalamaları kullanılır. Varyansların homojenliğine bağlı olarak Tukey, Dunnet, Dunnett's C, Scheffe vb. testler kullanılır (Büyüköztürk, 2013: s. 49). Yapılan tek yönlü varyans analizinde varyansların homojen olduğu sonucuna ulaşılmış ve ikamet edilen bölgeye göre farklılaşan aidiyet düzeyinin hangi gruplarda farklılaştığını bulmak için Tukey testi kullanılmıştır. İlçede yaşayan genç yetişkinlerin toplam aile aidiyet düzeyi ve aile aidiyeti alt ölçeğinden aldıkları puanlar ilde ve büyükşehirde yaşayan bireylerden anlamlı derecede daha düşüktür.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin aile aidiyet düzeylerinin sahip oldukları kardeş sayısına göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Bağımsız Örneklem T Testi uygulanmıştır.

Tablo 6. Aile Aidiyeti Düzeyinin ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Bireylerin Kardeş Sayılarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek ve Boyutları	D	N	$\bar{x}$	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Aile Aidiyeti Alt Boyutu	A	44	18,18	4,59	G.arası	250,071	3	83,357	4,027	,008	A-D
	B	187	17,62	4,49	G.içi	9025,018	436	20,700			B-D
	C	111	17,03	4,47	Toplam	9275,089	439				
	D	98	15,87	4,74							
Kendilik Aidiyeti	A	44	50,84	9,16	Garası	1070,343	3	356,781	3,450	,017	A-D
	B	187	50,03	9,54	G.içi	45091,055	436	103,420			B-D
	C	111	48,01	10,56	Toplam	46116,398	439				
	D	98	46,45	11,25							
Toplam Aile Aidiyeti	A	44	69,02	12,56	G.arası	2335,251	3	778,417	4,006	,008	A-D
	B	187	67,68	13,28	G.içi	84724,67	436	194,323			
	C	111	65,17	14,20	Toplam	87059,91	439				
	D	98	62,31	15,39							

A: Tek çocuk B: İki kardeş C: Üç kardeş D: Dört kardeş ve fazlası

Tablo 6. incelendiğinde beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin toplam aile aidiyet düzeyi ve kendilik aidiyeti alt ölçeğinden aldıkları puanlar onların kardeş sayısına göre farklılaşmaktadır, $F(3, 436)=4.006$, $p<.05$; $F(3,436)=4.027$, $p<.05$. Yapılan tek yönlü varyans analizinde varyansların homojen olduğu sonucuna ulaşılmış ve kardeş sayısına göre farklılaşan toplam aile aidiyeti düzeyinin ve aile aidiyeti alt ölçeğinden alınan puanların hangi gruplarda farklılaştığını bulmak için Tukey testi kullanılmıştır. Tek çocuk olan genç yetişkinlerin toplam aile aidiyet düzeyleri ve kendilik aile aidiyeti düzeyleri dört ve daha fazla kardeşe sahip olan bireylerin toplam aile aidiyet düzeyinden anlamlı derece daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aile aidiyeti alt boyutunda alınan puanlarda farkın kaynağı incelendiğinde dört kardeş ve fazlasına sahip olan bireylerin aile aidiyeti alt boyutundan aldığı puanlar, tek çocuk ve iki kardeşe sahip olan bireylerin aldığı puanlardan anlamlı derecede daha düşüktür.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin aile aidiyet düzeylerinin algıladıkları sosyoekonomik düzeye göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır.

Tablo 7. Aile Aidiyeti Düzeyinin ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Bireylerin Sosyoekonomik Düzeylerine Göre Bağımsız Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek ve Boyutları	D	N	$\bar{x}$	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Aile Aidiyeti Alt Boyutu	A	68	15,69	5,30	G.arası	231,579	2	115,790	5,595	,004	A-B
	B	351	17,30	4,43	G.içi	9043,509	437	20,695			A-C
	C	21	19,10	3,74	Toplam	9275,089	439				
Kendilik Aidiyeti	A	68	44,66	12,01	G.arası	1493,195	2	746,598	7,304	,001	A-B
	B	351	49,50	9,80	G.içi	44668,202	437	102,216			A-C
	C	21	51,52	8,30	Toplam	46161,398	439				
Toplam Aile Aidiyeti	A	68	60,35	16,61	G.arası	2841,397	2	1420,698	7,372	,001	A-B
	B	351	66,80	13,42	G.içi	84218,52	437	192,720			A-C
	C	21	70,61	11,60	Toplam	87059,92	439				

A: Düşük B: Orta C: Yüksek

Tablo 7. incelendiğinde beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin toplam aile aidiyeti düzeyi, aile aidiyeti ve kendilik aidiyeti alt boyutundan aldıkları puanlar onların algıladıkları sosyoekonomik düzeye göre farklılaşmaktadır, $F(2, 437)=7.372$, $p<.05$; $F(2,437)=5.595$; $F(2,437)=7.304$. Alt sosyoekonomik düzeye sahip bireylerin toplam aile aidiyet düzeyi ile aile ve kendilik aidiyetinden aldıkları puanlar, orta ve üst sosyoekonomik düzeye sahip bireylere göre daha düşüktür.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin aile aidiyet düzeylerinin aile ile birlikte yaşayıp yaşamama durumuna göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Bağımsız Örneklem T Testi uygulanmıştır.

Tablo 8. Aile Aidiyeti Düzeyinin Bireylerin Ailesi ile Yaşayıp Yaşamama Durumuna Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Ölçek ve Boyutları	Birlikte Yaşama Durumu		$\bar{x}$	SS	sd	t	p
Aile Aidiyeti	Evet	373	17.18	4.54	438	.519	.604
	Hayır	67	16.87	4.91			
Kendilik Aidiyeti	Evet	373	49.03	10.20	438	.855	.393
	Hayır	67	47.87	10.53			
Toplam Aile Aidiyeti	Evet	373	66.21	13.99	438	.792	.429
	Hayır	67	64.73	14.62			

Tablo 8. incelendiğinde genç yetişkinlerin toplam aile aidiyet düzeyi, kendilik aidiyeti ve aile aidiyeti alt ölçeklerinden aldıkları puanlar, bireylerin ailesiyle yaşayıp yaşamama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $t(438)=.792$, $p>.05$; $t(438)=.855$, $p>.05$; $t(438)=.519$, $p>.05$.

4.2.2. Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Benlik Saygısı Düzeylerinin Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin benlik saygısı ölçeğinden aldıkları puanları ile yaşları arasındaki ilişkisi ve genç yetişkinlerin cinsiyetlerine, ikamet ettikleri bölgeye, kardeş sayılarına, sosyoekonomik düzeylerine ve ailesi ile birlikte yaşayıp yaşama durumuna göre benlik saygısı düzeylerinin farklılaşma durumu incelenmiştir.

Araştırmaya katılan 18-25 yaş arası bireylerin benlik saygısı düzeyi ile yaşları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Testi uygulanmıştır.

Tablo 9. Benlik Saygısı Ölçeği ile Yaş Değişkenlerine Dair Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Sonuçları

Değişkenler	A	B
Benlik Saygısı (A)		
Yaş(B)	-.166*	1.00

p <.05*

Tablo 9. incelendiğinde benlik saygısı(A) ile yaş(B) düzeyleri arasında negatif yönlü, düşük düzeyde, anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r=-.166$, $p>.05$. Benlik saygısı ölçeğinden alınan düşük puanlar yüksek benlik saygısını ifade ettiğinden beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin yaşları artarken benlik saygısı düzeyleri de artmaktadır.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin benlik saygısı düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Bağımsız Örneklem T Testi uygulanmıştır.

Tablo 10. Benlik Saygısı Ölçeğinin Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	P
Kadın	316	2.37	1.93	434	,286	.775
Erkek	124	2.31	1.89			

Tablo 10.'a göre bireylerin, cinsiyetlerine göre benlik saygısı düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $t(434)=.286$, $p >.05$.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin benlik saygısı düzeylerinin ikamet ettikleri bölgeye göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır.

Tablo 11. Benlik Saygısı Ölçeğinin Bireylerin İkamet Ettikleri Bölgeye Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek ve Boyutları	D	N	$\bar{x}$	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ort.	F	p
Benlik Saygısı	A	33	2,12	1,91	G.arası	5,17	3	1,72	,468	.705
	B	86	2,43	2,07	G.içi	1604,92	436	3,68		
	C	186	2,19	1,92	Toplam	1610,92	439			
	D	135	2,39	1,79						

A: Köy B: İlçe C: İl D: Büyükşehir

Tablo 11. incelendiğinde beliren yetişkinlik döneminde köyde yaşayan bireylerin benlik saygısı düzeyinin ilçe, il ve büyükşehirde yaşayan bireylerden daha yüksek olmasına karşın yapılan analiz sonucunda bu farklılaşmanın anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır, $F(3,436) = .468$, $p < .05$.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin benlik saygısı düzeylerinin sahip oldukları kardeş sayısına göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır.

Tablo 12. Benlik Saygısı Ölçeğinin Bireylerin Kardeş Sayılarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek ve Boyutları	D	N	$\bar{x}$	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ort.	F	p
Benlik Saygısı	A	44	2,29	1,89	G.arası	2,333	3	,778	,211	.889
	B	187	2,38	1,99	G.içi	1607,767	436	3,688		
	C	111	2,19	1,84	Toplam	1610,92	439			
	D	98	2,43	1,85						

A: Tek çocuk B: İki kardeş C: Üç kardeş D: Dört kardeş ve fazlası

Tablo 12. incelendiğinde beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin benlik saygısı ölçeğinden aldıkları puanlar kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır, $F(3,436) = .211$, $p > .05$.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin benlik saygısı düzeylerinin algıladıkları sosyoekonomik düzeye göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır.

Tablo 13. Benlik Saygısı Ölçeğinin Bireylerin Sosyoekonomik Düzeylerine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	P
Düşük	68	2,90	1,98	417	2,657	.008
Orta	351	2,23	1,86			

Tablo 13. incelendiğinde beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin benlik saygısı puanı algıladıkları sosyoekonomik düzeyin alt ve orta olma durumuna göre farklılaşmaktadır, $t(417) = 2,657$, $p < .05$. Orta sosyoekonomik düzeye sahip bireylerin benlik saygısı puanı ($\bar{x} = 2.23$), alt ($\bar{x} = 2.90$) düzeye sahip bireylerden düşüktür.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin benlik saygısı düzeylerinin aile ile birlikte yaşayıp yaşamama durumuna göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Bağımsız Örneklem T Testi uygulanmıştır.

Tablo 14. Benlik Saygısı Ölçeğinin Bireylerin Ailesi ile Yaşayıp Yaşamama Durumuna Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Birlikte Yaşama Durumu	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	P
Birlikte Yaşayan	373	2.38	1.97	104.358	.828	.409
Birlikte Yaşamayan	67	2.19	1.61			

Tablo 14.'de aile ile birlikte yaşayıp yaşamama durumuna göre benlik saygısı puanının farklılığı incelendiğinde, ailesiyle yaşayan ve ayrı yaşayan bireylerin aile aidiyeti puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığa ulaşılmamıştır, $t(104.358)=-.828, p>.05$.

4.2.3. Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Bağlanma Stillerinin Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stilinden aldıkları puanları ile yaşları arasındaki ilişkisi ve genç yetişkinlerin cinsiyetlerine, ikamet ettikleri bölgeye, kardeş sayılarına, sosyoekonomik düzeylerine ve ailesi ile birlikte yaşayıp yaşama durumu, yaşıyorsa yaşama süresine göre bağlanma stillerinin farklılaşma durumu incelenmiştir.

Araştırmaya katılan 18-25 yaş arası bireylerin bağlanma stilinin alt boyutu olan güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma düzeyleri ile yaşları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Testi uygulanmıştır.

Tablo 15. Bağlanma Stilleri Ölçeği ile Yaş Değişkenlerine Dair Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Sonuçları

Değişkenler	A	B	C	D
Yaş(A)				
Güvenli Bağlanma(B)	-.279*			
Kaçınan Bağlanma (C)	-.178*	-.344		
Kaygılı-Kararsız Bağlanma (D)	.010	.041	-.205*	1.00

p<.05*

Tablo 15. incelendiğinde kaygılı-kararsız bağlanma stili (C) ile yaş(D) düzeyleri arasında negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişki görülmüştür. $r=-.00$, $p<.05$. Genç yetişkinlik dönemindeki bireylerin yaşları artarken kaygılı-kararsız bağlanma stili azalmaktadır.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin güvenli, kaçınan ve kaygılı-kararsız, bağlanma stiline göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Bağımsız Örneklem T Testi uygulanmıştır

Tablo 16. Bağlanma Stili Alt Boyutlarının Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Alt Ölçekler	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	P
Güvenli Bağlanma	Kadın	316	20.03	3.07	434	1,174	.241
	Erkek	124	19.63	3.41			
Kaygılı-Kararsız Bağlanma	Kadın	316	17.03	6.10	247.408	1,551	.122
	Erkek	124	16.12	5.26			
Kaçınan Bağlanma	Kadın	316	14.74	4.90	343	-,671	.148
	Erkek	124	15.10	5.23			

Tablo 16.'a göre bireylerin, cinsiyetlerine göre güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stili anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $t(434) = -1,741$ $p > .05$; $t(247.408)=1.551$; $p>.05$; $t(343)=-.671$.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stili ikamet ettikleri bölgeye göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır.

Tablo 17. Bağlanma Stili Alt Boyutlarının Bireylerin İkamet Ettikleri Bölgeye Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek ve Boyutları	D	N	$\bar{x}$	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ort.	F	P	Anlamlı Fark
Güvenli Bağlanma	A	33	20,30	3,10	G.arası	137,105	3	45,702	4,701	.003	B-C
	B	135	19,08	3,62	G.içi	4239,111	436	9,723			B-D
	C	86	20,30	3,09	Toplam	4376,216	439				
	D	186	20,28	2,71							
Kaygılı-Kararsız Bağlanma	A	33	15,69	6,26	G.arası	91,034	3	30,345	,881	.451	
	B	135	17,30	5,85	G.içi	15017,964	436	34,445			
	C	86	17,04	5,99	Toplam	15108,998	439				
	D	186	16,53	5,75							
Kaçıman Bağlanma	A	33	14,58	4,81	G.arası	23,205	3	7,735	,308	.820	
	B	135	14,90	4,88	G.içi	10963,411	436	25,145			
	C	86	15,30	5,39	Toplam	10986,616	439				
	D	186	14,72								

A: Köy B: İlçe C: İl D: Büyükşehir

Tablo 17. incelendiğinde beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin güvenli bağlanma stili onların yaşadıkları bölgeye göre farklılaşmaktadır, $F(3, 436)=4.701$, $p<.05$. İlçede yaşayan bireylerin güvenli bağlanma stili ($\bar{x} =19.08$), ilde ($\bar{x}=20.30$) ve büyükşehirde ($\bar{x}=20.28$) yaşayan bireylerin güvenli bağlanma stilinden anlamlı derecede daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bireylerin sahip oldukları kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stili ikamet ettikleri bölgeye göre farklılaşmamaktadır.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stili sahip oldukları kardeş sayısına göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır.

Tablo 18. Bağlanma Stili Alt Boyutlarının Bireylerin Kardeş Sayılarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek ve Boyutları	D	N	$\bar{x}$	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ort.	F	P
Güvenli Bağlanma	A	44	20,32	3,78	G.arası	13,088	3	4,363	,436	.727
	B	187	19,99	2,86	G.içi	4363,128	436	10.007		
	C	11	19,81	3,29	Toplam	4376,216	439			
	D	98	19,72	3,27						
Kaygılı-Kararsız Bağlanma	A	44	17,98	5,66	G.arası	92,528	3	58,622	1,712	.164
	B	187	16,50	6,23	G.içi	146933,133	436	34,250		
	C	111	16,16	5,41	Toplam	15108,998	439			
	D	98	17,54	5,68						

Kaçınan	A	44	15,02	5,35	G.arası	92,528	3	30,843	1,234	.297
Bağlanma	B	187	14,78	5,10	G.içi	10894,088	436	24,986		
	C	111	14,32	4,57	Toplam	10986,616	439			
	D	98	15,63	5,09						

A: Tek çocuk B: İki kardeş C: Üç kardeş D: Dört kardeş ve fazlası

Tablo 18. incelendiğinde beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stili onların sahip oldukları kardeş sayısına göre farklılaşmaktadır, $F(3, 436)=,436$, $p>.05$; $F(3,436)=1,712$, $p>.05$; $F(3,436)=1.234$, $p>.05$.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stili algıladıkları sosyoekonomik düzeye göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır.

Tablo 19. Bağlanma Stili Alt Boyutlarının Bireylerin Sosyoekonomik Düzeylerine Göre Bağımsız Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek ve Boyutları	D	N	$\bar{x}$	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ort.	F	P	Anlamlı Fark
Güvenli	A	68	19,22	3,69	G.arası	42,613	2	21,306	2,149	.118	
Bağlanma	B	351	20,03	2,99	G.içi	4333,603	437	9,917			
	C	21	20,43	3,88	Toplam	4376,216	439				
Kaygılı-Kararsız	A	68	18,67	5,82	G.arası	358,855	2	179,428	5,316	.005	A-B
Bağlanma	B	351	16,56	5,83	G.içi	14750,142	437	33,753			A-C
	C	21	14,62	5,35	Toplam	15108,998	439				
Kaçınan	A	68	4,71	4,71	G.arası	6,121	2	3,061	,122	.885	
Bağlanma	B	351	5,03	5,03	G.içi	10980,495	437	25,127			
	C	21	5,60	5,60	Toplam	109980,496	439				

A: Alt B: Orta C: Üst

Tablo 19. incelendiğinde beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin güvenli ve kaçınan bağlanma stili onların algıladıkları sosyoekonomik düzeye göre farklılaşmamaktadır, $F(2, 437)=2.149$, $p>.05$; $F(2,437)=.122$. Araştırmaya katılan bireylerin kaygılı-kararsız bağlanma stili ise algıladıkları sosyoekonomik düzeye göre anlamlı derece farklılaştığı gözlenmiştir. Alt sosyoekonomik düzeye sahip bireylerin kaygılı-kararsız bağlanma stili ($\bar{x} =18.67$), orta($\bar{x}=16.56$) ve üst sosyoekonomik($\bar{x}=14.62$) düzeye sahip bireylerden daha yüksektir.

Araştırmaya katılan genç yetişkinlerin güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stili aile ile birlikte yaşayıp yaşamama durumuna göre farklılaşma durumlarını incelemek amacıyla Bağımsız Örneklem T Testi uygulanmıştır.

Tablo 20. Bağlanma Stili Alt Boyutlarının Bireylerin Ailesi ile Yaşayıp Yaşamama Durumuna Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Alt Ölçekler	Birlikte Yaşama Durumu	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	p
Güvenli Bağlanma	Birlikte Yaşayan	373	19.87	3.15	438	-.770	.442
	Birlikte Yaşamayan	67	20.19	3.21			
Kaygılı-Kararsız Bağlanma	Birlikte Yaşayan	373	16.94	5.91	438	1.232	.216
	Birlikte Yaşamayan	67	15.98	5.60			
Kaçınan Bağlanma	Birlikte Yaşayan	373	14.72	4.82	82.640	-1.343	.183
	Birlikte Yaşamayan	67	15.74	5.89			

Tablo 20.'de araştırmaya katılan 18-25 yaş arası yetişkinlerin ailesiyle ya da ailesinden ayrı yaşama durumuna göre bağlanma stiline alt boyutları olan güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stili boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır, $t(438)=-.770$, $p>.05$; $t(438)=1.232$, $p>.05$; $t(82.640)=-1.343$, $p>.05$

4.2.3.4. Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Bağlanma Stilleri (Güvenli, Kaygılı-Kararsız ve Kaçınan), Aile Aidiyeti ve Benlik Saygısı Değişkenlerinin İlişkisinin İncelenmesi

Araştırmaya katılan beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyet düzeyi, benlik saygısı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Testi uygulanmıştır.

Tablo 21. Bireylerin Bağlanma Stili, Aile Aidiyet Düzeyi ve Benlik Saygısı Değişkenlerinin İlişkisinin İncelenmesine Dair Pearson Momentler Çarpımı Testi Sonuçları

Değişkenler	A	B	C	D	E	F	G
Aile Aidiyeti Alt (A)							
Kendilik Aidiyeti(B)	.764*						
Toplam Aile Aidiyeti (C)	.978*	.883*					
Kaygılı-Kararsız Bağlanma(D)	-.212*	-.185	-.215*				
Kaçınan Bağlanma (E)	-.180*	-.135*	-.175*	.334*			
Güvenli Bağlanma (F)	.610*	.501*	.608*	-.178*	-.279*		
Benlik Düzeyi (G)	-.361*	-.351	-.378*	.356*	.054*	-.330*	1.00

p<.05*

Tablo 21. incelendiğinde beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin toplam aile aidiyet düzeyleri ile güvenli bağlanma puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır. Bireylerin toplam aile aidiyet düzeyi artarken güvenli bağlanma düzeyleri de yükselmektedir Bireylerin toplam aile aidiyet düzeyi ile benlik saygısı arasında düşük düzeyde negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Yüksek benlik saygısı puanları düşük benlik saygısını ifade ettiğinden, toplam aile aidiyet düzeyi artarken benlik saygısı düzeyinin de arttığı söylenebilir. Bireylerin toplam aile aidiyet düzeyi ile kaçınan ve kaygılı-kararsız bağlanma düzeyleri arasında negatif yönlü, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki vardır. Bireylerin toplam aile aidiyet düzeyi artarken kaygılı- kararsız ve kaçınan bağlanma düzeyleri düşmektedir. Kaygılı-kararsız bağlanma düzeyi ile benlik saygısı arasından orta düzeyde, pozitif yönlü; güvenli bağlanma düzeyi ile benlik saygısı arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı bir ilişki vardır. Bireylerin kaygılı-kararsız bağlanma düzeyleri yükseldikçe benlik saygısı düzeyi azalmakta; güvenli bağlanma düzeyi yükseldikçe benlik saygısı düzeyi de artmaktadır.

Araştırmaya katılan beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin Aile Aidiyeti toplam puanının Benlik Saygısı toplam puanını yordayıp yordamadığını test etmek amacıyla Çoklu Regresyon analizi tekniği kullanılmıştır.

Tablo 22. Benlik Saygısının Yordanmasına İlişkin Aile Aidiyetinin Alt Boyutlarına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hataβ	β	T	P
Sabit	5.677	.413	-	13.75	.000
Aile Aidiyeti	-.042	.013	-.225	-3.274	.001
Kendilik Aidiyeti	-.075	.029	-.179	-2.607	.009
R = .379	R ² = .144				
F (2,437) = 36.722	p = .0000				

Tablo 22.'ye göre aile aidiyetinin alt boyutu olan aile aidiyeti ve kendilik aidiyeti değişkenleri birlikte benlik saygısı değişkeni ile düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir, R=.379, R²=.144, p<.05. Kendilik aidiyeti ve aile aidiyeti değişkenleri bir arada, benlik saygısındaki toplam varyansın %14'ünü açıklamaktadır. Standardize edilmiş (β) katsayısı ve t değerleri incelendiğinde yordayıcı değişkenlerin, benlik saygısı üzerindeki görece önem düzeyinin sırayla kendilik aidiyeti, aile aidiyeti olduğu söylenebilmektedir.

Araştırmaya katılan beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin Aile Aidiyeti toplam puanının Bağlanma stillerinin her alt boyutunun puanını yordayıp yordamadığını test etmek amacıyla Çoklu Regresyon analizi tekniği kullanılmıştır.

Tablo 23. Güvenli Bağlanma Stilinin Yordanmasına İlişkin Aile Aidiyetinin Alt Boyutlarına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hataβ	β	T	P
Sabit	10.721	.581	-	18.44	.000
Aile Aidiyeti	.057	.040	.082	1.407	.160
Kendilik Aidiyeti	.168	.018	.547	9.330	.009
R = .612	R ² = .375				
F (2,437) = 131.102	p = .000				

Tablo 23'e göre aile aidiyetinin alt boyutu olan aile aidiyeti ve kendilik aidiyeti değişkenleri birlikte güvenli bağlanma değişkeni ile orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir, R=.612, R²=.375, p<.05. Kendilik aidiyeti ve aile aidiyeti değişkenleri bir arada, güvenli bağlanma stilinin toplam varyansın %38'ini açıklamaktadır. Standardize edilmiş (β) katsayısı ve t değerleri incelendiğinde yordayıcı değişkenlerin, güvenli bağlanma düzeyi üzerindeki görece önem düzeyinin sırayla kendilik aidiyeti, aile aidiyeti olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 24. Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili Yordanmasına İlişkin Aile Aidiyetinin Alt Boyutlarına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hataβ	β	T	P
Sabit	22.749	13.35	-	17.04	.000
				3	
Aile Aidiyeti	-.071	.092	-.056	-.771	.441
Kendilik Aidiyeti	-.097	.041	-.169	-2.336	.020
R = .215	R ² = .046				
F (2,437) = 131.102	p = .000				

Tablo 23'e göre aile aidiyetinin alt boyutu olan aile aidiyeti ve kendilik aidiyeti değişkenleri birlikte kaygılı-kararsız bağlanma değişkeni ile düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir, R=.215, R²=.046, p<.05.

Tablo 25. Kaçınan Bağlanma Stilinin Yordanmasına İlişkin Aile Aidiyetinin Alt Boyutlarına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hataβ	β	T	P
Sabit	19.156	1.146	-	16.71	.000
				0	
Aile Aidiyeti	.006	.079	.006	.078	.938
Kendilik Aidiyeti	-.090	.036	-.184	-2.520	.012
R = .180	R ² = .032				
F (2,437) = 7.279	p = .001				

Tablo 25'e göre aile aidiyetinin alt boyutu olan aile aidiyeti ve kendilik aidiyeti değişkenleri birlikte kaçınan bağlanma stili ile düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir, R=.180, R²=.032, p<.05.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyet düzeyi, benlik saygısı ve bağlanma stilleri bağlamında yapılan istatistiksel analiz bulgularına ilişkin sonuçlar ele alınmıştır. Araştırmanın sonucunda ulaşılan bulgulara ve bulgulara ilişkin tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Araştırma, beliren yetişkinlik döneminde yer alan 18-25 yaş aralığında 440 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, ikamet ettikleri bölge, algılanan sosyoekonomik durum ve aile ile birlikte yaşayıp yaşamama durumuna ilişkin demografik bilgiler elde edilmiştir.

Araştırma beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin, aile aidiyeti düzeyi benlik saygısı ve bağlanma stilleri bağlamında ele alınmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklerin normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiş olup verilerin normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine bağlı olarak beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyeti, benlik saygısı ve güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma düzeylerine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır.

Beliren Yetişkinlerin Aile Aidiyetine İlişkin Sonuç ve Tartışma

Çalışmada 18-25 yaş arası bireylerin aile aidiyet düzeyi ve alt boyutları ile bireylerin yaşları arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireyler üzerinde aile aidiyetinin incelendiği çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Erözkan, 2020; Tunç, 2019). Aile aidiyeti çoğunlukla ergenler ve çocuklar üzerinde incelenmiş bir kavram olduğundan beliren yetişkinlik döneminde aile aidiyetiyle ilgili çalışmalar sınırlıdır. Aile aidiyetinin ergenlik ve çocukluk dönemindeki bireyler üzerinde incelendiği çalışmalarda da yaş ile aile aidiyeti manidar bir ilişkisine rastlanmamıştır (Avşar, 2019; Başar, 2019; Dursun, 2019; Polat, 2019). Bener (2013) tarafından beliren yetişkinlik dönemindeki bireyler üzerinde gerçekleştirilen çalışmada ise üniversite birinci sınıf öğrencilerinin aile aidiyet düzeyinin diğer sınıf düzeyinde olan bireylerden daha yüksek olduğu

sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmamız yalnızca beliren yetişkinlik dönemindeki bireyler üzerinde şekillenmiştir.

Çalışmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyeti alt boyutundan aldıkları puanlar cinsiyetlerine göre farklılaşmaktadır. Erkeklerin aile aidiyeti alt boyutuna dair puanları kadınlardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde toplam aile aidiyetinin cinsiyete göre farklılaştığı ve bu farklılaşmanın kadınlara lehine olduğu çalışmalar mevcuttur. (King V, Boyd LM, 2016; Erözkan, 2020; Avşar, 2019; Saki, 2018; Korkut ve Gençtürk, 2020 ve Gök, 2019). Aile aidiyeti leğinin aile aidiyeti alt boyutu bireylerin ailelerinin onlara sunduğu desteği ifade etmektedir. Çalışmalardaki bu farklılığın ocuk yetiştirirken anne ve babaların geliştirmiş olduğu iletişim dili ve ebeveyn tutumunun cinsiyete göre farklılık göstermesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Kız çocuklarına ev içi sorumluluklar verilirken erkek çocuklara ev içi sorumluluk verilmemekte ve onların sorumlulukları da evdeki diğer bireyler tarafından karşılanmaktadır. Erkek ocuklar, kız çocuklara nazaran ev dışı yaşamlarında da daha çok desteklenebilmektedir.

Çalışmada toplam aile aidiyet puanları bireylerin yaşadıkları bölgeye göre farklılık gösterdiği saptanmıştır; ilçede yaşayan bireylerin aile aidiyet puanı ilde ve büyükşehirde yaşayanlardan daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Avşar (2019), boşanmış aile çocukları üzerinde gerçekleştirdiği çalışmasında köy-kasaba ve ilçede yaşayan bireylerin aile aidiyeti alt boyutundan aldıkları puanlar büyük şehir ve ilde yaşayanlara göre daha düşük olduğu gözlenmiştir. Büyükşehir ve ilde yaşayan bireyler ilçede yaşayan bireylere göre daha fazla sosyal grupta etkileşim halindedir. Artan sosyal etkileşimle birlikte genç yetişkinlerin yakın ilişkiler geliştirebileceği alanın azalmış olmasının, aile içi etkileşimin önemini arttırmış olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmada genç yetişkinlerin toplam aile aidiyet puanları ve tüm alt boyutları, bireyin ailesi ile birlikte yaşayıp yaşamama durumuna göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yeter (2019) tarafından yapılan çalışmada da niversite ğrencilerinin aile aidiyet düzeylerinin ev, yurt veya aile olma durumuna göre farklılaşmasını incelemiş ve barınılan yere göre aile aidiyet düzeyinin farklılaşmadığı

sonucuna ulaşmıştır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireyler eğitimleri, sosyal aktiviteleri nedeniyle zamanlarının büyük bir çoğunluğu arkadaşları ile geçirmektedir. Aynı zamanda diğer aile üyelerinin de ev dışı aktivitelerinin varlığı nedeniyle fiziksel olarak daha az zaman geçirmektedir. Aile üyelerinin birlikte yaşamaları ya da yaşamamaları ile aile aidiyetinin ilişkili olmaması bu durum ile açıklanabilir.

Bireylerin aile aidiyeti alt boyutu ve toplam aile aidiyeti puanları kardeş sayısı değişkenine göre farklılık göstermekte olup 1 veya 2 kardeş olanların aile aidiyet düzeyi 4 kardeş ve fazlasına sahip olan bireylerden daha yüksektir. Literatürdeki bulgular da aile aidiyet düzeyinin kardeş sayısına göre farklılık gösterdiğini destekler niteliktedir (Durlank, 2018; Gülel, 2019; Korkut ve Gençtürk, 2020). Kardeş sayısının az olduğu ailelerde bireylerin hissettiği aile aidiyet düzeyinin yüksek olması, aile üyelerinin birbirlerine daha çok zaman ayırabilmeleri ve birbirleri ile yakından ilgilenmeleri ile açıklanabilir.

Bireylerin toplam aile aidiyeti puanları ve kendilik aidiyeti ile aile aidiyeti alt puanları onların sahip oldukları sosyoekonomik düzeye göre farklılaşmaktadır. Bu farklılaşma düşük- orta sosyoekonomik düzey arasında ve düşük-yüksek sosyoekonomik düzeye sahip olan bireyler arasında olup düşük sosyoekonomik düzeyin aleyhine bir farklılaşma mevcuttur. Literatür incelendiğinde benzer sonuçlar yer almaktadır (Yeter, 2019; Gülel, 2019; Uysal, 2019). Artan sosyoekonomik düzeyle birlikte ailenin sosyal imkanlarının iyileşeceği ve aile içi etkileşimin artacağı, üyelerin birbirlerine karşı daha destekleyici bir tutum takınacağı düşünülmektedir.

Beliren Yetişkinlerin Benlik Saygısına İlişkin Sonuç ve Tartışma

Çalışmada katılımcıların benlik saygısı düzeyleri ile cinsiyetleri arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır. Literatür incelendiğinde bu bulguyu destekleyen bulgular mevcuttur (Aktaş, 2011; Arıcak, 1995; Jackson ve ark., 2010; Balat ve Akman Uyanık, 2004; Baybek ve Yavuz, 2005; Eriş ve İkiz, 2013; Gazioğlu, 2011; Yıldırım, 2017). Ergenler ve genç yetişkinlerin benlik saygısı düzeylerinin incelendiği bazı çalışmalarda ise benlik saygısı düzeyinin cinsiyete göre farklılaştığı, erkeklerin benlik saygısı düzeylerinin kadınlardan yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Aktaş,

2012; Houtte, 2005; Akça, 2012; Küçük, 2016). Kültürlere arası yapılan bir çalışmaya göre de bireylerin benlik saygıları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta olup erkek katılımcıların benlik saygısı puanları kadın katılımcılardan anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır(Bleidorn ve ark., 2016). Günümüzde kadının iş yaşamına girmesiyle birlikte yaşamın her alanında etkin olmaya başlaması, kadına erkeklerle benzer işleri yapma fırsatlarını doğurmuştur. Aynı zamanda erkekler de ev içi aktivitelerde daha fazla sorumluluk almaya başlamıştır. Değişen toplumsal cinsiyet kalıpları dışında davranışlar sergilemesi nedeniyle sahip oldukları benlik saygısı düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılaşmadığı düşünülmektedir.

Çalışmada 18-25 yaş aralığındaki bireylerin yaşları ile benlik saygısı arasında düşük düzeyde pozitif yönde bir ilişki gözlenmiştir. aygılı, Kesicioğlu ve Kırıktaş (2014), Baybek ve Yavuz (2005), Başkara (2012), İdayeva (2020), Yıldırım (2017) 'ın genç yetişkinler üzerinde gerçekleştirdiği çalışmalardaki bulgular bu bulguyu destekler niteliktedir. Genç yetişkinlik dönemi üniversite hayatına adım atılan bir dönemdir. Bu süreçte bireylerin geleceğe yönelik planları netleşmeye başlamakta ve yaşamlarında belirsizlik azalarak kendilerini daha gerçekçi değerlendirmektedir. Bu durum artan yaşla birlikte benlik saygısının da arttığını düşündürmektedir.

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin benlik saygısı düzeyinin kardeş sayısı bakımından farklılaşmadığı görülmektedir. Literatürde bu bulguyu destekleyen çalışmalar mevcuttur (Dilek ve Aksoy, 2007; Gürel, 2007; İdayeva, 2020). Öte yandan Karadağ, Güner, Çuhadar ve Uçan (2008) Dinçer ve Öztunç (2009) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda ise kardeş sayısı ile benlik saygısı düzeyi ilişkili bulunmuş olup kardeş sayısı az olan bireylerin benlik saygısı düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür.

Çalışmada katılımcıların ailesi ile birlikte yaşayıp yaşamama durumuna göre benlik saygısının değişim göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Yıldırım'ın (2017) üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği çalışması incelendiğinde de bireylerin benlik saygısı düzeyinin yalnız yaşama, çekirdek aile, arkadaş ya da büyük ailesi ile yaşama durumuna göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmada bireylerin algıladıkları sosyoekonomik düzeyi düşük olan bireylerin orta düzeyde sosyoekonomik düzeye sahip olan bireylerden daha düşük benlik saygısına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazın incelendiğinde sosyoekonomik düzey ve benlik saygısı arasında ilişki olduğunu destekleyen (Tepeli Temiz, 2017; Aktaş, 2012; Ceylan, 2013; İkiz, 2000) ve desteklemeyen (Sönmez, 2018; Gacar ve Yanlıç, 2012; Küçük, 2016) çalışmalar mevcuttur. Farklılığın kaynağının yapılmış çalışmalarda sosyoekonomik düzey değişkeninin kategorileştirildiği aralıklarının farklı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir

Beliren Yetişkinlerin Bağlanma Stilllerine İlişkin Sonuç ve Tartışma

Katılımcıların güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stiline cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sümer (2006) ve Kandaz (2018) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen çalışmalar bu bulguyu destekleyici niteliktedir. Ayhan (2020) üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada kaygılı-kararsız bağlanma stiline cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşırken kadınların güvenli ve kayıtsız bağlanma stiline erkeklerden yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Literatür incelendiğinde bireylerin bağlanma stillerinin cinsiyete göre farklılaştığını ifade eden farklı çalışmalar da mevcuttur (Akpınar, 2019; Bingül, 2020; Uzun, 2019). Literatür ile çalışmamız arasındaki farklılaşmanın kaynağının erkek ve kadın katılımcılara eşit oranda ulaşılamamış olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılımcıların kaygılı-kararsız bağlanma stiline alt sosyoekonomik gruptaki bireylerde orta ve üst sosyoekonomik düzeye sahip olan bireylerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Majidova (2019), bağlanmayı dört boyutta incelediği çalışmada düşük sosyoekonomik düzeye sahip olan bireylerin kayıtsız bağlanma stiline sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Doherty (2004), Schachner ve ark. (2008) ve Petrowski ve ark. (2012) tarafından yapılmış çalışmalarda sosyoekonomik düzeyi düşük olan bireylerin kaygılı ya da kaçınan bağlanma stiline sahip olduğu gözlenmiştir. Bireylerin yaşam tarzları ve sahip oldukları ekonomik durumları, bireylerin kaliteli yaşam algısını da değiştirmektedir. Örneğin, sosyoekonomik düzeyi düşük olan bireyler temel ihtiyaçlarını karşılarken çeşitli problemlerle karşılaşabilmektedir. Ekonomik problemlerle karşılaşan bireyler de zorlu hayat şartları

nedeniyle yakın çevresi ile daha az zaman geçirebilmektedir. Bu durum düşük sosyoekonomik düzeye sahip olan bireylerin kaygılı ve kaçman bağlanma stiline sahip olabileceğini düşündürmektedir.

18-25 yaş aralığındaki bireylerin yaşları artarken kaygılı-karasız ve kaçman bağlanma stili arasında düşük düzeyde negatif korelasyon vardır. Karaduman (2017), tarafından üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen çalışmada bireylerin yaşları artarken saplantılı bağlanma stiline düştüğü görülmüştür. Bireylerin yaşlarının artması ile kendisine yönelik farkındalığı artmakta, kendini daha gerçekçi bir şekilde değerlendirmektedir. Bunun sonucu olarak da çevresiyle kurduğu iletişim şekli değişebilmektedir.

İlçede yaşayan genç yetişkinlerin güvenli bağlanma stiline il ve büyükşehirde yaşayan bireylerden daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde bağlanma stiline incelendiği çalışmalarda bireylerin ikamet etme durumuna dair bilgiye ulaşılamamıştır. Bu durumun ilçede yaşayan bireylerin çoğunlukla aile ve akrabalarla iletişim halinde olduğu, ailevi sorunların ön plana çıkabileceği; büyükşehir ve illerde yaşayan genç yetişkinlerin ise daha çok kendi seçtiği arkadaş gruplarıyla bir arada olduğu ve istemediği zaman iletişimi sonlandırma özgürlüğüne sahip olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Beliren Yetişkinlerin Aile Aidiyeti, Benlik Saygısı ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkiye İlişkin Sonuç ve Tartışma

Bireylerin güvenli bağlanma stili ile benlik saygısı düzeyi arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğuna ulaşılmış olup bu bulgu ilgili literatür ile tutarlıdır (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Shaver ve Brennan, 1992; Sümer &Güngör, 1999a; Morsünbül, 2005; Arslan ve Arı, 2012). Yüksek benlik saygısına sahip bireyler kendilerine ve çevresindeki bireylere değer vermektedirler. Karşılaştıkları problemler karşısında daha güçlü bir duruş sergilemekte olup sosyal ilişkilerinde anlayışlı ve toleranslı davranmaktadırlar Güvenli bağlanma stiline sahip birey kendisine ve diğerlerine değer vermekte, yakın çevresiyle sağlıklı bir iletişim kurabilmektedir. Dolayısıyla bireyin çevresiyle güvenli bağ kurması ve kişiler arası ilişkilerde daha başarılı olmasının, kişinin benlik saygısıyla ilişkili olduğunu

düşündürmektedir.

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyet düzeyi artarken güvenli bağlanma stili de yükselmekte; kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stili de düşmektedir. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyetinin alt boyutunu ifade eden kendilik aidiyeti ve aile aidiyeti puanları, onların güvenli bağlanma stilinin %38'ini, kaygılı-kararsız bağlanma düzeyinin %.46'sını, kaçınan bağlanma stilinin ise %.32'sini açıkladığı görülmektedir. Literatür incelendiğinde aile aidiyeti ve bağlanmanın ilişkisinin beliren yetişkinlik dönemindeki bireyler üzerinde incelendiği çalışmalar oldukça sınırlı olup bu bulgunun bireylerin sahip oldukları bağlanma stili ve aile ilişkileri arasındaki bağı anlamlandırmada faydalı olacağı düşünülmektedir. İlik (2019) ergenler üzerinde gerçekleştirdiği çalışmasında bağlanmanın dört boyutu ile aile aidiyeti arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Güvenli, kaygılı ve kaçınan bağlanma stili ile ergenlerin aile aidiyeti arasında bir ilişki gözlenmezken ergenlerin aile aidiyet düzeyi arttıkça saplantılı bağlanma stilinin düştüğü gözlenmiştir. Güvenli bağlanma stiline sahip bireyler de kendilerine değer veren, sağlıklı ilişkiler kurabilen bireylerdir. Kendi özerkliğinden vazgeçmeden diğer bireylerle yakınlık geliştirebilirler. Aile aidiyetinin yüksek olduğu ailelerde de bireyler duygularını rahat bir şekilde paylaşıp, diğer bireylerle empatik ilişkiler geliştirmektedirler. Aile aidiyetinin temelinde bireyin aile üyelerine güven duyması ve duygusal ihtiyaçlarının farkında olunması yatmaktadır. Aile aidiyetinin yüksek olduğu bireyler aile içerisinde saygı duyulmaya değer biri olduğunu, ihtiyaç duyduğunda ailesinin yanında olacağını, sevgi vermeyi ve almayı öğrenmektedir. Aile aidiyetinin yüksek olması bireyin içinde buldukları toplumla ilişki kurmasını kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla aile aidiyet düzeyi yüksek bireylerin güvenli bağlanma stiline sahip olabileceği düşünülmektedir.

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyet düzeyi artarken ile benlik saygısı düzeyi de yükselmektedir. Bireylerin kendilik aidiyeti ve aile aidiyeti puanları onların benlik saygısı düzeylerinin %14'ünü açıklamaktadır. Literatür incelendiğinde bireylerin kendilik aidiyeti ve aile aidiyeti düzeyleri ile benlik saygısının ilişkisinin incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Elde edilen bulguların ileriki çalışmalara yeni bir pencere açacağı düşünülmektedir. Benlik saygısı kişinin kendinde var olan özelliklerinden memnun olması, kendisinin

sevilmeyi ve beğenilmeyi hak ediyor olarak görmesi iken benlik saygısı yüksek olan bireyler reddedilmekten korkmayıp çevresiyle iyi ilişkiler geliştirmektedirler. Karşılaştıkları problemlerle başa çıkma becerileri gelişmiştir. Aile aidiyeti de bireyin kendisini güvende ve değerli hissetmesine yardımcı olmaktadır. Aile aidiyetinin yüksek olduğu bireyler kendilerine karşı olumlu değerlendirmelerde bulunmaktadır. Bu nedenle aile aidiyet düzeyinin yükselmesi ile benlik saygısının da yükseldiği düşünülmektedir.

ÖNERİLER

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyeti ile ilgili çalışmalar oldukça sınırlı olup benlik saygısı ve bağlanma düzeyi ile ilişkisi daha önce incelenmemiştir. Ulaşılan örneklemin yaş aralığı arttırılarak farklı gelişim dönemindeki bireyler üzerinde çalışmalar yapılabilir.

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin bağlanma stili ile ilgili çalışmalar farklı sosyoekonomik düzeye sahip bireyler üzerinde incelenebilir.

Bu çalışmada bekar olan bireylerin köken aileleri ile olan aidiyet düzeyi incelenmiş olup içinde buldukları romantik ilişkiye dair bir bulgu elde edilmemiştir. Aile aidiyeti romantik ilişki içerisinde olan bireyler üzerinde farklı değişkenlerle çalışılabilir.

Bireyin içinde bulunduğu tüm sosyal sistem bireyin benlik gelişimi üzerinde etkili olabileceğinden aile aidiyetinin yanı sıra arkadaş aidiyet düzeylerinin de birlikte incelenmesi, özellikle benlik gelişimi için kritik bir dönem olan ergenlik döneminden başlanarak incelenmesi önerilir.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Ergenlik döneminden itibaren bireylerin aileleri tarafından kabul görmesi ve aileleri ile daha etkili iletişim kurmaları için onlara ve ailelerine yönelik sağlıklı ilişkiler ve sağlıklı sınırlar içerikli psiko-eğitim programı düzenlenebilir.

Beliren yetişkinlik döneminde düşük aile aidiyeti düzeyine sahip bireylere yönelik olarak bu durumun etkilerini azaltmak adına üniversitelerin mediko-sosyal birimlerinde, STK'larda çalışan ruh sağlığı uzmanları tarafından danışmanlık hizmeti verilebilir.

Bireyin güvenli bağlanma stiline sahip olması ve yüksek benlik saygısı geliştirebilmesi için aile içerisinde alınan kararlara tüm üyelerin ortak katılımın sağlanması aile üyelerinin birlikte kaliteli zaman geçirmesi ve birbirlerini desteklemesi oldukça önemlidir. Bireylerin bağlanma stili ve benlik gelişiminin temelleri erken çocukluk döneminde atıldığı için bu konularda yapılacak olan

Çalışmaların erken çocukluk döneminden başlanması önemlidir. Bu açıdan ailelere güvenli bağlanma ve benlik gelişimi ile ilgili gerekli eğitimsel destek sağlanmalıdır. Okullarda psikolojik danışmanlık ve rehberlik servisleri tarafından ailelere bu konuda verilebilecek olan eğitimler desteklenmelidir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Arnett, Jeffrey Jensen (2004). *Emerging Adulthood: The Winding Road From The late Teens Through The Twenties*. (First Edition). Oxford University Press, New York
- Allport, FH. 2003. *Sosyal Psikoloji*. (1.b.s.). Ankara:Yeryüzü Yayınevi.
- Ainsworth, M. D. S. (1982). Attachment: Retrospect and Prospect. In C. M. Parkes, & J. Stevenson-Hinde (Eds.), *The Place of Attachment in Human Behavior* (pp. 3-30). New York: Basic Books.
- Bacanli, H. (1997). *Sosyal İlişkilerde Benlik: Kendini Ayarlamının Psikolojisi*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Bartholomew K, Shaver P.R. (1998). Methods of assessing adult attachment do they converge?, *Attachment Theory and Close Relationships*, J.A. Simpson ve W.S. Rholes(Editörler), Newyork: The Guilford Press.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and Loss: Volume II: Separation, Anxiety and Anger*.
The International Psycho-Analytical Library, 95:1-429. London: The Hogarth Press and the Institute of Psycho-Analysis
- Budak, S. (2000). *Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Bilim Sanat Yayınları
- Cüceloğlu, D. (2002). *Yeniden İnsandan İnsana*, (27.bs.). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- DeFain, J., Cook, R., Gonzales- Kruger, G. (2005). Family health and dysfunction. *Family therapy review* (s.3-20). Mahwah, NJ: Lawrance Erlbaum.
- Gander, M.J. & Gardiner, H.W. (2007).*Çocuk ve Ergen Gelişimi*. (6.b.s.). ed. Onur B.Ankara: İmge Kitapevi.
- Geçtan, E. (1998). *Psikanaliz ve Sonrası*. (8.bs.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Güneş, A. (2016). *Aile İle Bağlanma: Aidiyet*. Timaş Yayınları
- Gladding, S. (2015). *Aile Terapisi Tarihi, Kuram Ve Uygulamaları*.(5.b.s.). Ankara: Türk Pdr Derneği.
- Glasser, W. (1984). *Reality Therapy*. In R. Corsini (Ed.). *Current psychotherapies* (pp. 320- 353), Itasca, IL: F. E. Peacock.
- Goldsmith, D. J. (2004). *Advances In Personal Relationships.Communicating Social Support*. Cambridge University Press.
- Hedin, L. (2012). *Foster Youth's Sense Of Belonging In Kinship, Network And Traditional Foster Families*. Sweden: Örebro University.1651-145X
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (33.b.s.).Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kulaksızoğlu, A. (1998). *Ergenlik Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Mavili, A. (2015). *Ben ve Ailem*. (2.b.s.). Konya: Atlas Akademi.
- Main, M., & Solomon, J. (1990). *Procedures for identifying infants as disorganized/disoriented during the Ainsworth Strange Situation*. University of Chicago Press.
- Nebi Sümer, M. S. (2016). *Anne Duyarlılığı Ve Çocuklarda Bağlanma*. İstanbul: Koç Üniversitesi.
- Ruppert, F. (2014). *Travma, bağlanma ve aile konstellasyonları*. (2.b.s.). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Santrock, J.W.(2014).*Yaşam Boyu Gelişim*.Ankara: Nobel Yayınevi.(13.b.s.)
- Sayar, K. (2012). *Terapi: Kültürel bir eleştiri*. İstanbul: Timaş Yayınları.

- Steinberg, L. (1999). Ergenlik. (3.b.s.). Ankara: İmge Kitapevi.
- Yörükoğlu, A. Gençlik Çağı Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunlar. (13.b.s.). Özgür Yayınları, İstanbul.
- Walsh, F. (1995). From Family Damage To Family Challenge. In R. H. Mikesell, D.- D. Lusteran, & S. H. Mcdaniel (Eds.), Integrating Family Therapy: Handbook Of Family Psychology And Systems Theory (s. 587–606).

Makale, Bildiri ve Diğer Basılı Kaynaklar

- Arnett J. J. (2007c). Emerging adulthood: What is it, and what is it good for? *Child Dev Pers* 1 (2): 68-73.
- Arnett, J. J. (2007). The Long and Leisurely Route: Coming of Age in Europe Today. *Current History*, s:130-136.
- Açıkel Gülel, E., Daşbaş, S. (2019). Suça Sürüklenmiş Erkek Çocuklarda Aile Aidiyeti ve Yaşam Doyumu İlişkisi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*. 30(3), s:965-987.
- Açıkel, Gülel, E. (2019). Suça Sürüklenen Erkek Çocuklarda Aile Aidiyeti Ve Yaşam Doyumu İlişkisi: İstanbul Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Afroz, S. & Tiwari, P. S.N. (2015). Belongingness among different age groups. *Indian Journal of Positive Psychology* 2015, 6(3), 260-265
- Ainsworth MDS. (1989). Attachment beyond infancy. *American Psychologist*, 44, s:706-707.
- Akça, Z.K. (2012). Genç Yetişkinlikte Algılanan Anne-Baba Tutumlarının, Kendini Toparlama Gücü ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akdoğan, B. (2017). Lise Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılık ve Çatışma Çözme Davranışlarının Öznel İyi Oluşlarını Yordaması. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Akmaz, N. (2009). Eğitim Yöneticilerinin Bağlanma Stilleri ve Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aktaş, S. (2011). 9. Sınıfta Anne Baba Tutumları ve Benlik Saygısı. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Aksüllü, N. & Doğan, S. (2004). Huzurevinde ve evde yaşayan yaşlılarda algılanan sosyal destek etkenleri ile depresyon arasındaki ilişki. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 5, s:76-84.
- Alaca, F. (2011). İki Dilli Olan ve Olmayan Öğrencilerde Okul Yaşam Kalitesi Algısı ve Okula Aidiyet Duygusu İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Alptekin D. (2011). Toplumsal Aidiyet ve Gençlik: Üniversite Gençliğinin Aidiyeti Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Anwer, M., Malik, N.I, Maqsood. & A., Rehman, G. (2017). The Moderating Role Of Social Intelligence In Explaining Attachment Style And Emotional Intelligence Among Young Adults. *Pakistan Journal of Psychology*, December, 48, 2, s:3-20.
- Ardahan, M. (2010). Sosyal Destek ve Hemşirelik. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(2), s.68-75.

Arıca, O. T (1995). Üniversite Öğrencilerinde Saldırganlık, Benlik Saygısı ve Denetim Odağı İlişkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Armutlu, C. (2008). Sembolik Tüketim: Benlik İmajı Uyumu Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Arnett, J. J. (2007a). Afterword: Agingout Of Care- Toward Realizing The Possibilities of Emerging Adulthood. The New Directions For Youth Development, 113, s:151-161.

Arslan, E, Arslan, C. & Arı, R. (2012).Kişilerarası Problem Çözme Yaklaşımlarının Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 12(1), 7-23.

Asay & DeFrain. (2007).Strong Families Around the World Marriage & Family Review 41(12), s: 1-10.

Aslan Yılmaz, H. (2016). Bir Derleme: Benlik Kavramına İlişkin Bazı Yaklaşımlar ve Tanımlar. Sosyal Bilimler Dergisi, 48, s:79-89.

Aslantürk, H. (2017). Tam Aileye ve Tek Ebeveynli Aileye Sahip Üniversite Öğrencilerinin Aile Aidiyetlerinin Karşılaştırılması. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Konya.

Aslantürk, H., Kesen, N.F. & Daşbaşı, S. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Aile Aidiyetinin Aileye İlişkin Değişkenler Açısından İncelenmesi. Toplum ve Sosyal Hizmet, 31(4), s:1579-1598.

Aslantürk, H. & Kaya Kılıç, A. (2020). Üvey Aileye Sahip Gençlerde Aile Aidiyeti: Nitel Bir Analiz. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24 (3), s:1171-1189.

Atak, H. & Çok, F. (2010). İnsan yaşamında yeni bir dönem beliren yetişkinlik. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 17(1), s:39-50.

Ayhan, A.Ş. (2020). Üniversite Öğrencilerinde Öz Anlayış ve Bağlanma Stilllerinin Psikolojik İyi Oluş Üzerinde Yordayıcılığının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Avşar, E. (2019). Boşanmış ve Boşanmamış Ailelerin Çocuklarının Aile Aidiyeti ve Psikolojik Sağlamlığının Karşılaştırılması. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya

Baard, P., Deci, E. & Ryan, R. (2004). Intrinsic Need Satisfaction: A Motivational Basic of Performance and Well- Being in TwoWork Settings. Journal of Applied Social Psychology, 34(10), s:2045-2068.

Babahanoğlu, R. (2020). Madde Kullanımı Nedeniyle Denetimli Serbestlik Tedbirine Tabi Tutulan Yetişkin Erkeklerde Damgalama ve Aile Aidiyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya

Bal, M. & Baruss,I.(2011).Perceived Parental Attachment and Achievement Motication.Psychological Reports. 109(3), s:940-948.

Bardakçı Ş. (2019). Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Algısı ve Aile Aidiyetinin İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Bailey, M.& McLaren, S. (2005). Physical activity alone and with others as predictors of sense of belonging and mental health in retirees.Againg&Mental, 9(1), s:82-90.

- Bal Krishnan, V. & Fernandez, T. (2018), Self-esteem, Empathy and their impacts on cyberbullying among young adults. *Telematics and Informatics*, 35(7), s:2028-2037.
- Balat G. Akman, B. (2004). Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Lise Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (2), 175-183.
- Bartholomew K. Horowitz L.M. (1991), Attachment Styles Among Adults: A Test Of A Four-Category Model. *Journal of Personality And Social Psychology*, 61, s:226-244.
- Başar, G. (2019). Ergenlerin Aile Aidiyeti ve Ebeveyn İlişkileri ile Ahlakî Olgunluk Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Karabük Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Karabük.
- Baumeister, L. & Roy, F., Mark, R. (1995). The Need To Belong: Desire For Interpersonal Attachments As a Fundamental Human Motivation. *Psychological Bulletin*, 117(3), s: 497-529.
- Baybek, H. & Yavuz, S. (2005). Muğla Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygılarının İncelenmesi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 14, s:73-95.
- Bayraktar, M. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri, Sosyal Medya Bağımlılığı ve Koşullu Öz-Değer Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Bener, Ö. & Günay, G. (2013). Gençlerin Evlilik ve Aile Yaşamına İlişkin Tutumları, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (1), s:1-16.
- Biehal, N. (2014). A Sense of Belonging: Meanings of Family and Home in Long-Term Foster Care. *British Journal of Social Work*, 44, s:995-971.
- Bingül, F. (2020). Yalnızlığın Bağlanma Stilleri, Beğenilme Arzusu ve Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Bogaert, A.F. & Sadava, S. (2002) Adult attachment and sexual behavior. *Personal Relationships*, 9, s: 191-204.
- Bowlby, J. (1982). Attachment and loss: Retrospect and prospect. *American Journal of Orthopsychiatry*, 52(4), s: 664-678.
- Budak, S. (2000). Psikoloji Sözlüğü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Bylsma, W. H., Cozzarelli, C. & Sumer, N. (1997). Relation Between Adult Attachment Styles And Global Self-Esteem. *Basic And Applied Social Psychology*, 19, s:1-16.
- Bleidorn, W., Arslan, R. C., Denissen, J. J. A., Rentfrow, P. J., Gebauer, J. E., Potter, J., & Gosling, S. D. (2016). Age and gender differences in self-esteem- A cross-cultural window. *Journal of Personality and Social Psychology*, 111(3): p.396-410
- Cassidy, J. (1988). Child-Mother Attachment And The Self In Six-Year-Olds. *Child Development*, 59(1), s:121-134.
- Chen Chen, W. (1998). Adolescent Interpersonal Relationship Quantity and Quality, Belongingness, and Loneliness. *Counselor and Counseling Journal*, 31, s:17-37.
- Choenarom, C., Arthur Williams, R., Hagerty, B. (2005), The Role of Sense of Belonging and Social Support on Stress and Depression in Individuals With Depression. *Archives of Psychiatric Nursing*, 19(1), s:18-29.

Chubb, N. H. & Fertman, C. I. (1992). Adolescents perceptions of belonging in their families. *The Journal of Contemporary Human Services*, 73(7), s:378-394.

Clancy, A. & Maguire, M. (2017) 'Prisoners And Their Children: An Innovative Model Of 'Whole Family'support'. *European Journal Of Probation*, 9(3), s:210-230.

Cohen, Sheldon & Wills Thomas Ashlay(1985).Stress, Social Support and the Buffering Hypothesis. *Psychological Bulletin*, 198(2), s:310-357.

Çankaya, Z. C. (2009). Özerklik Desteği, Temel Psikolojik İhtiyaçların Doyumu ve Özel İyi Olma:Öz Belirleme Kuramı. *Türk Psikolojik Danışmanlık Ve Rehberlik Dergisi*, 4 (31), s: 23-31.

Çevik, N. (2010). Lise Öğrencilerinin Özel İyi oluşlarını Yordayan Bazı Değişkenler. *Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*

Çevik Demir, Ş. (2013). Ergenlerde Benlik Saygısı ve Dini Başa Çıkma. *Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.*

Çeçen Eroğul., A. R. & Türk, Ş. B. (2013). Ergenlerde Çocukluk Örselenme Yaşantıları ve Öfke İfade Tarzları ile Benlik Saygısı ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *International Journal Of Human Sciences*, 10(1), s:1421-143.

Cohen, S., Wills, T. A. (1985). Stress, Social Support, And The Buffering Hypothesis. *Psychological Bulletin*, 98(2), s:310-357.

Collins, L.N. & Read, J.S. (1990). Adult Attachment, Working Models, and Relationship Quality in Dating Couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), s: 644 – 663.

Collins, N.L. &Laurson, W. (2003). Adolescents' relationships with parents. *J Lang Soc Psychol*. 22, s: 58-65.

Cutler, H.A. & Radford, A. (1999). Adult Children Of Alcoholics: Adjustment To A College Environment. *The Family Journal: Counseling And Therapy for Couples and Families*, 7, s:148-153.

Curlette, W. L. & Kern, R. M. (2010). The Importance of Meeting the Need to Belong in Lifestyle. *The journal of Individual Psychology*, 6(1), s:30-42.

Daşbaşı, S. (2020). Madde Kullanımı Nedeniyle Denetimli Serbestlik Tedbirine Tabi Tutulan Yetişkin Erkeklerde Damgalama ve Aile Aidiyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.*

Daşbaşı, S. & Kesen, N. F., Özdemir, S.G. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Aile Aidiyeti ve Özgeci Davranışlarının Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Konya İli Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksek Okulu Dergisi*. 23(1), s:101-111.

Deci, E. & Ryan, R., Williams, G. (1996). Need Satisfaction and The Self-Regulation of Learning. *Department of Psycholog, University of Rochester*, 8(3), s:165-183.

Deci, E. & Ryan, R. (2000). The "What " and "Why" of Goal Pursuits:Human Needs and Self- Determination of Behavior.*Psychological Inquiry*.11(4), s:227-268.

Deci, E. & Ryan, R. (2000). Self- Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development and Well-Being.*American Psychological Association*.55(1), s: 68,78.

Demirtaş, A.S. & Yıldız, M.A. ve Baytemir, K. (2006). General belongingness and basic psychological needs as predictors of self-esteem in adolescents. *Journal of Educational Sciences & Psychology*, 2, s:48-58.

Doğan, T. & Sapmaz, F. (2012). Kişilerarası İlişki Tarzları ve Öznel İyi Oluş. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 10(3), s:585 – 601.

Doherty, N. A., and Feeney, J. A. (2004). The composition of attachment networks throughout the adult years. *Personal Relationsh.* 11, p: 469–488.

Dilek, H. & Aksoy, A. (2013). Ergenlerin Benlik Saygısı ile Anne-Babalarının Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ahi Evren Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), s.95-109.

Diñer, F. & Öztunç, G.(2009). Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Atılganlık Düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 16(2), s.22-33.

DiTommaso, E., Brannen-McNulty, C., Ross, L. & Burgess, M. (2002). Attachment styles, social skills and loneliness in young adults. *Personality and Individual Differences*, 35(2), s.303-312.

Duru, E. (2015). Genel Aidiyet Ölçeğinin Psikometrik Özellikleri: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(44), s:125-135.

Dursun, Y. (2019). Suça Sürüklenen Çocukların Bağlanma Stilleri Ve Aile Aidiyetleri: Marmara Bölgesi Örneği. *Yayınlanmamış doktora Tezi, Yalova Üniversitesi, Yalova*

D'Arienzo, M.C., Boursier, L. & Griffiths, M.D. (2019). Addiction to Social Media and Attachment Styles: A Systematic Literature Review. *International Journal of Mental Health and Addiction* 17, s:1094–1118.

Eken, A. (2010). Ergenlerin Anne-Babaya Bağlanma Biçimleri ile Öznel İyi Oluş Durumlarının Sosyal Yetkinlik Beklentileriyle İlişkisi. *Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.*

Elgin, J. & Pritchard, M. (2006). Adult attachment and disordered eating in undergraduate men and women. *McNair Scholars Research Journal*, 2(1), s:7.

Eroğlu, M. (2020). Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Bağlanma Stilleri, Kimlik Statüleri ve Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi. *Doktora Tezi. Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.*

Erözkan, S., (2020) Üniversite Öğrencilerinde Aile Aidiyetinin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarına Etkisi. *Uzmanlık Tezi. Trakya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Edirne.*

Erzen, E. (2016). Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), s:1-21.

Gailliot, M. T., & Baumeister, R. F. (2007). Self-Esteem, Belongingness, and Worldview Validation: Does Belongingness Exert a Unique Influence Upon Self-esteem? *Journal of Research in Personality*, 41, s:327–345.

Gençer, İ. (2019). Yetişkinlerde Aile Bütünlük Duygusu ve Benlik Saygısının Yakın İlişkiler Üzerindeki Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*

Gencer, H. (2019). Okul Öncesine Devam Eden Çocukların Erken Okuryazarlık Becerileri ile Benlik Algılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*

Gülyüksel Akdağ, F. & Cihangir Çankaya, Z. (2015). Evli Bireylerde

Psikolojik İyi Oluşun Yordanması. Yüksek Lisans Tezi.Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(3), s:646-662.

Gürel, Ö. (2007). Görme Engelli Ergenlerle Gören Ergenlerin Benlik Saygısı Gelişimlerin Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gök, E. (2019). Öznel İyi Oluşun Yordanmasında Psikolojik İhtiyaçların Karşılanması, Aile Aidiyeti ve Ebeveyn Algısı Rolünün İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü. Çanakkale.

Gök Camoglu, E. & Kocayörük, E. (2019). Anne Baba Algısı, Aile Aidiyeti ve Psikolojik İhtiyaçlar ile Ergenlerin Öznel İyi Oluş İlişkisi. Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi. 2(2), s: 52-72.

Hagerty, B., Williams, R., Coyne, J.& Early, M. (1996). Sense of Belonging and Indicators of Social and Psychological Functioning.Archives of Psychiatric Nursing, 10(4), s:235-244.

Hagerty, B., Sauer, J., Patusky, K., Bouwsema, M.& Collier, P. (1992). Sense of Belonging:A Vital Mental Health Concept. Archives of Psychiatric Nursing, 3, s:172-177.

Halepoğlu, A.S. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stillерinin Psikolojik Dayanıklılık ve Benlik Saygısı Bağlamında İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Hao, J. ve Wilkinson, R. B. (2014). "Adult Attachment and Self-Esteem: A MetaAnalysis." International Association for Relationship Research Biennial Conference, At Melbourne, Australia.

Hazal, Akpınar, E. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Rastgele Cinsel Yaşantıları ile Bağlanma Stilleri ve Yalnızlık Algısı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Horowitz, B. A. (1991). Attachment Styles Among Adults: A Test Of A Four-Category Model. Journal Of Personality And Social Psychology, 61, s:226-244.

Hazan, C. & Shaver, P. R. (1994). Deeper İnto Attachment Theory. Psychological Inquiry, 5(1), S:68-79.

Hazan, C., & Shaver, P. R. (1994). Attachment as an Organizational Framework for Research on Close Relationships. Psychological Inquiry, 5(1), s:1-22.

Houtte, M. (2005). Global Self-Esteem in Technical/Vocational Versus General Secondary School Tracks: A Matter of Gender ? Sex Roles, 53(9) :753-761.

Hill, L. (2006). Sense of belonging connectedness. American Indian worldview and mental health. Archives of Psychiatric Nursing,20 (5), s:210–216.

İdayeva, A. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı İle Stresle Başa Çıkma Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Kırgızistan Örneği). Doktora Tezi.Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bişkek.

İkiz & Savi-Çakar. (2010). Perceived Social Support and Self-esteem İn Adolescence, Procedia-Social And Behavioral Sciences, 5, s:2328-2342.

İlik, D.A. (2019). Ergenlerin Bağlanma Stilleri ve Aile Aidiyetinin Çeşitli Değişkenlerce İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Jackson, L.A., Eye, A., Fitzgerald, H., Zhao, Y. (2010). Self-concept, self-esteem, gender,race and information tecnology use.Computers in Human Behaviour

Kan, M. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Yetişkin Bağlanma Biçimleri, Kişilik Özellikleri ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi.

Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kandaz, H. (2018). Depresyon Benlik Saygısı ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kang S., Jeon H., Kwon S. & Park S. (2015). Parental Attachment As A Mediator Between Parental Social Support And Self-Esteem As Perceived By Korean Sports Middle And High School Athletes, 120(1), s:288-303.

Kavanagh P.S. & Scrutton H.E. (2015). Self-Esteem. V. Zeigler-Hill et al. (eds.), Evolutionary Perspectives on Social Psychology, Evolutionary Psychology, s:127 .

Kara, F.M., Gürbüz, B. & Sarol, H (2018). Yetişkinlerde Serbest Zamanda Sıkılma Algısı, Algılanan Sosyal Yetkinlik ve Benlik Saygısı Düzeyinin İncelenmesi, International Journal of Sport Exercise & Training Sciences, 4(4), s:113-121.

Karadağ, G., Güner, İ., Çuhadar, D., Uçan, Ö. (2008). Gaziantep Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Öğrencilerinin Benlik Saygıları. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, 3(7): 29-4.

Karaduman, M. (2017). Bağlanma Stilinin Yeme Davranışı ve Beden İmajı İle İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Kararımak, Ö. & Siviş-Çetinkaya, R. (2011). Benlik Saygısının ve Denetim Odağının Psikolojik Sağlık Üzerine Etkisi: Duyguların Aracı Rolü. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4 (35), s:30-43.

Karaman, A. (2019). 21-25 Yaş Arası Gençlerde Benlik Saygısına Etki Eden Ebeveyn Tutumları, Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.

Karip, S., Kesen, N.F. & Daşbaşı, S. (2020). Genç Yetişkinlerin Kullandıkları Duygu Stilleri ile Aile Aidiyetinin İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. Toplum ve Sosyal Hizmet, 31(3), s:823-848.

Karagözlü, Kocaman, G., (2019). Aile İşlevleri ve Bağlanma Stillerine Göre Öznel İyi Oluş Düzeyinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Karakeçili, E. (2015). Aidiyet Meselesi Bağlamında Bedenin Mekansızlığı. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.

Keizer, R., Helmerhorst, K.O.W. & Gelderen, L.V.R.V. (2019). Perceived Quality the Mother-Adolescent and Father- Adolescent Attachment Relationship and Adolescents' Self-Esteem. Journal of Youth and Adolescence, 48, s:1203- 1217.

Keskin, R. & Pekdemir, M. (2016). Mesleki Aidiyet Ölçeği: Bir Ölçek Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi, 9(23), s:2580-2587.

Kır, İ. (2011). Toplumsal bir kurum olarak ailenin işlevleri. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 10(36). s:381-404.

Kırıt Gülaydın, G. & Semerci, B. (2018). Romantik İlişkisi Olan Yetişkin Bireylerin İlişki Doyumlarının Bağlanma Stilleri, Benlik Saygısı ve Kişilerarası İlişki Tarzları Açısından İncelenmesi, Psikoloji Araştırmaları Dergisi, 3(6), s: 14-25.

King V, Boyd LM. Factors associated with perceptions of family belonging among adolescents. Journal of Marriage and Family 2016;78(4):1114-30.

Koçyiğit, M. (2014). Cinsiyete ve Ait Olma Düzeylerine Göre Üniversite Öğrencilerinin Geleceğe Yönelik Tutumları. Yüksek Lisans Tezi. On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Korkut, G. & Gençtürk, Z. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri ile Aile Aidyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(24), s:209-231.

Korkmaz, M. (1996). Yetişkin Örneklem İçin Bir Benlik Saygısı Ölçeğinin, Güvenirlilik ve Geçerlik Çalışması Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Krysan, Moore & Zill (1990). Identifying Successful Families: An Overview Of Constructs And Selected Measures. Office Of The Assistant Secretary For Planning And Evaluation U.S. Department Of Health And Human Services.

Kurt, G. (2020). Bağlanma Stilleri ve Algılanan Sosyal Destek ile Psikolojik Dayanıklılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kurtyılmaz, Y., Can, G., Ceyhan, A.A. (2017). Üniversite Öğrencilerinin İlişkisel Saldırganlık ile Benlik Saygısı, Sosyal Bağlılık ve Sosyal Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkiler, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 7(47), s:33-52.

Kuşat, A. (2003). Bir Değerler Sistemi Olarak “Kimlik” Duygusu ve Atatürk. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), s:45-61.

Kuyumcu B, 2011. Evli Kişilerde Geşalt Temas Biçimleri ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl 3, Sayı 5, 57- 70.

Lawrence, D. (2000). Building Self-Esteem With Adult Learners. London: Sage Publications

Leake, V. S. (2007). Personal, familial, and systemic factors associated with family belonging for stepfamily adolescents. *Journal of Divorce & Remarriage*, 47(1-94 2), s:135-155.

Leary, M. R. (1999). Making sense of self-esteem. *Current Directions in Psychological Science*, 8(1), 32–35.

Levett-Jones, Lathlean, Maguire & McMillan. (2007). Belongingness: A critique of the concept and implications for nursing education. *Nurse Education Today*, 27(3), s:210-218.

Lepore, S. J., Evans, G. W., & Schneider, M. L. (1991). Dynamic Role Of Social Support in The Link Between Chronic Stress And Psychological Distress. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 61(6), s:899–909.

Main, M.&Solomon,J.(1990).Procedures for identifying infants as disorganized/disoriented during the Ainsworth Strange Situation. *Attachment in the Preschool Years: Theory, Research, and Intervention*, 1, s:121–160.

Main, M., Kaplan, N. & Cassidy, J. (1985). Security in infancy, childhood and adulthood: A move to the level of representation. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 50, s:66-104.

Majidova, F. & İpek M.(2020). Bağlanma Stili ile Evliliğe Yönelik Tutum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, 6(1), s.57-78.

Mavili, T., Kesen, F. & Daşbaş, S. (2015). Aile Aidyet Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 14(33), s:29-45.

Metiner, S. (2017). Beliren Yetişkinlik ve Yetişkinlik Döneminde Kıskançlık Düzeyi ile Bağlanma Davranışı, Benlik Saygısı, Duygusal Zeka Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Meyvacioğlu, K. Y. (1983). Benlik ve İdeal Benlik Kavramlarının, Tercih Edilen Meslek Kavramları ile İlişkisi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi

Dergisi, 16, s:1-9.

Moksnes, U. K., Moljord, I. E. O., Espnes, G. A. & Byrne, D. G. (2010). The association between stress and emotional states in adolescents: The role of gender and self-esteem. *Personality and Individual Differences*, 49, s: 430-435.

Munusturlar Süleyman, K. B. (2017). Boş Zaman Davranışını Açıklamaya Işık Tutan Kuramsal Yaklaşımlar. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), s:1-19.

Muris, P., & Maas, A. (2004). Strengths and difficulties as correlates of attachment style in institutionalized and non-institutionalized children with below-average intellectual abilities. *Child Psychiatry and Human Development*, 34(4), s:317– 328.

Muris, P., Meeters, C., Melick, V.M. & Zwambag, L. (2001). Self-reported attachment style, attachment quality and symptoms of anxiety and depression in young adolescents. *Personality and Individual Differences*, 30(5), s: 809-818.

Nebi Sümer, D. G. (1999). Yetişkin Bağlanma Stilleri Ölçeklerinin Türk Örnekleme Üzerinde Psikometrik Değerlendirmesi Ve Kültürlerarası Bir Karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(43), s:71-106.

Oğuz, V. & Körükçü, Ö. (2010). An Analysis Of Self-Esteem Levels And Parental Attitudes Of The Students Attending Child Development Program. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 2, s:3373-3377.

Oktan, V. & Şahin, M. (2010). Kız Ergenlerde Beden İmajı ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), s:543-556.

Orth, U., Robins, R. W. & Widaman, K. F. (2012). Life-Span Development of Self-Esteem and its Effects on Important Life Outcomes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 102(6), 1271-1288.

Özdemir, Y. & Çok, F. (2011). Ergenlikte Özerklik Gelişimi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(36), s:152-164.

Özdemir, S.G., Daşbaşı, S. & Kesen, N.F. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Aile Aidiyeti ve Özgeci Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Konya İli Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 23 (1), s:101-111.

Özer, G. (2009). Öz-Belirleme Kuramı Çerçevesinde İhtiyaç Doyumu, İçsel Güdülenme ve Bağlanma Stillerinin Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Oluşlarına Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özkan, İ. (1994). Benlik Saygısını Etkileyen Etkenler. *Düşünen Adam*, 7(3), s:4- 9.

Peter Muris & Anneke Maas.(2004). Strengths and difficulties as correlates of attachment style in institutionalized and non-institutionalized children with below-average intellectual abilities. *Child Psychiatry and Human Development*, 34, s: 317–328.

Petrowski, K., Schurig, S., Schmutzer, G., Brähler, E., Stöbel-Richter, Y. (2015). Is It Attachment Style or Socio-Demography: Singlehood in a Representative Sample. *Front. Psychol.*, 10 November 2015

Pellerone, M., Tomasello, G., Migliorisi, S. (2017). Relationship Between Parenting, Alexithymia And Adult Attachment Styles: A Cross-Sectional Study On A Group Of Adolescents And Young Adults. *Clinical Neuropsychiatry*,14(2), s:125-134.

Pines, A. M. (2004). Adult Attachment Styles And Their Relationship to Burnout: A Preliminary, Cross-Cultural Investigation. *Work & Stress*, 18(1),

s:66–80.

Polat, O. (2019). Ergenlerde Aile Aidiyetinin Psikososyal Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Ryan, R. M. ve Lynch, J. H. (1989). Emotional autonomy versus detachment: Revisiting the vicissitudes of adolescence and young adulthood. *Child Development*, 60, s:340-356.

Ryan, E. L. (2000). The “What” And “Why” Of Goal Pursuits: Human Needs And The Self-Determination Of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), s:227–268.

Saygılı, G. Kesecioğlu T.İ ve Kırıkaş, H.(2014).Eğitim Düzeyinin Benlik Saygısı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi. Mayıs 2015 Cilt:4 Sayı:2 Makale No: 21 ISSN: 2146-9199

Sayar, K. & Tüzün, O. (2006). Bağlanma Kuramı ve Psikopatoloji. *Düşünen Adam*,19, s:24–39.

Saki, Ü. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Aile Aidiyet Düzeylerinin Spor Ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Seki, T. (2020). Benlik Saygısı ve İlişkisel Faktörler: Bir Meta-Analiz Çalışması, Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Sezen Halepoğlu, A. (2017). Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Stillerinin Psikolojik Dayanıklılık ve Benlik Saygısı Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Schachner, D. A., Shaver, P. R., and Gillath, O. (2008). Attachment style and long term singlehood. *Personal. Relationsh.* 15, 479–491.

Sim, Ş. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Anne Baba Tutumları ile Benlik Saygısı ve Kişilerarası Bağımlılık Eğilimleri Arasındaki İlişkilerde Psikolojik

Doğum Sırasının Aracı Rolü. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

Slaten, C.D. & Baskin, T.W. (2013). Examining the Impact of Peer and Family Belongingness on the Career Decision- making Difficulties of Young Adults: A Path Analytic Approach. *Journal Of Career Assesment*, 22(1), s: 59- 74.

Smith, J.G. (2007). Annual Meeting of Eastern Psychological Association, March 23-25.Philadelphia.

Sönmez, K. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Benlik Saygısı Algılanan Ana-Baba Tutumları ve Bağlanma Stilleri. Yüksek Lisans Tezi. Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sümer, N. & Ş. M. (2009). Orta Çocukluk Döneminde Ebeveynlere Bağlanma, Benlik Algısı Ve Kaygı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), s:86-101.

Sümer, N. & Güngör, D. (1999). Yetişkin Bağlanma Biçimlerinin Türk Örneklemi Üzerinde Psikometrik Değerlendirmesi ve Kültürler Arası Bir Karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14 (43), s:71-106.

Sümer, N. (2006). Yetişkin Bağlanma Ölçeklerinin Kategoriler ve Boyutlar Düzeyinde Karşılaştırılması, *Türk Psikoloji Dergisi*, 21, s:1-22.

Sümer, M. (2006), Yetişkinlerin Bağlanma Stillerinin Duygusal Zeka, İlişkiye Bağlılık, İlişkide Algılanan Tatmin ve Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Steinberg, L. (2007). Risk Taking in Adolescence: New Perspectives From Brain and Behavioral Science. *Association For Psychological Science*, 16(2), s:55-59.

Stephens, D. G. (2009). A Correlational Study on Parental Attachment and Moral Judgment Competence of Millennial Generation College Students, *Education and Human Sciences*, s: 32.

Şahin Baltacı, H. & Altan, T. (2016). Lise Öğrencilerinde Benlik Saygısının Yordayıcısı Olarak Depresyon, Bağlanma ve Şiddet Eğilim. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 40, s:227- 239.

Tanış, Z. (2014). Yetişkinlerde Bağlanma Stilleri ve Öfke Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Temiz, Ö. (2020). Algılanan Anne ve Baba Tutumunun Bağlanma Stilleri, Öz-Şefkat ve Benlik Saygısı Üzerinde Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Teoh, H.J., Nur, A.R., (2010). Self Esteem Amongst Young Adults: The Effect Of Gender, Social Support And Personality. *MJP Online Early*, 19(2), s:41-49.

Terzi, Ş. T. & Çankaya, C. T. (2009). Bağlanma Stillерinin Öznel İyi Olmayı ve Stresle Başa Çıkma Tutumlarını Yordama Gücü. *PDR. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(31), s:1-11.

Tepeli Temiz,Z.(2017).Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri İle Yaşam Doyumu, Psikolojik Dayanıklılık ve Aleksitimik Özellikleri Arasındaki İlişkide Benlik Saygısının Rolü. Yüksek Lisans Tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Topal, F. (2019). Beliren Yetişkinlikte Bağlanma ve Kimlik Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tunç, S. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Aile Aidiyeti, Evlilik Beklentileri ve Evlilik Tutumları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Turan, N. (2017). Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmaları ile Depresyon ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tüzün, O. (2006). Bağlanma Kuramı Ve Psikopatoloji. *Düşünen Adam*, 19(1), s:24- 39.

Uchida, Y., Kitayama, S., Mesquita, B., Reyes, J. A. S. & Morling, B. (2008). Is perceived emotional support beneficial? Well-being and health in independent and interdependent cultures. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34, s:741-754.

Uyar, M. (2019). Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Psikolojik İyi Oluş Düzeylerini Yordamada Bağlanma Tarzları ve Bilişsel Duygu Düzenlemenin Rolünün İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Uzun, C. (2019). Genç Yetişkinlerde Bağlanma Stillерinin Yaşam Doyumu, Stres, Anksiyete ve Depresyon ile İlişkinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ünlü, F. (2015). Ebeveyni Boşanmış Bireylerde Benlik Saygısı, Benlik Saygısı, Yalnızlık ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ünlü, F. (2015). Ebeveyni Boşanmış Bireylerde Benlik Saygısı, Yalnızlık Ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yenidünya, A. (2005). Lise Öğrencilerinde Rekabetçi Tutum, Benlik Saygısı

ve Akademik Başarı İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yeter, S., (2019). Üniversite Öğrencilerinin Mutluluk Düzeylerinin Aile Aidiyeti ve Manevi Yönelimlerine Göre Yordanması. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yıldırım, T. (2017). Üniversite Öğrencilerinde Benlik Saygısı ile Algılanan Sosyal Destek Ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, İstanbul.

Yıldız, T. G., Kara, H. G. E., Tanrıbuyurdu, E. F. & Gönen, M. (2014). Öz Düzenleme Becerilerinin Öğretmen Çocuk Etkileşiminin Niteliğine Göre İncelenmesi. Eğitim ve Bilim Dergisi, 39 (176), s:329-338.

Yılmaz, M.F. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Oluşlarını Açıklamaya Yönelik Model Sınaması: Utangaçlık, Benlik Saygısı, Yalnızlık ve Algılanan Sosyal Desteğin Etkileri. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Yılmaz, L. (2020). Beliren Yetişkinlik Döneminde Yılmazlık Düzeyi ve Algılanan Ebeveyn İlişkisi, Bilişsel Duygu Düzenleme ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mardin.

Yukay Yüksel, M., Tunçer, B. & Barış, Ş. (2020). Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(3),s: 743-751

Waters T. (2004). Learning To Love: From Your Mother's Arms To Your Lover's Arms. Voice Of The University Of Toronto, 30, (19), s.1-4.

Wilkinson, R. B., & Parry, M. M. (2004). Attachment styles, quality of attachment relationships, and components of self-esteem in adolescence.

Proceedings of the 39th Australian Psychological Society Annual, s:301-305. Melbourne, Australia: The Australian Psychological Society.

Yalçın, İ. (2014). İyi Oluş ve Sosyal Destek Arasındaki İlişkiler: Türkiye'de Yapılmış Çalışmaların Meta Analizi. Türk Psikiyatri Dergisi, 26(1), s:21-32.

Yıldırım, T. 2017.Üniversite Öğrencilerinde Benlik Saygısı İle Algılanan Sosyal Destek ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Elektronik Kaynaklar

Veenhoven, R.(2015).A comparative stufy of satisfaction with life in Europe.Eötvös University

Press,<http://personal.eur.nl/veenhoven/Pub1990s/96d-full.pdf>

Erişim:15.11.2020

EKLER

EK-I: KATILIMCI ONAY FORMU

Değerli Katılımcı;

Bu çalışma Dr. Öğretim Üyesi Gülşah Tura danışmanlığında, Kocaeli Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık yüksek lisans öğrencisi Ezgi Biter tarafından yürütülen bir tez çalışmasıdır. Çalışmanın amacı beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyet düzeyi, bağlanma stilleri ve benlik saygısı arasındaki ilişkisini incelemektir. Elde edilen tüm bilgiler 3. kişilerle paylaşılmayıp tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır.

Çalışmadan çıkan bulgular sadece özet istatistiksel tablolar halinde verilecektir. E-posta ve IP adresleri kesinlikle toplanılmamaktadır. Cevaplanması ortalama 10 dakikanızı alacak bu ankete katılımınız çalışmamızın güvenilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Araştırmaya katılım gönüllük esasına dayanmaktadır. Gönüllü olarak katılacağınız bu çalışmada yer alan sorular aile aidiyet, bağlanma ve benlik hakkındaki kavramları içermektedir.

Tez çalışmama göstermiş olduğunuz ilgiden ve yapacağınız katkılardan dolayı teşekkür ederim. Araştırma hakkında daha fazla bilgi almak için araştırmacı Ezgi Biter ( ) ile iletişim kurabilirsiniz.

EK-2 VERİ TOPLAMA FORMU

Kişisel Bilgi Formu

Yaşınız:

Cinsiyetiniz

Kadın Erkek

Kardeş Sayınız

Bir İki Üç Dört ve fazlası

Algıladığınız Sosyo-ekonomik Düzey

Alt Orta Üst

Şu an Yaşamakta Olduğunuz Yer

Köy İlçe İl Büyükşehir

Anne-Babanızla birlikte mi yaşıyorsunuz?

Evet Hayır

AİLE AİDİYETİ ÖLÇEĞİ

Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyarak düşüncelerinizi (X) işareti ile belirtiniz. İfadelerin doğrusu veya yanlışı yoktur. Bu nedenle ifadeyi okuduğunuzda aklınıza gelen ilk cevap sizin tutumunuzu en iyi yansıtan olacaktır.

Lütfen bir ifadeyi okuduktan sonra aklınıza ilk gelen seçeneği işaretleyiniz. İşaretsiz ifade bırakmayınız. Size verilen kağıt üzerine adınızı yazmayınız, kimliğinizi belirtecek herhangi bir işaret koymayınız.

	Sorular	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1.	Aileme güçlü bir şekilde bağlılık hissediyorum.					
2.	Ailemde hayır deme hakkımız hep korunur.					
3.	Ailemin önemli bir parçasıyım.					
4.	Ailemin beni desteklediğini hissediyorum.					
5.	Ailemde birçok kişi benim için bazı zevklerinden					
6.	Ailemde kendimi değerli hissediyorum.					
7.	Ailemin bana güvendiğini hiç hissetmedim.					
8.	Ailemin bana saygı gösterdiğini hep görmüşümdür.					
9.	Ailemde kararları birlikte almıyoruz.					
10.	İhtiyaç içinde ve hasta olduğumda ailem hemen					
11.	Ailemle birlikte zaman geçirebiliyoruz.					
12.	Kendimi evimde ve ailemle birlikte mutlu					
13.	Şevgi ve hoşgörü ailemin önemli bir parçasıdır.					
14.	Ailem bana özen gösterir.					
15.	Bende aileme özen gösteririm.					
16.	Ailemde eleştiri hakkımız özenle korunur.					
17.	Bir daha dünyaya gelsem aynı ailede doğmak					

	ÜÇ BOYUTLU BAĞLANMA STİLLERİ ÖLÇEĞİ	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyoyu	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1.	Karşımdaki insanlar benim kadar değerli değiller					
2.	Birisiyle çok fazla samimi olduğumda sorun çıkabileceğinden kaygılanıyorum.					
3.	Karar alırken kimseyi önemsemem.					
4.	Sorunu olan birisini gördüğümde kendimi onun yerine koyabiliyorum					
5.	Başkalarının benim kadar değerli olduklarını düşünmüyorum.					
6.	İnsanlardan ne kadar uzak durursam o kadar az üzülürüm.					
7.	Ebeveynimle (anne, baba veya benim bakımımı üstlenen bir başkası) iyi anlaşıyorum.					
8.	İnsanlardan uzak duruyorum çünkü bana acı çektirebilirler					
9.	Bir sorun varsa bunun kaynağı genelde karşımdakilerin sorunlu olmasıdır.					
10.	Kendimi mutlu bir insan olarak tanımlıyorum.					
11.	Duygusal ilişki yaşadığım kişinin beni gerçekten sevmediğini düşünerek kaygılanıyorum.					
12.	Yalnızca kendime değer veririm.					
13.	Başkalarının üzüntülerini anlayabiliyorum.					
14.	Duygusal ilişkilerden uzak duruyorum çünkü terk edilmek istemiyorum.					
15.	İnsanların görüşleri benim için önemsizdir.					
16.	Ebeveynlerime (anne, baba veya benim bakımımı üstlenen bir başkası) genelde kırıcı sözler söylemem.					
17.	İnsanlardan ne kadar uzak durursam o kadar mutlu olurum.					
18.	Başkaları çok da umurumda değildir.					

ROSENBERG BENLİK SAYGISI ÖLÇEĞİ

- 1) Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.
  - a) Çok doğru
  - b) Doğru
  - c) Yanlış
  - d) Çok yanlış
- 2) Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum.
  - a) Çok doğru
  - b) Doğru
  - c) Yanlış
  - d) Çok yanlış
- 3) Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.
  - a) Çok doğru
  - b) Doğru
  - c) Yanlış
  - d) Çok yanlış
- 4) Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar birşeyler yapabilirim.
  - a) Çok doğru
  - b) Doğru
  - c) Yanlış
  - d) Çok yanlış
- 5) Kendimde gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum.
  - a) Çok doğru
  - b) Doğru
  - c) Yanlış
  - d) Çok yanlış
- 6) Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.
  - a) Çok doğru
  - b) Doğru
  - c) Yanlış
  - d) Çok yanlış
- 7) Genel olarak kendimden memnunum.
  - a) Çok doğru
  - b) Doğru
  - c) Yanlış
  - d) Çok yanlış
- 8) Kendime karşı daha fazla saygı duyabilmeyi isterdim.
  - a) Çok doğru
  - b) Doğru
  - c) Yanlış
  - d) Çok yanlış
- 9) Bazen kesinlikle kendimin bir işe yaramadığını düşünüyorum.
  - a) Çok doğru
  - b) Doğru
  - c) Yanlış
  - d) Çok yanlış
- 10) Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığını düşünüyorum.
  - a) Çok doğru
  - b) Doğru
  - c) Yanlış
  - d) Çok yanlış

Ek-3 Aile Aidiyeti Ölçeği Kullanım İzni

Ezgi Biter

İyi günler hocam, Ben Ezgi Biter. Kocaeli Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümü tezli yüksek lisans öğrencisiyim."Beliren Yetişkinlik Döneminin

26 Eki 2020 Pzt 09:40

Serap (GÜLER) DAŞBAS

Alıcı: ben

26 Eki 2020 Pzt 10:41

Merhabalar,

Ölçeğimizi kullanabilirsiniz. Ekte gönderiyorum. Ancak Aile Aidiyeti Ölçeği 15 yaş üstü ve bekar kişilere uygulanabilir özelliindedir.

Kolaylıklar dilerim.

Ek-4 Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği Kullanım İzni

Ezgi Biter

İyi günler hocam, Ben Ezgi Biter. Kocaeli Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümü tezli yüksek lisans öğrencisiyim."Beliren Yetişkinlik Döneminin

26 Eki 2020 Pzt 09:44

evren erzen

Alıcı: ben

26 Eki 2020 Pzt 11:08

Ezgi Hanım Merhabalar

Ölçeği çalışmanızda kullanmanızdan memnuniyet duyarım. Ölçekle ilgili psikometrik özellikler makalede yer alıyor. Ölçek maddeleri ise makalenin sonunda bulunmaktadır. Ayrıca yardımcı olabileceğim bir konu olursa bana ulaşabilirsiniz.

Dr. Evren ERZEN

Ek-5 Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Kullanım İzni

Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği

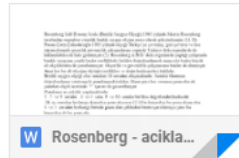
Alıcı: ben

29 Ara 2020 Sal 11:28

Ezgi Biter 29 Ara 2020 Sal, 11:05 tarihinde şunu yazdı:

***

3 Ek

Ek-6 Etik Kurul İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 30/12/2020-E.89836

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Sayı : 10017888-044/
Konu : Ezgi BİTER

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: 22/12/2020 tarihli, 87999 sayılı ve "Anketler" konulu yazı

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 29/12/2020 tarih ve 2020/15 nolu toplantısında alınan 4 sıra sayılı kararı aşağıda sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Prof.Dr. Adem ÇAYLAK
Kurul Başkanı

Karar No 4: Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 22/12/2020 tarih ve 87999 sayılı yazısı görüşüldü. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık yüksek lisans programı öğrencisi Ezgi BİTER'in Dr. Öğr. Üyesi Gülşah TURA'nın danışmanlığında yürüttüğü, "Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Aile Aidiyet Düzeylerinin Bağlanma Stilleri ve Benlik Saygılarının İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezi kapsamında yapacağı anket çalışmasının uygulanmasında, bilimsel araştırma ve yayın etiği açısından bir sakınca olmadığına oy birliği ile karar verildi.

Mevcut Elektronik İmzalar

ADEM ÇAYLAK (Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu - Kurul Başkanı) 30/12/2020 10:50

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Kocaeli Üniversitesi Umuttepe Yerleşkesi 41 380,
Kocaeli
Tel: +90 (262) 303 10 01 Faks: +90 (262) 303 10 33
E-Posta: zekiletisim@kocaeli.edu.tr Elektronik Ağ: http://www.kocaeli.edu.tr

Bilgi için: Pelin ÜNALDI
Raporör
Telefon No: 303 10 49

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Ezgi Biter

Eğitim Bilgileri

Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı (2018-2021)

Kocaeli Üniversitesi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Programı (2014-2018)

Edirne Yıldırım Beyazıt Anadolu Lisesi (2010-2014)

İş Deneyimi

Özel Mira Anaokulu- Okul Psikolojik Danışmanı (2018-2019)